

NAFARROAKO
ESKOLA
KONTSEILUA
CONSEJO
ESCOLAR
DE NAVARRA

Monografia

Berrikuntza proiektuak
2016-2017

Nafarroako Gobernua
Gobierno de Navarra

Nafarroako Eskola Kontseilua
Hezkuntzako Batzorde Nagusia
Consejo Escolar de Navarra
Junta Superior de Educación

Titulua

Berrikuntza proiektuak 2016-2017

Kontseiluaren idazkaritza:

Mª Cruz Planchuelo Aranguren
Ana Reclusa Burgui
Oihane Valderrama Erburu

Lan hau Aitortu – Partekatu Berdin 4.0 Nazioarteko Baimen baten mende dago.
Iturria aipatzeko: Nafarroako Gobernua, Nafarroako Eskola Kontseilua

Azaleko marrazkia

Noelia Azagra
Jardunaldien argazkiak
Erick Aldaz
Iranzu Oyaga

Maketazioa

José Joaquín Lizaur

Inprimaketa

Gráficas Lizarra S.L.

LG: NA 147-2018

ISBN: 978-84-235-3474-6

Sustapena eta banaketa

Nafarroako Gobernuaren Argitalpen Funtza
Navas de Tolosa k. 21
31001 Iruña
Telefonoa: 848 427 121
fondo.publicaciones@navarra.es
<https://publicaciones.navarra.es>

Indizea

Aurkezpenak

- 9 María Roncesvalles Solana Arana. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Kontseilaria.
- 13 Aitor Etxarte Berezibar. Nafarroako Eskola Kontseiluko Lehendakaria.
- 17 Beatriz Agramonte, Nora Iriarte, Maider Urroz. Hezkuntza Departamentuko Prestakuntza Ataleko Berrikuntza Proiektuen Talde Eragilea.
- 21 Javier Armentia Fructuoso. Iruñeko Planetarioaren zuzendaria.

Ekarpenak

- 37 Jolas askeko hezkuntza-giroak. “Bizipenak eskolan”. San Francisco HLHIP, Iruña. Joaquín Escaray Lozano, Pilar Gonzalves Calatayud.
- 43 Lankidetzako ikaskuntza, ikaskuntza-komunitate batean. Sistematizaziotik instituzionalizaziora. Eskola inklusiboa, parte hartzea eta dialogikoa. Doña Mayor HLHIP, Iruña. Maite Etxeberria Ziritza.
- 51 Gure baratzea. Ochagavía HLHIP DBHI. Sara García Tolosa.
- 61 Musika-terapia hezigarria. Musika-terapia ikasgelan, garapena pizteko eta hobetzeko. Amor de Dios ikastetxea, Burlata. Verónica Coello Delgado.
- 67 Robotak gure munduan. San Miguel HLHIP, Doneztebe. Itziar Irigoien Perurena.
- 75 “Sanfranirratia”: hitzak airean. San Francisco HLHIP, Iruña. Maria Angeles Azanza.
- 81 Gailu mugikorren bidezko ikaskuntza. Teresa Bertrán de Lis HLHIP, Cadreita. Inmaculada González Martín, Ismael Hernández Usoz.
- 85 Ibai bazterreko tximeleta. Askatasuna BHI, Burlata. Iraide Ongay Rodríguez.
- 93 Berdintasuna ez da bigarren mailakoa. Benjamín de Tudela BHI. María Ester Latorre Lecha.
- 99 Lata ematen. Diziiplina anitzeko proiektua IEHPko ikasleekin. Benjamín de Tudela BHI. Margarita Laspalas Muñoz.
- 105 LPHE: Laguntza Pertsonalizatuko Hezkuntza Eredua. Baterako irakaskuntza eta proiektukako lankidetzeta-lana ikasleen garapenaren zerbitzura. Hijas de Jesús ikastetxea, Iruña. Cristina Asenjo Jiménez y Daniel Sánchez Aguirreole.
- 115 Ezagutu zure ibaia. Lumbier IIP LH. Carlos Chavarren Cabrero.
- 121 Hezkuntza afektibo-sexualeko plana (DBH). Príncipe de Viana HLHIP, Erriberri. Marqués de Villena BHI, Martzilla. Rubén Crespo Vergara.
- 125 Errizoma III proiektu sozioeduktiboa: sareko lana eta boluntariotza. Parte-hartzea – Lankidetzeta – Eraldaketa. Marqués de Villena BHI, Martzilla. José Ramón García Rueda.

- 133 Elkarlanean aritzea, gure ezaugarria. Sakana LH IIP, Altsasu. Miren Arantza Bengoetxea, Berta de Pablo.
- 139 Toki Ona: Tren Txikitoren urteurrena. Toki Ona BHI, Bera. Lorena Garciarena Babace.

Aurkezpena

María Roncesvalles Solana Arana
Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Kontseilaria

Inork ezin du zehatz-mehatz jakin nolakoa izango den mundua hemendik 50 urtera, ez 25era, ezta 10era ere. Baina jakin badakigu etorkizuneko mundu horretan eraikiko dutela gure ikasleek beren bizi-proiektua; han gozatu, lan egin eta biziko direla; han harremanak izan, maitemindu, desengainatu eta egingo dituztela adiskide berriak; eta, nola ez, han jarraituko dutela ikasten, bizitza osoan zehar.

Hain zuzen ere, etorkizuna ez dago idatzita, ezin da jakin zer gertatuko den. Oso ondo daki hori Yuval Noah Harari historialari israeldarrak, *Homo Deus: etorkizunaren historia laburra* lanaren egile eta gaur egungo intelektual entzutetsu eta arrakastatsuenetakoa denak. Hala eta guztiz ere, etorkizunaren hainbat alternatiba proposatu ditu bere azken lanean, irakurleari gogoeta eginarazteko asmo argiz. Hararik aurreikusten du big data edo datu-adimena izango dela erlijio unibertsala, eta, beraz, makinaren esku utziko dugula gure intimitatea, haiek zaindu gaitzaten. Historialari israeldarraren arabera, Googlek edo antzeko konpainiaren batek hartuko ditu gure unibertsitate-ikasketen, osasunaren edo aukera intimoenen inguruko erabakiak; zer adiskide aukeratu behar ditugun edo noren bikotekide izan behar dugun, adibidez. Etorkizun horretan, bioteknologiak, ziborgek eta bizitza inorganikoaren sorkuntzak gizakia bera ere gaindituko dute.

Zenbaitek *Laugarren Industria Iraultza* izendatu dutenaren atarian gaude jadanik. Hurbilagoko intelektualak ere aipatzearren, ikertzaile eta akademiko gisa ibilbide bikainak dituzten Josetxo Beriáin Rázquin, Humberto Bustince Sola, Fernando de la Hucha Celador eta Jorge Nieto Vázquez UPNAko katedratikoen Harariren antzeko baieztapenak egin dituzte berriki argitaratutako artikulu batean. Haien arabera, eraldaketa horren ezauzgarri nagusia teknologia digital, fisiko eta biologikoen konbergentzia da, eta ez die produktibitateari, lan-merkatuei eta lehiakortasunari bakarrik eragiten, "gizaki izatearen ideari berari (...) gure izateko eta jokatzeko moduari" ere bai.

Eraldaketa horiek ikusita, Hezkuntza Sailak eta, oro har, hezkuntzaren kudeaketan aritzen garenek ezin dugu ezer egin gabe geratu. Dakigunez, eskola tradizionalaren ere-

duak xix. mendean sortu ziren, eta industrializazio-prozesuaren ondoriozko premiei erantzuten zieten batik bat. Eskola-eredu horiek ez zeuden testuinguruan kokatuta, oroime-nezko ikaskuntzan oinarritzen ziren, eta ikasle guztiak berdin tratatzen zituzten.

Zoritxarrez, mende eta erdi geroago, jada Laugarren Industria Iraultzara bidean, gaur egungo eskolaren funtsa eta eskola tradizionalarena ez dira oso desberdinak. Hezkuntza-sistemak helburutzat hartu behar du gizarte garaikidearen hezkuntza-eskaerei erantzutea, eta, horrela, fenomeno-sare konplexu bati aurrea hartzea; fenomeno horien artean daude globalizazioa, multikulturalismoa, komunikazioaren teknologiak, eta oraingo lanbide asko zaharkituta utziko dituen gero eta automatizazio handiagoa.

Norabide horretan goazela erakusten duten hainbat adibide ditugu Nafarroan. Denerarik ekimenak ari gara sustatzen hezkuntza-berrikuntza bultzatzeko eta eskola-eremuan ekitatea bermatzeko. Ildo estrategikoetako bat hezkuntza-teknologiak eta informazio-sistemak sustatzea da. Ikasleak etengabe aldatzen ari den mundu batez inguratuta sartuko dira helduaroan, eta, horretarako, gaitasun digitala oinarritzko gaitasun garrantzitsuenetako bat da. Hori dela eta, eta ikaskuntzen pertsonalizazioan zutabeetako bat direla kontuan hartuta, irakasleak teknologia berrien erabilpenean trebatzeko prestakuntza-plan bat diseinatu dugu. Nolanahi ere, tresna digital horiek lantzeko conditio sine qua non da konektibitatea, eta, beraz, dagoeneko lanean ari gara abiadura altua sare publikoko ikastetxe guztietara eramateko.

Gehien nabarmendu nahi dudana beste ildo estrategikoetako bat –eta horrexegatik gaude gaur hemen– metodologia aktiboen sustapena da. Ikaskuntza-prozesu aktiboak sendotu nahi ditugu; ikasleak protagonista nagusitzat dituztenak, alegia. Eta bultzada hori emateko modu bat da berrikuntza-proiektuen deialdia. 2016/17koan, aurkeztutako 68 proiektuetatik 50 aukeratu ziren, eta haietako zortzi ezagutzeko aukera izango dugu jardunaldi hauetan. Hezkuntza-proiektu guztiak testuinguruan kokatuta daude, garrantzi soziala dute, eta hezkuntza-komunitateko kide guztien parte-hartzea eta elkarlana eskatzen duten bizi-ikaskuntzako esperientziak dira.

Gainera, azpimarratu nahi dut metodologia aktiboen sustapena berrikuntza-proiektuen deialdi honetatik askoz harago doala, Hezkuntza Saila martxan jartzen ari den plan estrategikoen izendatzaile komuna baita; esate baterako, Aniztasunaren Tratatzerako Plan Estrategikoak ikasleen inklusio sozioedukatiboa sustatzen duen neurri multzo bat jasotzen du; Lanbide Heziketako Plan Estrategikoa eskaintza dibertsifikatzearen eta modernizatzearen aldeko apustu handia da; eta Skolae izeneko Hezkidetzeta Planarekin bermatu nahi dugu ikasle guztiek beren bizi-proiektua aukeratu ahal dutela, genero-baldintzatzailerik gabe, berdintasunik ezak identifikatuta eta haien aurka borroka egiten ikasiz, edozein dela ere haien klase soziala, erlijioa, kultura... Plan horiek guztiak ezin izango lirateke gauzatu berrikuntza metodologikorik gabe.

Berrikuntza pedagogikoari bultzada eta koherentzia emate aldera, Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Sailak parte hartzeko prozesu bat jarri du martxan gaitasun pedagogiko-didaktikoa hobetzeko prestakuntza-programa baten diseinuaren inguruan, eta, horren barruan, funtsezkoa da proiektuen garapenean oinarritutako ikaskuntza. Ikasturte honetan (2017/18), Hezkuntza Sailaren helburuetako bat da gaitasun pedagogiko-didaktikoa ho-

betzeko prestakuntza-programaren alderdi nagusiak adostea, bai eta programaren pixkanakako ezarpena, ebaluazioa eta sareko lanaren bidezko komunikazioa egitea ere.

Eta lan horretan, aldaketa metodologiko horretan, berebizikoa da hezkuntza-komunitate osoak parte hartzea. Horregatik, Eskola Kontseiluak eta bereziki haren presidentek emandako laguntza azpimarratu nahi dut, lan handia egin baitute Hezkuntza Sailak orain arteko XX jardunaldiotan egindako deialdietako berrikuntza-proiektuak zabaltzen. Jardunaldien xedea da hezkuntza-komunitatetik gogoetak egitea, hezkuntza-arloko jardunbideak aldatzea, Nafarroan egindako hezkuntza-esperientzia garrantzitsuak partekatzea, eta gizarte osoari egindako lanaren berri ematea.

Azkenik, eskerrak eman nahi dizkizuet hezkuntza-berrikuntzako proiektuak diseinatu, haietan parte hartu eta haien buru zareten irakasle guztiei, funtsezkoak baitzarete gure ikasle guzti-guztiek nahi duten bizi-proiektua eraiki ahal izan dezaten.

Aurkezpena

Aitor Etxarte Berezibar

Nafarroako Eskola Kontseiluko Lehendakaria

Baten batek pentsa dezake Berrikuntza Proiektuen kontura aritzea pleonasmoa dela. Berrikuntza guztiek proiektu intelektual edo soziala dutela atzetik. Proiektu guztiek, ezinbestean, dagoenari berria dena erantsi behar diotelako.

Horretaz ari nintzela memoriak, beti bezala iraganetik, etorkizuna argitu dit. Gogoia nora eta Gilgamex-en epopeiara joan zait.

Berrikuntza Proiektuen Jardunaldiei buruzko ideia batzuk ordenan jartzen ari nintzen, zuei azaltzeko asmoz, eta Gilgamexen epopeia etorri zitzaidan burura. Ez dago kasualitatekerik. Memoriak oraina aktibatzen du iraganetik eta etorkizuna pizten du. Eta modu nahasgarri baino eraginkorrean egiten du.

Komeni da azalpen labur bat ematea. Gilgamexen epopeia, guk dakigula, neurtitzetan idatzitako narrazio epiko zaharrena da. Sumerierazko lan hori duela 4.000-4.500 urtekoa da, eta zati batzuk kontserbatu dira buztinezko oholtxotan. Kontakizunaren protagonista Gilgamex da, Uruk hiriko erregea.

Testuak giza jokabideari buruzko ardatz nagusiei heltzen die, eta, barkatuko didazue ausardia, baina jardunaldi hauetan aurkeztutako proiektuetan ere identifikatu ditzakegu ardatz horiek. Beraz, epopeiaz hitz egitean, aurkeztutako lanetan eta haien garapenean pentsa dezakegu, edo zeuengan, kontakizuneko protagonistaz ari garenean.

Adibidez, bizitza natura eta hezkuntzaren arteko borroka bat dela planteatzen da epopeian, bai protagonista nagusiarentzat bai haren lagunarentzat; izaki basati izatetik heroi izatera igarotzen da Gilgamex, eta hiritar izatera Enkidu bere laguna, balantze zail batekin.

Bestalde, inimizio-bide eta helburu bat betetzeko nahitaezkoa den bidaia gisa definitzen da bizitza. Bide horretan, gauza ezezagunak daude, ziurgabetasuna eta segurtasunik eza eragiten dituzten oztopo eta erronkak.

Eta berdinek elkarri lagunduta baino ezin da gainditu erronka hori. Epopeiaren gaioetako bat adiskidetasunaren gorespina da, are sakrifiziara arte. Bakarkako bilaketa ez

da hain desiragarritzat aurkezten. Adiskiderik eta bidelagunik gabe bititzeak dirudi zigorrik gogorrena.

Epopeian inoiz ez da ongi jakiten zer den garrantzitsuena, helburua ala bidea. Protagonista hilezkortasunaren bila dabil; gizakiek Uholdearen ostean galdu zuten, balizko betiereko gaztetasunaren truke. Ahalegin handiak egin ostean, Gilgamexek hilezkor bihurtuko duen landarea eskuratzen du, Taupaden Landarea; modurik arruntenean galtzen du, ordea, bainatzen ari den bitartean.

Bide zail horretan, etengabe ageri da jolasa. Dramatikoa edo maliziarik gabea. Adibidez, kontatzen digu Inanna jainkosak ekaitzak botatako sahas bat jaso zuela Eufrates ibaiaren ertzean; Gilgamexek pozik egin zizkion altzariak zuhaitzaren zuraz, baita bi jostailu ere, pilota bat eta mazo bat, eta gogotsu ibiltzen zen haiekin jolastean, Urukeko gazteekin.

Kontakizunean, funtsezkoa da maisu hasle bat. Uta-napishti hilezkorra zen Uholdeaz geroztik, eta patxadaz jokatu zuen, hausnartuta, itsutu gabe egia bilatuz. Ez zuen erantzunik ematen, galderak egiten zituen, zalantzak pizten zituen, Gilgamexi laguntzen zion.

Bien arteko esperientzia horrek jakinduria zekarren berekin. Horren erakusle garbiena testuaren hasierako protagonistaren karakterizazioa da: “Sakonekoa ikusi duena, herrialdearen zimenduak (...) gauza guztietan zen jakintsua”. Bidea amaitu ostean “eskuak hutsik eta begiak esperientziak beteta” baitzituen.

Azken finean, zer ezaugarri ditu protagonistak? Zer ezaugarri ditu zuen proiektuak? Bizitasuna, egoskorkeria hutsegiteak eta ezbeharrak izanda ere, lankidetzaz giza harremanen oinarri gisa, bilaketarekiko grina eta... insomnia, inoiz ez baitu lorik egiten.

Gilgamexen kontakizun bikaina askotan moldatu, aberastu, berregin eta berriz asmatu dute. Berrituta aurkitu dezakegu Iliadan, Borgesen *Gizon hilezkorra* lanean, *On Kixoten*, *Blade Runner* filmeko erreplikanteetan, Genesian, John Forden filmetan, Vernereren, Salgariren edo Stevensonren eleberrietan, *Alien* filmeko protagonistan edo Mary Shelleyren *Frankenstein* lanean. Eta beti da desberdina.

Eta, iradokizuna onartzen badidazue, sormen handieneko hezkuntza-lanaren bizi-esperientzian ere topatuko dugu. Ez, noski, errutina errepikakor batek definitutakoan. Berrikuntza Proiektuen Jardunaldi hauetan ezagutu ditugun proiektuak aurrera eramateko, bilatu egin behar izan duzue, egoskorrak izan, kideekin elkarlanean aritu, eta are insomniaaren aurka borroka egin ere.

Proiektuok oztopoz betetako bideak izan dira, eta erronkari beste pertsona batzuen laguntzaz baino ezin izan diozue heldu, denbora guztian jolastu egin behar izan duzue proba eta hutsegiteekin, agian maisu edo maistra jakintsu bat –askotan ezkutuan egoten dena– izan duzue alboan; hala bada, abantaila handi bat izan duzue. Azkenean, sortutako jakinduriak Gilgamexen pentsamendua zuenganatzeko balio behar lizueke, bidearen bukaeran “eskuak hutsik eta begiak esperientziak beteta” sentitzeko.

Epopeiak balantze bat proposatzen du, zuena ere izan daitekeena: “Bide luzea egin zuen, nekatuta zegoen, bakea aurkitu zuen eta harrizko oholtza batean jarri zituen lan guztiak”. Horixe jaso dugu IDEA aldizkari 48. alean artxibo digitalean eta paperezko monografian: jardunaldiotan aurkeztutako proiektuak eta Nafarroako Hezkuntza Departamentuak 2016-2017 ikasturteko deialdian egindako beste batzuk.

Berritzeak, azken finean, ez du esan nahi zerbait guztiz berria eta orain arte ezezaguna egitea. Berritzea da ikuspegi berri batekin interpretatzea orain arte egindakoa, jakinduriarekiko harremana, eguneroko ekintzak, berdinen arteko harremanak, ingurune, familia eta eskolen arteko loturak edo munduan esku hartzeko modua aldatu ahal izateko. Horretan ari gara, balantze hobearekin edo okerragoarekin, Gilgamexen garaitik gutxienez.

Hasierako hitzaldian Javier Armentia mintzatu zen ustekabeaz, izuaz ere, aurretik sumatu ezin den etorkizunaz, giza ekintzen ondorioez, zalantzakorra den jakintzaren erabilgarritasunaz, ziurgabetasunetik egiten den garapenaz, bilaketaren paradoxa eta kontraesanetaz. Aipatu zituen zientziarekin lotuak diren okerrak eta hondamendiak, ezjakintasun interesatua, ezagutzaren oinarrizko baldintza lankidetzan egindako lana, aldarrikatu zuen emakumea eragile zientifikoa dela eta, bereziki, pertsonak arduen eta irtenbideen erdian jarri behar direla.

Mintzaldiaren ondoren talde ezberdinen aurkezpenak egin ziren, nafarroako hezkuntzan egun diren esperientzia sendoak ezagutzera emanaz. Azpimarratu nahi dugu, zentzu zabalean, Berrikuntza Proiektuen deialdira aurkeztu ziren taldeetako kideengandik hurbil sentitzen garela. Gure hezkuntza-sistema profesionalek eta beste hezkuntza-eragile batzuek egindako esfortzuaren emaitza da; modu eredugarrian saiatzen dira berritzen, hezkuntza-sistema gizatiarrago, berdinzaleago eta zientifikoago bat izan dezagun. Otsagabiatik Doneztebera, Erriberri edo Martzillatik, Lumbierretik edo Iruñetik, Altsasutik Tuterara talde eredugarriak izan ditugu epopeia txikiak berridazten, interes handiko proiektuak gauzatzen.

Monografia honetan aurrekoaren berri dago.

Joaquín Escarayk eta Pilar Gonzalvesek, Iruñeko San Francisco HLHIptik, Haur Hezkuntzarako proposamena aurkezten dute giroetan oinarritua, gelen ohiko espazio itxia gaituz eta ohituraz baliogabetuak diren bestelako espazioak, pasabidearen kasua, birbaloratuz. Aukera berriak egitura arkitektoniko tradizional baten baitan landu dira. Kode etiko batek bideratzen du giroen proiektua. Horrela, hezkuntza partekatzen duten pertsonen arteko harremanak bideratzeko jarraibideak ematen dira, bereziki gaitasun eta errekurso gutxioago dituzten familiekin arreta garatuz.

Maite Etxeberriak lankidetzan oinarritutako ikaskuntza metodologia azaltzen du ikas komunitate ezaguna den Iruñeko Doña Mayor HLHIPan. Azken ikasturteetan ikasketa kooperatiboa eta ikas komunitateak nafarroako hezkuntzarako bi ardatz bizigarri eta dinamikoak bihurtu dira. Proposamenak biak lotzeko ahalegin interesgarria egiten du. Oro har, hobekuntza proiektuetan nabaria da ardatz ezberdinak lotzeko dagoen interesa eta joera honek sorkuntzarako duen gaitasuna.

Sara García Otsagabiko HLHIP-DBH ikastetxearen proiektua aurkezten du, non hezkuntza urratsak lotzen dira eta ezagutza arloen artean zubiak egiten dira. Baratzari begira jarri dute ohiko eremu zientifikoa eta humanistikoa. Bestalde, proiektuari ekarpen handia egin dio lankidetzaren sare trinkoak, horretarako elkarlanean jarri dute pertsona, eragile eta instituzio ezberdinak. Baratza hezkuntza komunitatearen gune sakon eta zoriotsua bihurtzen dute.

Badira gutxi baloratzen diren ezagutza arloak. Curriculum nagusiaren bazterretik ekarpen esanguratsuak eta baliagarriak egiteko aukerak dira. Verónica Coellok, Burlatako

Amor de Dios ikastetxekoa, musikoterapia proposatzen du haurren garapena bere osotasunean lantzeko, garapen emozionala laguntzen duelako, eta prebentzio arloa garatzeko tresna egokia delako.

Natibo digitala gaiki-ulertuak sortzen duen topikoa da. Teknologia digitalak gure gizartearen, eta haurtzararen, unibertso kulturalaren parte dira. Eskolak hezkuntzarako teknologiak era kritikoan landu behar ditu hausnarketa ludiko eta kolektiboaren bidez. Doneztebeko San Miguel HLHIP eskolako Itziar Irigoienek Lehen Hezkuntzako 2. mailako ikasleekin, ikastetxean zabaltzeko asmoz, lantzen duten proiektuaren berri ematen du.

María Ángeles Azanzak, Iruñeko San Francisco HLHIPren izenean, Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailako ikasleekin egiten duten irriariaren berri ematen du. Irriariaren bidez eskolako hizkuntzen gaitasun komunikatiboak lantzen dituzte, hezkuntzarako teknologiak era esanguratsuan erabiltzen dituzte eta auzoarekin lotura sortzeko parada dute.

Cadreitako Teresa Bertrán de Lis HLHIP ikastetxean gailu mugikorrek lanean ari dira. Inmaculada Gonzálezek azaltzen du hezkuntzarako teknologia digitalak aldizkaria, School Press, ekoizteko erabiltzen dituztela era kolaboratiboan Cuencan eta Teruelen diren ikastetxeekin.

Iraide Ongayk aitortzen du Burlatako Askatasuna BHIren ondoan igarotzen den Arga ibaiak aukera eman diela ezagutza arlo ezberdinak elkarlanean jartzeko. Proposamena gero eta ikasturte eta jakintza arlo gehiagoetara zabaltzen ari dira eta, etorkizun hurbilean, beste ikastetxeren batekin lankidetzatza egiteko aukera ireki nahi dute.

Benjamín de Tudela BHIIn giza balio esanguratsuak lantzen ari dira, pertsonen arteko berdintasuna adibidez. María Ester Latorrek azpimarratzen du emakume eta gizonen arteko berdintasuna edo eta genero bortizkeria ekiditeko gaiak hezkuntza komunitate osoan aztertu behar direla. Ikuspuntua hau ikastetxe askotan garatzen ari da eta, jakinaenez, Hezkuntza Departamentuaren gai estrategikoa da.

Margarita Laspalasek Tuterako Benjamín de Tudela eta Bardenas Reales BHI ikastetxeetan IEHPko ikasleen ikasteko motibazioa baita matematikak lantzeko grina pizteko diziplina anitzeko proiektuaren berri ematen du. Horretarako jakintza alor ezberdinek parte hartzen dute, eremu zientifikotik eta soziolinguistikotik, eta tresna informatikoak erabiltzen dituzte.

Iruñeko Hijas de Jesús ikastetxea berrikuntza prozesu batean ari da non irakaskuntza partekatua, lan kooperatiboa eta proiektuak aritzea ardatz bihurtu dira. Cristina Asenjok eta Daniel Sánchezek ikastetxean egin duten historia, erronkak eta hartutako erabakiak deskribatzen dituzte. Beste zenbait proiektuekin gertatzen ez den bezala, Lehen Hezkuntzako azken kurtsoetan eta Bigarren Hezkuntzatik hasi dira, ondoren ikastetxe osora zabaltzeko.

Carlos Chavarrenek, Lumbierreko LHI LHtik, Irati eta Zaraitzu ibaietatik Danubioraino egin duten proiektu-bidaia azaltzen du. Horretarako, eTwinning izeneko plataforma baliatu dute eta, ezagutza arlo ezberdinak lotuz, Danubio ibaiak Austrian zehar egiten duen ibilbidearen zati baten diseinua egin eta ebaluatu dute.

Ruben Crespok aurkeztu du Erriberriko Príncipe de Viana HLHIP eta Martzillako Marqués de Villena BHIIn hezkuntza afektibo-sexualeko plana garatzeko eta ezartzeko garatzen ari diren lana. DBHko maila bakoitzean irakatsi beharreko edukiak aukeratu dira,

eta DBHko 1. mailarako unitate didaktiko oso bat egin eta garatu da. Gai hauetan eskolak ezagutza eta hausnarketa bultzatu behar duela azpimarratzen du eta familien artean izan den harrera positiboa.

Marqués de Villena BHItik ere José Ramón García denborarekin bitartekaritza sozioedukatiboa egiteko eredugarria bihurtzen ari den proiektu baten berri ematen du: Rí-zoma. Sareko lana, komunitatearen parte hartzea, bitartekaritza, ikaskuntza-zerbitzua edo boluntario lana dira proposamen sakon, anitz eta ezagunaren ezaugarriak.

Miren Arantza Bengoetxeak eta Berta de Pablok, Sakanako LH IIP, ikaskuntza-zerbitzuko beste esperientzi bat azaltzen dute egiaztatuz, bide batez, finkatzen ari dela bere inguruarekiko lotura eraginkortasuna dela medio: ikastetxeak, instituzioak, enpresak. Ondorioak interesgarriak dira: ikastetxearen balio soziala, elkarlanerako sareak, ikasle motibatuak eta enplegurako aukera berriak.

Bukatzeko, Berako Toki Ona BHIko Lorena Garcíarenak DBHko ikasleek egin duten proiektuaren berri ematen du. Tren Txikito deitzen zena ardatz izanik, tokiko historia arakatu dute, taldean lan egin, gaitasun komunikatiboak garatu, komunitatearekin loturak sortu eta hezkuntza teknologiak erabili dituzte.

Jardunaldiak eta argitalpen hau pertsona askoren laguntzari eta lankidetzari esker izan dira posible: Hezkuntza Saileko Zuzendaritza Nagusia, Irakasleen Laguntza Zentroak eta haien aholkulariak, CERMÍN, Eunáte, keinu-hizkuntzako interpreteak, Iruñeko eta Corellako Arte Eskoletako ikasleak, Tuterako UNEDen zentroa eta Iruñeko Nafarroako Museoa, besteak beste.

Gilgamexen epopeiaren gertaeratik 4.500 urte beranduago George Sandek idatzi zuen: "Bide bat baino ederragorik ez da. Bizitza aktiboa eta anitzaren sinboloa eta irudia da".

Bidea egiten darraigu.

Aurkezpena

Beatriz Agramonte, Nora Iriarte, Mainer Urroz
Hezkuntza Departamentuko Prestakuntza
Ataleko Berrikuntza Proiektuen Talde Eragilea

Aurkezpen honen ondotik datozen berrikuntza proiektuak ernatze prozesu luze baten emaitza dira. Ikastetxeek bide luze eta aberasgarria urratzen dute ideia bururatzen zaientetik aldizkari honetan laburturik argitara ematen duten arte.

Eduki berritzaileak sortzeko prozesu hori Hezkuntza Departamentuak hezkuntza arloa hobetzeko duen interesak suspertzen du, eta tresna honen bidez bideratzen: Hezkuntzako Berrikuntza-proiektuen Deialdia, 2016ko martxoaren 22ko 88/2016 EBAZPENA, kalitatea eta ekitatea oinarri. Kalitatea, hezkuntza arloa hobetzeko mesedegarriak diren esparru-irizpide batzuk jarraitzen dituztelako; ekitatea, behar diren baldintzak ezartzen dituelako ikastetxe guztiek berrikuntzak egin ditzaten.

2016-2017 ikasturteko deialdian 55 ikastetxek hartu zuten parte (49 ikastetxe publiko eta 6 itunpeko). 68 proiektu aurkeztu ziren (60 ikastetxe publikoetakoak eta 6 itunpekoetakoak), horietatik 6 ikastetxeen artekoak. Proiektuak ebaluatutakoan, 50 aukeratu ziren, guztira 40.179 euroko diru-laguntza izan dutenak.

Proiektuetan askotariko gaiak landu dira, irakasleen prestakuntza indartzera bideratuak denak:

- Pedagogia aktiboak: ikaskuntza-zerbitzua, ikaskuntza kooperatiboa, proiektuetan oinarrituriko ikaskuntza, e-Twinning, irakaslan partekatua...
- Hezkuntza guneak: txokoak, baratzea, laborategia...
- Hezkuntzako Teknologiak: Moodle, eskola-irratia, robotak, podcastak, gailu mugikorren bidezko ikaskuntza...
- Berdintasuna, bizikidetzeta eta hezkuntza afektibo sexuala.
- Aniztasuna eta hezkuntza-inklusioa.
- Curriculumetako gaiak.
- Jasangarritasuna.

Proposatutako diren konponbideek ikuspegi praktikoa izan dute, diziplinak uztartuz bideratu dira eta honako alderdi hauek lehenetsi dituzte: originaltasuna, bideragarritasuna, tek-

nologiaren erabilera hezkuntzan, beste ikastetxeetara eramateko aukera eta hezkuntza-erkidegoarekin nahiz tokiko erkidegoarekin inplikatzeko.

Nolanahi ere, azken xedea da norbanakoak heztea mundu aldakor baterako, taldeak dakarren indarrak hobekuntza bideak zabaltzen dituen inguru baterako. Aldizkari honetan ikusten dugu nola taldean lan egiten duten irakasleek arrakastarako giltzak aurkitzen dituzten eskarmentutik abiatuz.

Proiektuak aurkeztu dituzten ikastetxeek konpromisoaren eta inplikazioaren aldeko ahalegina egin dute eta, batzuetan, badute interesa heldu diren urteetan ere esperientzia hobetzen segitzeko, halako moldez non ikusi egin ahalko dugun nola sendotzen den gerora beren esperientzia. Eginiko lana aitortzearen, 572 irakaslek berrikuntzako ziurtagiria jaso dute.

Irakasleak prestatzeko sareak prozesu osoa babesten du eta ikastetxeen eskura jartzen ditu Irakasleari Laguntzeko Zentroko erreferentziako aholkularitzak, bidea errazten duten bidelagun bihurtzen direnak. Talde eragilearen helburua da behar diren baldintzak lortzea denek izan dezaten aukera berrikuntzaren bitartezko hobekuntza bide honi ekiteko eta, orobat, berrikuntza horrek bat egin dezan Hezkuntza Departamentuak sustatzen dituen ildoekin eta proiektuak hedatzeko balio duen ingurune bat sor dezan, balizko ibilbideak ugaitu daitezten.

Idea aldizkarian hainbeste esperientzia arrakastatsu agertzeak gure ustea berretsi digu: ikastetxeetako ikerketa eta ekintzen bidez eraikitzen dugu jakintza eta aberasten dugu gure inguruko erkidegoa. Ez dira unean uneko burutazio hutsak, irakasleen alde aurreko lana dute euskarri. Hezkuntza sistema hobetzeko moldeak ikertzen dituen lana dugu hori, xedea duena, azken batean, bai tokian tokiko ingurunerako bai mundu osorako baliagarria izatea.

Azkenik, ikastetxeei eskerrak eman nahi dizkiegu beren lana eskuzabal zabaldu eta emateagatik. Hobekuntza ibilbide honetaz berriz hausnartzera animatu nahi zaituztegu, zuen Prestakuntza Plana indartu dezan. Era berean, deialdi hauetan inoiz parte hartu ez duten ikastetxeak ere gonbidatu nahi ditugu ikastetxe berritzaileen erkidegora batu daitezten. Santiago Ramón y Cajalek esan zuen bezala: "Ideiek ez dute luze irauten. Zeozer egin beharra dago haiekin".

Aurkezpena

Javier Armentia Fructuoso
Iruñeko Planetarioaren zuzendaria

Zientziaren kontu *HORI*

Orain dela 150 urte, Europaren beste aldean, Maria Salomea Skłodowska jaio zen. Polonian lanean egon zen aurrena, ahizpak mediku-ikasketak egiteko dirua eskuratzeko. Gero, Parisera joan zen eta Sorbonan ikasi zuen. 1890ean mila ikasletik gorako fakultateetan zientzietako karrera bat ikasten hasi zen hirurogeita hamar emakumeetako bat izan zen. Aurrerago zientzialari batekin ezkondu eta denbora asko eman zuen harekin lanean; senarra Pierre Curie zen, eta horregatik ezagutzen dugu Maria Madame Curie izenez. Bi Nobel sari irabazi zituen, eta, seguruenik, gizateriaren historiako emakume azkarrenetakoa eta zientzialari baliotsuenetakoa izan zen. Gizarte honek, ordea, Marie Curieren lana ilundu du, emakumeek bigarren mailako hiritar izaten jarraitzen baitute.

Berrikuntzari buruzko jardunaldi hauetan zientzia egundokoa dela esan nahi dut. Zientzietakoak ez ziretenek –ez dakizuen arren, bazarete– agian erantzungo didazue: tira, zientzia egundokoa da, baina hizkuntza eta historia ere bai. Bai, noski, baina konbentzituko zaituztet merezi duela zientziaz hitz egitea.

Nafarroako erakundeek, unibertsitateek, elkarteek eta ikerketa-zerbitzuek lagunduta, hainbat jarduera aurkeztu ditugu, eta egunotan burutuko dira “zientziaren, teknologiaren eta berrikuntzaren asteak Nafarroan” izendatu dugunaren barruan. Hitzaldiak ez ezik, tailerrak eta gune teknologikoetara bisitak antolatu dira, ikus dadin gero eta kolektibo gehiago daudela interesatuta, ez bakarrik garapenean eta ikerkuntzan, baita gizartea ezagutzara hurbiltzeko lanaz arduratzeko ere.

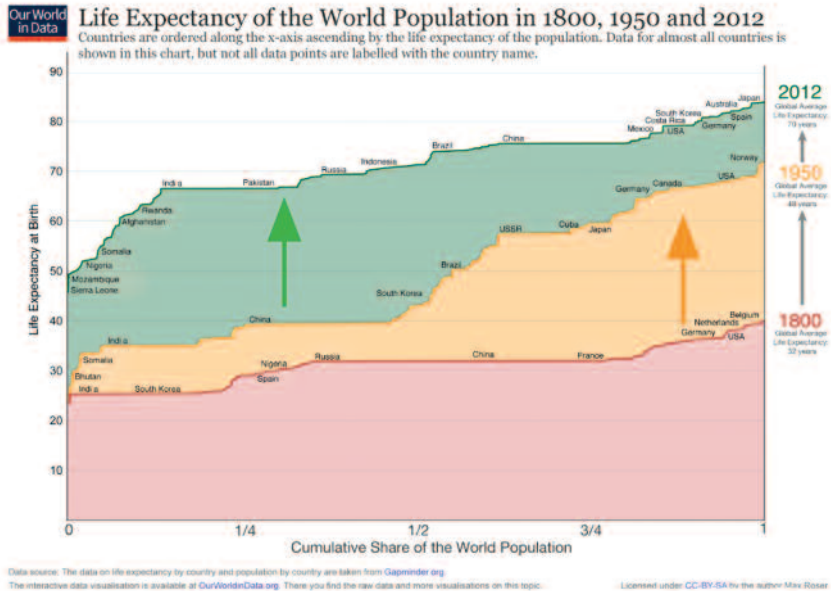
Abiapuntu gisa, atsegin dudana ideia guztiz demagogiko bat azalduko dut. House sendagile lotsagabe eta azkarraren telesailan, protagonistak honela esaten du Erdi Aroko azoka batean: zer gertatuko litzake orain Erdi Aroan egongo bagina? Pertsonen erdiak hilda egongo lirateke, ez lirateke bost urte baino gehiago biziko, ez lukete haginik

izango, ilea eroriko litzaieke, hiltzeko zorian egongo lirateke gaixotasun kutsakor baten ondorioz, etab. Orduan, zer gertatuko litzateke zientziarik izango ez bagenu?

Pentsatu zenbat gauza egin dituzuen gaur, orain dela bost mende edo duela hamar urte soilik posible izango ez zirenak. Seguruenik, azken urteotan sortuak edo digitalki transmitituak dira gaur komunikatzeko erabili dituzuen bitartekoak, izan dituzuen ia harreman guztiak edo esku artean eduki duzuen jakintza-materiala. Aurrez aurreko tratua ere izaten dugu, noski, baina sekula ez genuen uste izango horrenbeste jenderekin harremanetan egongo ginenik. Erdi Aroko gizartean zeuden eten eta arrakala asko desagertuz joan dira, eta, hein batean, zientzia izan da etorri zaigun etorkizunaren arduraduna.

Beharbada ezagutuko duzue Windows XPko pantaila-hondoko irudia. Hitzaldietan erakusten dudanean, entzule gazteenek, batzuetan, ez dute ezagutzen. Irudirik ikusiena izango da. Pentsatuko zenuten: kontxo, nondik ezagutzen dut paisaia hori? Kalifornian dago. Microsoftek irudia erosi zuen eta gizateriaren historiako irudi erreproduzituena da orain, Meninak, Gioconda eta beste edozein irudi baino gehiago. Adibide horrek balio digu ikusteko etorkizuna aurrerapen teknologiko horien eskutik etortzen dela batzuetan.

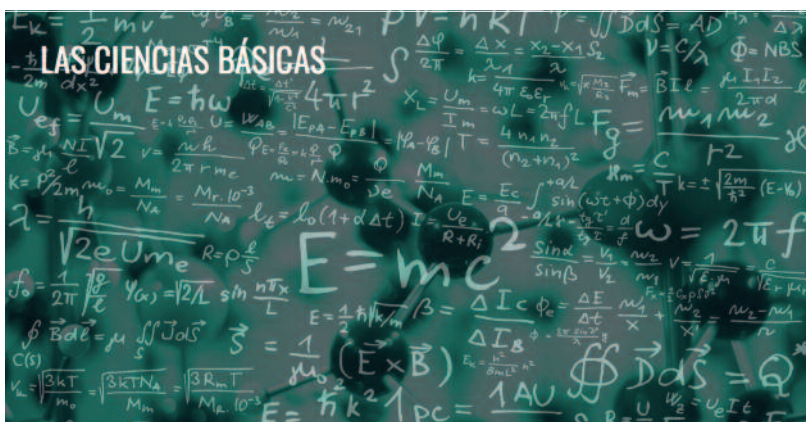
Bestalde, badirudi zientziari buruzko hitzaldietan grafikoak erakutsi behar direla, eta ekonomiarri buruzkoetan are gehiago; horretatik ez gaude salbu zientzietakook. Aurkezten ari naizen grafiko honetan munduko hainbat lekutako bizi-itxaropena dago adierazita, hiru garaitan: 1800. urtean Industria Iraultza hasi zenean, xx. mendearen erdialdean eta orain dela urte gutxi. Beheko aldean, x ardatzean, munduko biztanlerik behartsuenak daude adierazita 0an, eta aberatsenak 1ean; 1etik hurbil bizi gara gu. Bada, 1800ean, bizi-itxaropena oso antzekoa zen aberatsen eta pobreen artean. Bitxia da. Aberats asko hiltzen ziren jaiotzean. Elikadura oso bestelakoa bazen ere, bizi-kalitatea oso desberdina zen munduko leku batzuetan eta besteetan, gaixotasunak zirela medio; hori dela eta, haurren heriotza-tasa oso altua zen mundu osoan. Beraz, bizi-itxaropena oso baxua zen. Baina xx. mendearen hasieran nabarmen hasi zen aldatzen egoera iturriko ura eta osasun-zerbitzuak zituzten munduko lekuetan, zientziarekin lotutako garapenaren ondoriozko hainbat aurrerapen aplikatu baitzituzten.

Gustuko dut grafiko hau erakustea, esate baterako, medikuntza txinatar tradizionalaren onurez hitz egiten didatenei, txinatarren bizi-itxaropena ez baitzen hobetu medikuntza tradizionalaren ordeztu mendebaldeko medikuntza konbentzionala erabiltzen hasi ziren arte. Gaur egun oraindik egoera horretan egon gintezkeen, baina, zorionez, mundua aldatu egin da. Afrikako herrialde txiroenetako bizi-itxaropena ere hobetuz joan da, batez ere azken hamar urteetan. Grafiko hauetan izan diren aldaketa gehienek zientziarekin dute zerikusia.

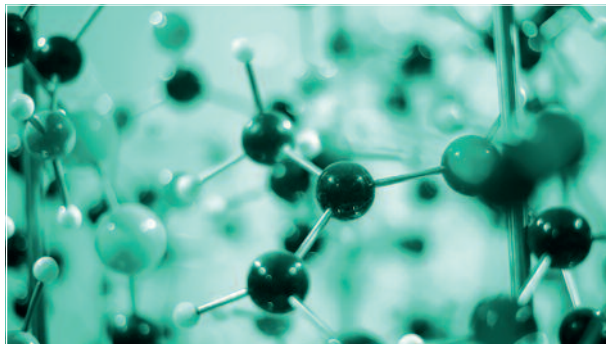

Orain, mundu global bateko hiritarrak gara. Astronomoook oso gustuko dugu globaltasunaren irudi hori jartzea, sateliteetatik eta nazioarteko espazio-estaziotik Lurrari gauez egindako argazkietan oinarrituta baitago sortuta. Lurraren gaueko mapamundi bat da, espaziotik begiratuta. Denek bidaiatu duzue hegazkinez eta ikusi duzue zeinen eder egoten diren herriak argizatuta. Jende askok jartzen ditu irudi horiek Facebooken edo bidaltzen ditu Whatsappez, esanez: begira zeinen ederra den Lurra.

Nire onetik ateratzen nau mapamundiaren argazki horrek, xahutzearen irudi bat baita. Ez ditugu jarri kale-argiak zerua argizatzeko, espazio-estaziotik edo sateliteetatik argazki politak ateratzeko. Kale-argi horiek agerian uzten dute energia gastatzen dugula hiriak argizatzeko eta erosoago bizitzeko, eta gizakion xahutzearen erakusle dira. Irudi horrek esaten digu hainbat modutan xahutzen duen mundu batean bizi garela, eta ez dugula pentsatu ere egin elektrizitatea eta argiztapena bezalako faktore interesgarriak gai garrantzitsuetarako erabil ditzakegula. Gai horri heldu diot azaldu nahi dizuedalako nire zientziaren aldeko apustua bereziki kritikoa dela, argiak dituela eta, noski, itzalak ere bai, edo, are okerrago, argi gehiegi. Baina egia da zientziak mundu aldakor honi buruzko eza-gutzak ematen dizkigula.

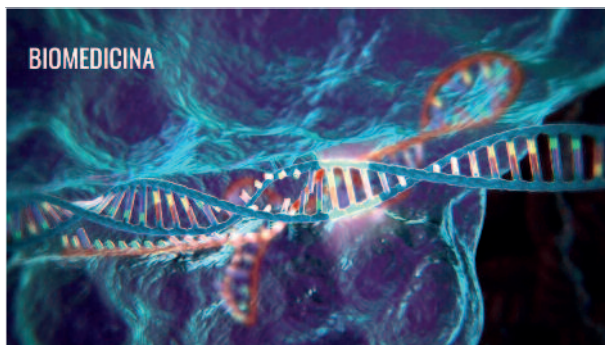

Lehen Erdi Aroaz hitz egin dut, baina pentsa dezagun munduan aurreikusi ezin diren gauzek eragiten duten harriduran eta izuan. Ezin dugu jakin zer gertatuko den etorkizunean, beharbada nahi genuke, baina uler dezakegu zenbait arrazoik aldatu edo moldatu egiten dituztela etorkizunak modu desberdin batean, gure ekintzek ondorioak dituztela. Eta horretaz berandu konturatu gara, batzuetan beranduegi. Jakintza oso lotuta dago oinarrizko zientziekin, gero eta bokazio gutxiago dituzten diziplina horiekin; hau da, matematikarekin, fisikarekin...Ikusiko dituzuen irudi guztiak Googlen oinarrizko zientzia bilatzean aurkitutakoak dira. Haietako bat oso gogoko dut, formula pila bat baititu. Fisika-ikasketak dituen edonork aurkituko du ezagunen bat. DBHn zientziak ikasten sufritzen dutenek esango dute: gasen legea. Nola sartu hau ikasgelan? Baina denek erreparratu diozue irudiaren erdian dagoenari: $E=mc^2$. Denek ezagutu baina ia inork ulertzen ez duen formula hori. Inork ez du zalantzan jartzen oinarrizko zientziek aldatu egin gaituztela. Izugarri pozten nau pentsatzeak gure munduan Albert Einsteinen argazkia egunkariko izenburu baten ondoan edo azalean ere ager daitekeela. Esate baterako, orain dela gutxi grabitazio-orbitak aurkitu zituztenean, egunkari guztietan Einsteinen argazkia jarri zuten, hitz hauekin: Einsteinek arrazoi zuen. Norbaitek zalantzak al zituen? Garai batean zientzialari batzuek zalantzak izan zituzten, nola ez, eta esperimentuak eginez Einsteinen teoriak egiaztatzen joan dira. Baina oso gutxitan lortzen dugu beste albiste batzuk jasotzea, hala nola aurkitzen ari diren mundu berri horiei buruzkoak, Eguzkiaren harago dauden planetei buruzkoak eta Blade Runner gogora ekartzen diguten gai horiei guztiei buruzkoak.

Oinarrizko zientzia horiei guztiei leporatu dakieke, eta asko esan izan da azken urteetan, ez daukatela aplikaziorik. Matematikariei galdetzen diete: eta horrek zertarako balio du? Zuei maiz galdetzen dizuete: hori guztia, zergatik? Zer erabilera du? Administrazio publikoek ere esaten digute batzuetan: horrek guztiak zertarako balio du? Aplikatu daitekeena bilatzen dugu. Baina elektrizitatea aurkitu zutenean ere ez zekiten mundua aldatuko zuela; uste izan zuten ordenagailu handiak kalkulu handiak egiteko erabiliko zirela; inork ez zuen pentsatu gure eskuetan izango genituen ordenagailuak Ilargira eraman gintuena eta oso kalkulu interesgarriak egiteko gai zena baino hainbat miloi bider ahalmentsuagoak izango zirela, nahiz eta Whatsapp bidez mezuak bidaltzeko erabiltzen dugun.

Zer esan, adibidez, beste zientziei buruz? Ez oinarrizko zientziak, ez zientzia gogorak, baina bai mende honetan mundua zinez aldatu duten zientziak. Darwin eta Wallacek duela mende eta erdi eboluzioaz izandako ideia, bizitza modu zientifikoan azaltzen duena, orain ari gara bizitzen. Edo biomedikuntza bezain gai liluragarria, medikuntza pertsonalizatuaz ari baikara, CRISPR sistemaz eta genomaren zuzeneko edizioaz, eta, beraz, arazo askori irtenbidea aurkitzeko aukeraz. Hori guztia ez zen posible izango oinarrizko zientziarik gabe, garapen zientifikorik gabe eta gai berriak planteatzeko gaitasuna eman digun eza-gutzarik gabe.

Lagun bati, Xurxo Mariño izeneko neurozientzialari eta zientzia-dibulgatzaileari, otu zitzaion gure garunak hizkuntza nola prozesatzen duen azaltzeko modurik onena antzoki batean dela, aktore batek kontatuta. Xurxok dio neurozientzia aplikatuan egindako azken aurrerapen handiekin –adibidez, protesien arloan, inplante artifizial adimendunak sortu daitezke; hau da, garunarekin konektatzeko gai dira, eta, modu horretan, ibiltzeko edo ikusteko gai ez direnek gaitasun horiek berreskuratzen dituzte–, zientziak egia bihurtzen du erlijioek hitzeman eta orain zientzialariak egiten ari garena.

Egia esan, zientzia tresna berriak sortuz joan da sistematikoki. Gizateriaren aurrerabiderako pentsatu ez ziren teknologia batzuk horretarako balio izan dute azkenean. Industria Iraultzaz ari gara. Adibidez, Forden ekoizpen-plantaren irudi historiko bat da hau. Gutako askok pentsatzen dugu lehenik garraibide publikoetan pentsatu behar zela, eta ez garraibide pribatuetan. Hiri irisgarriagoak –ez autoentzat, baizik eta pertsonentzat– lortzeko borrokan ari gara orain, eta erregai fosilen erabileraren ondoriozko arazo guztiak desagerarazi nahian. Baina aldaketa hor dago, ezin da ukatu horrek guztiak mundua aldatu zuela.

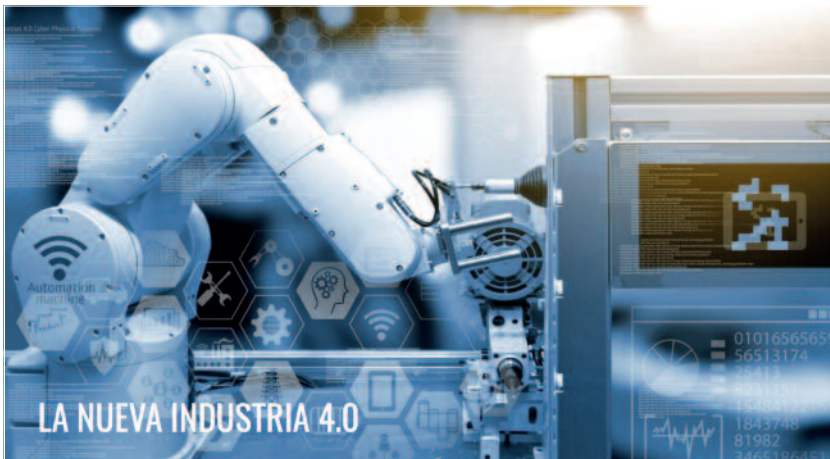

Osasun-zientzien munduan, are deigarriagoa izan daiteke. Batzuetan ospitale zaharren irudiak ikusten ditugu, duela ehun urte eskas medikuntza nolakoa zen erakusten duten telesailak, eta pentsatzen dut hemendik ehun urtera bizi direnek gauza bera sentituko dutela geure ospitaleen argazkiak ikusten dituztenean. Eta gogo biziz espero dut hau esango dutela: a zer atzeratuta zeuden!

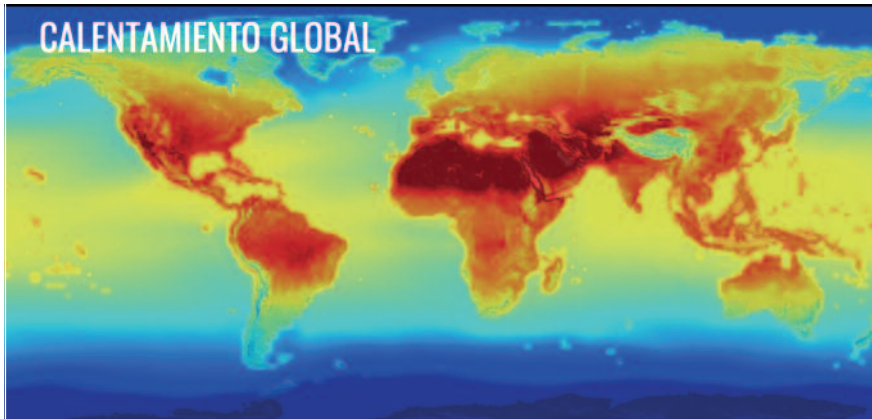
Iraultza berdea izan zen zientziari lotutako beste iraultzetako bat. Oso kritikoa ere izan liteke. Orain produktu naturalak nahi ditugu, ez hain intentsiboak eta ingurumena gehiago errespetatzen duten nekazaritza eta abeltzaintza berreskuratu nahi ditugu, baina inork ez du zalantzan jartzen denontzat –gaur egun munduan dagoen 7.500 gizaki baino gehiagorentzat–elikagaiak izatea premia bat eta apustu bat dela, ez duena iraultza berderik eskatzen, baizik eta dena berriz ere iraultzea teknologia berrien eta planetaren iraunkortasun hobe baten eskutik.

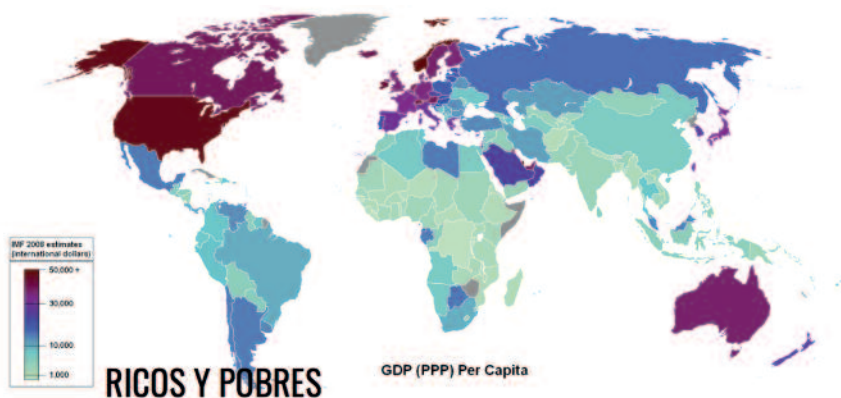
Mundu konektatu batean bizi gara, eta orain atzera deskonektatuko baligute, lur jota negar egingo genuke, ez genuke jakingo zer egin. Informazio- eta konexio-tresnak eskura izatera ohitu gara, eta, gainera, ezin susmatuzko moduetan ari dira garatzen. Adibidez, pentsa dezagun Whatsappeko txat soilean edo Telegrameko mezuetan, eta nola ari garen erabiltzen orain. Agian aste honetan zenbait ahots-mezu bidali dituzue Whatsappez, idaztea oso aspergarria dela pentsatzen duzuelako. Lehen, horretarako, telefonoa erabiltzen zen. Orain ez-norabidezko telefonoa erabiltzen dugu, eta, telegrafoa bezalaxe, bitarteko prekario samarra da. Hala ere, zorutzen gaude ez dugulako beste pertsonak dioena entzuteko adi egon behar. Hau da, konektatu egiten gara, baina benetan nahi duguna da entzun gaitzaten eta informazio erabilgarria jaso ahal izatea, gainerakoak ez digu axola. Aldatzen ari den gizarte baten paradoxak dira.

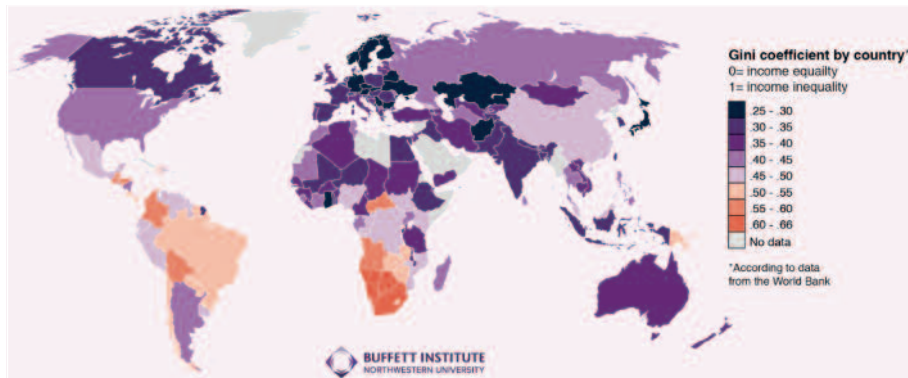

Esaten ari nintzen teknologiak eboluzionatzen ari direla, baina dauzkaten gaitasun guztiak garatzen amaitu aurretik geratzen direla zaharkituta. Gai horretan adituak direnek infoxikazioa aipatzen dute; komunikazioei eta prozesatu ezin dugun informaziora sarbidea izateak gainezka egin digula, alegia. Baina ez larritu, pertsonak baino adimentsuagoak diren eta zereginak azkarrago egin ditzaketen algoritmoak garatu dituzte eta jada. Bilatzaileak egiten dituen iradokizunetan, postan, iragarki pertsonalizatueta daude algoritmo horiek, eta hori guztia ahalmen handiko adimen batek sortu du, baina arrisksua, arrazista eta xenofoboa ere izan daiteke. Horixe gertatu zen Microsoftek sortu zuen automatarekin: neska arrakastatsu bat izan behar zuen Interneten, eta egun baten buruan, erabateko Hyde bihurtu zen eta deskonektatu egin behar izan zuten. Espero dut datozen adimen artifizialak, Humberto Bustincek aipatzen dituenak, gai izango direla edozein jokotan gu garaitzeko ez ezik, kode etiko bat izateko ere bai. Bien bitartean, bizi izango duguna aipatutako 4.0 industria hori izango da, lehen produktuekin jada txundituta utzi gaituena, baina oso aldaketa handiak ere eskatzen dizkiguna.

Egin dudan ibilbide hau ez da ez bidezkoa ez inpartziala, baina aurrerabidearen ondorioz bizitzen ari garen gertaera askoren erakusgarri da. Denak ez dira izan ez onuragarriak ez esperotakoak. Oro har, gizatiarra den orok izan du zerikusia hutsegite horiekin. Pentsatuko dugu gizakiok ondorioetan pentsatu aurretik ekiten diogula bideari. Adibide argi bat, Donald Trumpek esaten duena esaten duela ere, berotze globala da. Ikatzetik, makinetatik eta Industria Iraultzatik etorri zitzaigun energia hura atmosferan hutsala iruditzen zitzaigun gas bat ari zen isurtzen. Orain, milioiko 406 partetan gaude. Munduko Batasun Meteorologikoaren arabera, muga hori gainditu dugu. Eta, antza, atmosferan milioi bat partikulako 406 CO₂-partikula izatea aski da gure atmosferaren orekak temperaturari gorantz jarraitzen utzi diezaion, hiru bat gradu mende honetan. Hala ere, arazo horren kontrako edo arazo hori arinduko duten neurririk hartu gabe jarraitzen dugu, energiarekin dugun harremana berriz pentsatu gabe.

Ez dut zalantzarik zientziak erantzun bat izango duela, politika publikoen eskutik noski, baina zientzia ere gizakiok daukagun ahalmen suntsitzailaren arduradun nagusietako bat da hein batean. Hori gutxi ez, eta, garapen handi horretan, ez da ekidin xahutzearen mapa hori, lehen argiaren kutsadurarekin aipatu duguna, antzeko moduan ikustea barne-produktu gordina neurtuz gero, sekulako tartea erakusten baitu herrialde aberatsen eta txiroen artean. Gai hori ez da konpondu, denoi ikaragarria iruditzen bazaigu ere. Okerrena da beste indize-mota batzuk aztertzen baditugu –esate baterako, Ginirena, gizarte-ingurune baten barruko aldeak neurtzen dituenena–, dagoeneko ez garela ari alderatzen herrialde aberatsak eta txiroak, herrialde aberatsetako pobreak eta herrialde aberats horietako aberatsak, baizik. Alde hori ere argi ikusten dugu herrialde edo eskualde berean elkarrekin bizi diren oso giro desberdinen artean; hau da, ez da hautematen herrialde aberats eta pobreen artean bakarrik. Datu horiek pentsarazten digute bizi garen gizarte oparo honetan bazterkeria dagoela, pobrezia energetikoa dagoela, eta gure herrialdean ere ikusten ari gara.

Zientziak askoz ere kritikoagoa izan behar luke, eta gai horiekin kezkatuago egon. Ni astronomiaz eta espazioaz bizi naiz, eta askotan esaten digute: espazioan egindako gastu hori guztia ezin al da inbertitu txiroen egoera hobetzeko? Eta nik erantzuten diet: bai, eta defentsarako gastuak, ehun aldiz handiagoak direnak? Eta futbola? Zergatik gastatu zituzten hamabost mila milioi euro Genevako partikulen azeleragailuan? Arrazoi osoa duzue, hamabost mila milioi euro horiek beste zerbaitetan inbertitu zitzaketen, baina gogoan izan zenbat diru gastatu zuten gure herrialdeko bankuak erreskatatzen, edo azken olinpiadetan. Hau da, alderdi batzuei erreparatzen diegu eta beste batzuei ez, zientziaren eta gizateriaren historia hutsegiteak eta akatsak dituen historia bat ere bade-lako, eta batzuetan ez du jakin komunikatzen, eta sasizientziei edo gehiegikeriei gailentzen utzi die besteetan.

Interesgarria da aztertzea izugarriko akats edo arriskutzat hartzen diren gai asko, nahiz eta agian ez diren hain latzak. Garrantzitsua iruditzen zait gai horiez hitz egitea ezagutzaren transmisioan eta mundu honetan lan egingo duten belaunaldi berrien prestakuntzan aritzen diren pertsonekin, argi izan behar baitugu informazioa eta eztabaidatzeko modua garrantzi handikoak direla. Hau da, zientziaren prozesua jakintza eta berrikuntza eskaintzekoa da, eta, prozesu horretan, atzerapenak, akatsak eta asmo txarra ere egoten dira batzuetan. Esate baterako, Googleren irudi-bilatzailean wifi jartzean, aurkituko dituen irudien erdiak baino gehiago arriskuarenak dira. Duela gutxi banda elektromagnetikoei buruzko hitzaldi bat izan genuen Ingurumen Hezkuntzako Museoa, eta hitzaldia entzuten ari zen pertsona bat altxatu eta esan zigun: gezurti batzuk zarete! Asko haserretu zen uhin elektromagnetikoak benetan zer diren, zer ahalmen duten eta zer botere eman dizkiegun azaltzen ari ginelako. Gogoan dut azaldu nuela etengabe iristen zaigun uhin elektronikoen mota bat kantzerigenoa dela, arazo asko sortzen dituela, eta, gainera, haurren azalean pilatzen denez, helduaroan azal-minbizia eragiten duela: erradiazio ultramoreez ari nintzen. Gizarte gisa, agian arduragabe samarrak gara hondartzara joaten garenean, bai eta haurrei eguzkipean jolasten uzten diegunean ere. Hori esan nuenean, jende askok uste zuen mugikorren uhinei buruz ari nintzela, eta ez uhin ultramoreei buruz. Baina ikerketek diote mugikorren uhinek ez dutela halakorik egiten, bai ordea eguzki-argiak, guretzat hain ona eta mesedegarria denak, eta, beraz, arduragabeak garela gauza batez kezu bagara eta ez besteaz. Baina horrelako gauzak planteatzen direnean, diskurtsoak zientifiko izateari uzten dio, jainkoaren existentziaz hitz egitea bezala baita, eta uste dut eztabaidak beste modu batekoa izan behar duela halakoetan.

Begira zer gertatu den etorkizunean elikagai-iraultzarako izugarri erabilgarria izan daitekeen eta munduko zenbait arazo konpon ditzakeen tresna batekin; transgenikoekin, alegia. Gure gizarteak beldur ikaragarria die elikagai-produktu batzuei. Ez naiz ari esaten hobekak edo okerragoak direnik; besterik gabe, gizateriaren historiako elikagai-produktu ebaluatuenak dira, eta ikerkuntza eta garapen sinesgarria eskatzen zaie. Jakina, gai hauetan boteretsuak diren konpainien jardunbideak ez dira egokienak izan, kritikak boikotatu eta edozer egin baitute. Irabazi-asmoko konpainiak dira. Dena den, atzean zegoen zientziarekin, oinarriko zientziarekin, berrikuntza handiak ari gara lortzen, batik bat elikagaien ekoizpena orekatuagoa eta jasangarriagoa izan dadin, eta iruditzen zait horrek mugiarazi behar gaituela. Baina gai hauei buruz eztabaidatzen denean, gutxitan joaten gara errora.

Egia esan, beste arazo handi bat dago, eta hasieran aipatu dut Maria Salomea Skłodowskaskaz hitz egitean: zientziatik urrutiratu dugu biztanleriaren erdia. Biztanleen erdiak baino gehiago emakumeak dira, eta aurren, adibidez, Nobel sari guztiak gizonek irabazi dituzte, emakume batek berak ere ez. Oso emakume gutxi dago zientzia-enpresetako eta horrelako erakundeetako zuzendaritzako goi-karguetan. Baina oso gai kezkarria da. Zientzia, teknologia eta generoaren harreman bereziari buruz irakurtzen aritu naiz, eta azken ikerketa batzuk erakutsi dute bost urterekin neskatok jada erabakita daukatela zientziarekin eta taldeko lidergoarekin lotutako zenbait ekintza ez direla neska-kontuak.

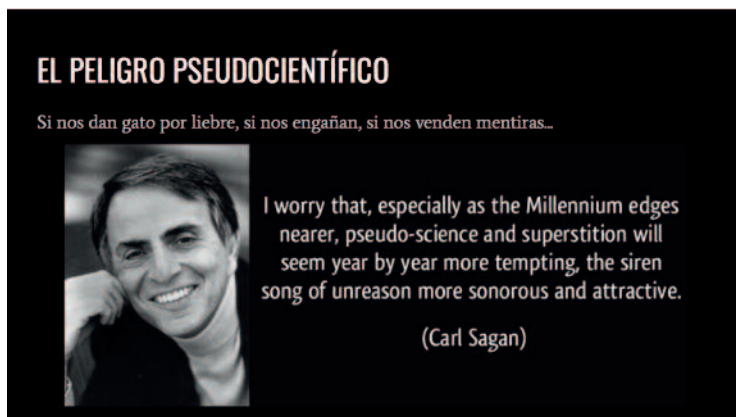
Mutikoei berdín zaie ekintza horiek egin ala ez, baina neskatoek esaten dute: hau ez zait interesatzen. Hori ez da kontu genetiko bat, kontu guztiz soziala da, ondorengoei transmititzen ari garena.

Beste ikerketa batzuek erakutsi dute hamaika-hamabi urte betetzen dituztenerako neska-mutilek ia erabakita izaten dutela ez dituztela zientziarekin lotutako gaiak ikasiko, ez zaizkiela batere interesatzen. Espainian egindako biztanleria-inkestek erakutsi dute biztanleen % 13ri interesatzen zaiola zientzia, eta azken urteetan pixka bat egin du gora. Beste edozein gaik baino interes gutxiago pizten du. Zientziak ez du lortzen interes gehiago bereganatzea, eta, esaterako, futbolaren oso azpitik dago. Egia esan, zientzialariak behar ditugu, gizon zein emakume, beste aldera begiratzen ez duen gizarte bat.

Iruñeko planetarioan 25 urte beteko ditugu lanean, eta modu berezian begiratu izan diegu beti gazteen bokazioei, baina ez horrelakoak esanez: zientzialari izan behar duzu, ez abokatu. Aitzitik, zientziarekiko interesa transmititzen saiatzen gara, beste leku askotan gertatzen ari den moduan; zorionez, ikertzera animatzen da, hala nola Planetarioan egiten ditugunak bezalako zientzia-tailerren bidez. Merezi du horrelako jarduerak egitea, bizitza ikusteko modu berri bat sor baitaiteke. Planetarioan ia denetik egiten dugu. 40 bat neska-mutilen arduradunak konbentzitu gehituen Halloween-festa ospatzera gurera etor zitezten, eta han eman zuten gaua. Mozorroto egin ziren, elkar beldurtu zuten, film bat ikusi zuten, baina zeruari ere behatu zioten, esperimentu zientifikoak egin zituzten, elkarrekin egon ziren gau batez, gosaria prestatu zuten eta pixka bat ikasi zuten elikaduraz.

Uste dut horrelako ekimenek laguntzen dutela zientzia sortzen, gizarte-proiektu baten zati gisa, eta eskola ere inplikaturik dago horretan, bere aukera eta betebeharren ondorioz. Lankidetzeta-proiektu batzuk hasiko ditugu Hezkuntza eta Industria Sailekin eta unibertsitateekin; STEM dute izena, eta oinarrizko zientziekin, ingeniariarekin eta teknologiarekin daude lotuta. Arlo horietan dago ikasle-defizit handiena, eta aditu guztien arabera etorkizunak arlo horietako lanbideetara begiratzen du. Gazteenen interesa pizten saiatuko gara.

Noski, funtsezko arerio bat dago irrazionala den horretan. Lehenago interesatutako gezurrez, aldez aurreko ikuskerez... hitz egin dugu, baina kontua da antizientzia dagoela, zientziaren aurka dagoen jendea, baita sasizientzia ere, eta gure begiez ikusten ari gara. Carl Sagan mendea amaitu aurretik hil zen, eta gauza batek beldur handia ematen ziola esaten zuen: zientzia sugar baten modukoa da iluntasunean, eta jende asko dago puzka. Sasizientziak eta superstizioak gauza asko hondatu ditzakete. Saganek ez zuen ikusi bere herrialdeko presidente jauna txio hau argitaratzen 2014ko martxoan: haur osasuntsu bat medikuarenera joan da, txerto mordoa jarri dizkiote, gaizkitu eta aldatu egin da, autismoa. Gaizkiaren hazia mediku batek landatu zuen urte batzuk lehenago; artikulu faltsuak idatziz, txertoek autismoa eragiten zutenaren beldurra zabaldu zuen. Benetan ikusten ari garena da elgorri-agerraldiak ari direla gertatzen munduko leku askotan, eta Europara ere itzuli dela. Horrek OME kezkatu du, kasuak ikaragarri ugaritu baitira gaixotasun kutsakorrek ohikoak ez diren lekuetan, hala nola Italian, Errumanian eta Ingalaterran. Eta hori guztia, zergatik? Txertoen aurkako sinesmen batengatik; sinesmen hori ez dago inolaz ere oinarrituta datu zientifikoetan, eta defendatzen du egun daukagun medikuntza osoa muntaia huts bat dela eta jendea dirua irabazten ari dela gure kontura, ia-ia gu akabatuz edo nolabait esklabo bilakatuz.

Jarraitzaile asko dituen benetako antizientzia bat da hori, eta zenbait telebista-programak zabaldu egiten dute, hala nola telebista publikoan. Datuek, ordea, beste gauza bat erakusten dute. Carlos Chordá Bigarren Hezkuntzako irakasleak aspaldi esan zuen datuak aztertuta argi ikus daitekeela gaixotasunek (esaterako, gripeak, kukutxeztulak, elgorriak, paperek eta errubeolak) eragindako heriotzak nabarmen murriztu direla txertoak jartzen joan diren heinean. Txertoek sendatu egiten dute, ez dute hiltzen, eta, hala eta guztiz ere, baten batek dio haur osasuntsu bat medikuarenera joan dela, ziztatu egin dutela, gaizkitu egin dela eta autista izaten amaitu duela. Tira, ba ez da egia.

Uste dut ekintzetan daukagun erantzukizunaz ohartaraziko gaituen zientzia-mota bat bilatu behar dugula. Eskakizun hori ez diot komunitate zientifikoari bakarrik egiten, hezkuntza- eta dibulgazio-komunitateari ere bai, eta, batez ere, erakunde publiko, gobernu eta enpresei. Batez ere enpresak tentuz ibil daitezten, irabaziek eta etekinek erantzukizun etikoa kolokan jar baitezakete. Ekintzen erantzukizunak denon eguneroko lanaren parte izan beharko luke, eta printzipio horretatik saiatu behar dugu bizitzaren arlo guztietan eta uneoro hezten.

Baina ez goaz oso ondo. Garapen Jasangarriaren 17 Helburuekin –leku guztietan horma-irudietan jarrita eduki beharko genituzke– jabetzen gara ezin dela egon zientziarik hamazazpi norabide horietako batean ere begiratzen ez duenik. Errazagoa zen bostera murriztea, edo zazpira, hamazazpi asko baitira, eta badirudi erantzukizuna diluitu egiten dela, baina egiaz gure agendan egon beharko lukete egunero, eta pentsatu beharko genuke zeinen gutxi egiten dugun munduan helburu horien alde.

Nire proposamen nagusia da zientzia gehiago egitea, edo, hobeto esanda, zientzia gizatiartzea. Esate baterako, Mugarik Gabeko Medikuek egiten duten lanean ari naiz pentsatzen, estatua desagertu den lekuetan, gerraren balditzen edota larrialdien ondorioz ekimen pribaturik egiten ez denetan. Inork ez du irabazirik lortuko horretan, ez da enpresa-ekimenik egongo dirua lor dezakeenik edo inbertsoreen aurrean leku hartara zer-

gatik joan den justifika dezakeenik. Eta, hala ere, zientziak egon behar du, hura gabe ezin izango baitzen, esate baterako, Ebola geldiarazi. Ebolari aurre egin zitzaion arerioak erabil zezakeen interes estrategikoko birus bat zelako. Hain hilkorra zenez, ikerketa zientifikoarekin geldiaraztea lortu zuten. Borroka egin behar dugu bizitza ez dadin hain txarra izan, eta, horretarako, konpasiotik abiatu behar dugu, hitzaren ingelesezko zentzutik euskarazkotik baino gehiago, besteen lekuan jartzeko.

Zientziaz hitz egitean ez da oso ohikoa eskatzea besteen lekuan jartzeko eta mundu justuago baten alde borroka egiteko, baina zentzugabea irudituko zitzaidan aldarrikapen hori ez egitea, zientziak aurrerabiderako balioko duen mundu baten alde apustu egin nahi baitut.

<https://youtu.be/jaAf3LnOJpw>

Astronauta frantses baten bideoarekin amaitu nahi dut: orain dela gutxi egon da nazioarteko espazio-estazioan, eta sei hilabeteetan 400 esperimentu zientifiko egin ditu. Egunean zortzi orduz egin du lan, argazkiak egiten, txioak idazten; hau da, lanera joaten den beste edonork bezalaxe. Baina proiektu bat bururatu zitzaion: jendeari kontatzea hara gora eraman duten teknologia guztiekin beste gauza batzuk egin daitezkeela hemen behean.

Jarraian, Javier Armentia Fructuosok Nafarroako Eskola Kontseiluaren Jardunaldietan eskainitako hitzaldia:

<https://www.youtube.com/watch?v=wFuUgkSqRkA>

Jolas askeko hezkuntza-giroak eta “Bizipenak eskolan”

San Francisco HLHIP, Iruña

Joaquín Escaray Lozano, Pilar Gonzalves Calatayud. Haur Hezkuntza
jescaray@educación.navarra.es
pgonzalv@educacion.navarra.es

2016-2017 ikasturteko berrikuntza-proiektua Haur Hezkuntzako ikasgeletako zenbait espazioren berrikuspenean eta berrantolaketan zentratu da. Hiru ikasgela horiek beste modu batera antolatu dira, gure zikloko ikasleek askatasunez erabaki dezaten non, norekin eta zertan jolastu nahi duten eskola-orduetan. Familiekin eta gizarte-zerbitzuekin elkarlanean aritzeko modu berriak ere bilatu dira, haurrei mesede egite aldera. Ikasturte honetan gauzatutako esperientzia horri “Bizipenak eskolan” izena jarri diogu.

Gako-hitzak: Giroak, jolasa, gaitasunak, haurtzaroa, printzipio etikoen dekalogoa, familia, gizarte-langile eta -hezitzaileak.

Testuingurua

Iruñeko Frantzisko Deuna HLHIko Haur Hezkuntzako irakasleok irmotasunez uste dugu eguneroko lanean eta 3, 4 eta 5 urteko haurrekin askotariko hezkuntza-egoerak gertatzen direla, eta, haietan, hainbat gaitasun baliatu behar izaten dituztela aldi berean. Ikasle guztiak, gazte eta nagusi, elkarrekin egoten dira, elkarri behatzen eta laguntzen diote, eta ñabardura sotilak hartzen dituzten lotura eta harremanak sortzen dira haien artean. Hauteman ahal izan dugunez, eskolako egunerokotasun horrek adin bereko haurren artean gertatzen direnak baino ikaskuntza aberasgarriagoak ekartzen ditu berekin.

Hezkuntza-proiektu honek proposatutako mugikortasunak erreferentziazko hiru ikasgeletan nahi bezala ibiltzeko aukera ematen du, egunero eta eskola-ordu guztietan. Horrek beharrezko askatasuna eta autonomia ematen die ikasleei, norbera izan dadin bere ikaskuntza-prozesuaren protagonista. Etikoki beren aukerekin konprometitutako irakasleak izaten dituzte alboan denbora guztian.

Gure hezkuntza-proiektuan erabaki dugu ikasleei eskaintzen dizkiegun material gehienak naturatik ekarriko ditugula, inola manipulatu gabe. Testura, tonu eta malgutasun

desberdinetako materialak dira. Eta proiektuak nahi bezainbeste garatzeko behar adina material.

Ingeleseko eta euskarako irakasle espezialistak ere sartu ziren proiektuan, eta horrek gure ikasleen hezkuntza-aukerak zabaldu zituen, tutoreak erabiltzen zuen komunikazio-hizkuntzaz gain, beste gaitasun linguistiko batzuk eskaintzen zituzten profesionalekin egoten baitziren eguneroko egoeretan.

Era berean, erabaki dugu astero egonaldiak planifikatzea auzoan, batez ere parkeetan. Aldian behin, haurrak beste belaunaldi batzuetako jendearekin elkartzen dira, eta eskolaz kanpoko paisaian gertatzen ari diren aldaketei behatzen diete, txundituta. Haur horiek arduraz ibiltzen dira hirian. Haurrei entzuten badiegu, helduok egindako hirigintza-diseinuan zer aldatu beharko litzatekeen esaten digute.

Hezkuntza-proiektuaren beste dimentsio bat da pentsatzea eta forma ematea familiek eguneroko harreman bat ezartzeari. Familiak eskolara sartzea eta han egotea nahi dugu. Elkarbizitza-esperientziak izan nahi ditugu, ikasgelan denok elkarrekin egonda: familia, haurrak eta irakasleak. Ikasgelan bizi izandako esperientziak familien eta irakasleen artean partekatzeko denbora izan nahi dugu. Familientzako espazioak sortu nahi ditugu eskolan, betiko bilerak eta elkarriketak alde batera utzita.

Gure proiektuan, odolaren osagai guztiak elkartzen dituen plasmaren modukoa da jolas librea. Jolas liberrik gabe, gure proiektuak ezin du ez aurrera egin ez gure neska-mutilen hezkuntza-prozesua elikatu.

Proposatutako helburuak

Helburu guztietako ardatz nagusia izan da hurrek beren jarduera nagusia garatzeko duten eskubidea bermatzea: jolasa. Giro desberdinen bidez, hezkuntza-antolamendu

bat berregituratzeko orduan funtsezkoak diren hainbat alderdi zehaztea erabaki genuen: hezitzailearen rola, daukagun haurtzaroaren ideia eta sormenezko hizkuntzen presentzia haurtzaroan, besteak beste.

Gaitasunak planifikatutako giroetako bakoitzean daudela egiaztatzea izan da eta da helburu inplizituetako bat. Jolasa gaitasunarekin eta haurtzaroarekin lotuz gero, giro aberatsago eta espezifikagoak diseinatu ditzakegu, jakinda gaitasunak ikasgelako hainbat girotan daudela.

Lan egiteko eta haurrekin egoteko modu hori gurekin lan egiten duten familiei azaldu behar izan diegu, bai eta gurekin lankidetzan aritzen diren beste erakunde batzuei ere. Familiekin komunikatzea eta komunikazioa hobetzea da helburu nagusietako bat proiektua hezkuntza partekatu gisa sentitua izan dadin. Seme-alabekin egoteko modu berriak aurkitzera bideratutako ekintzak hobetuta, ikasleen ongizatea areagotu da eta gizarte-zerbitzuekin lan egiteko modu berriak bisualizatu ahal izan ditugu.

Ikasturte honetan proposatutako helburuak gure hezkuntza-proiektuaren parte dira, eta, beraz, gure eguneroko jardunean aldaketak eta hobekuntzak ezartzeko orduan gindatzen gaituzten helburu bilakatu dira.

- Hezitzailearen rola adostea.
- Haurtzaroaren zer kontzeptutan sinesten dugun adostea.
- Haurrak hiru ikasgeletan ibiltzeari buruzko adostasunetara iristea.
- Ikasgelen eta korridoreen estetikari buruzko adostasunetara iristea. Espazioen bigarren azala zehaztea. Ikasgelen estetika.
- Harrera-denborak adostea. Horri berari buruzko akordioak. Familiak ikasgeletan egotea. Denboran luzatzea.
- Haur Hezkuntzako printzipio etikoen dekalogoari buruz eztabaidatzea. UPNAko Alfredo Hoyuelos irakasleak egina.
- Prestakuntza-jardunaldiak eskolan bertan eta eskolatik kanpo: Ripolleteko (Bartzelona) El Martinet HLHra bisitak; hainbat ikastetxex osatutako lan-talde bat elkartzea; hainbat topaketa antolatzea beste ikastetxe batzuetako irakasle-taldeenkin.
- Harrera-denboran familiek izango duten egonaldia diseinatzea.
- Eskola-orduetan familia batek ikasgelan egingo duen egonaldia diseinatzea.

Jardueraren deskribapena

2016-2017 ikasturtean jarduera hauek egin genituen:

- Haurren eta familien harrera-denbora planifikatzea.
- Giroak berriz diseinatzea: pintura, buztina, argia, bazkaria eta elikadura. Hauek dira giro bakoitzerako egindako dokumentuak: kokapena, materialak, mugak eta aukerak, ekintzak eta prozesuak, hobekuntza-proposamenak, helduen antolaketa, giroaren eta gaitasunen arteko harremana, giroaren dokumentazio narratiboa eta bisuala.
- Irakaslearen rola planifikatzea.
- Giroak instalatzea.
- Lanean hasi berri diren irakasleei printzipio etikoen dekalogoak aurkeztea.
- Ikastetxean egindako lanari buruzko hainbat dokumentazio prestatzea.
- Helduek hurrekiko duten presentziaren tipologiak berrikustea.

- Dokumentazioari buruzko prestakuntza-jardunaldi bat egitea Sarrigurenako Hermanas Uriz HLHIn eta Iruñeko García Galdeano HLHIn. Beste prestakuntza-jardunaldi bat egitea pigmentuei eta pinturaren bidezko adierazpen-aukerei buruz San Francisco ikastetxean.
- Prestakuntza-saio bat egitea Ripolleteko (Bartzelona) El Martinet HLHIn.
- Bizipenak eskolan. Egoteke beste modu batzuk. Elkarlanean aritzea gizarte-zerbitzuekin eta familiekin. Hauek dira prozesu horren garapenean prestatutako dokumentuak:
 - 1 Jarduera egin ahal izateko espazioak eta denborak planifikatzea.
 - 2 Esperientzia gizarte-zerbitzuei planteatzea eta familiekin gizarte-zerbitzuekin dituzten konpromisoak berriz doitzea.
 - 3 Familiekin ikasgelara joateko gonbita onartzea. Bete beharreko jarraibideak eta esperientziaren garapena aurkeztea.
 - 4 Aldian behingo bilerak gizarte-zerbitzuekin, familiekin ikasgelako presentzia eta haurren ongizatea baloratzeko.Jarduera hauen bidez garatu da esperientzia familiekin:
 - Familiekin bere egiten dituzten helburuak zehazteko bilera.
 - Ikasgelan egongo diren saioen ordutegia planifikatzeko bilera: familiarekin zer irakasle egongo den erabakitzea; hark egingo du elkarriketa programatutako saio bakoitzean.
 - Familia ikasgelan egongo den saioan bete beharreko jarraibideak prestatzea.
 - Familiari elkarriketan egiteko galdera posibleak prestatzea.
 - Saioaren narrazioa egitea.

Ebaluazioa eta ondorioak

Haur Hezkuntzako zikloaren planteamendu globalizatuari esker, curriculumeko hiru arloak jasota daude proiektu honetan. Arloen ikuspegi ireki eta osagarria dela eta, giroak diseinatu ahal izan dira, posizionamendu estankoko alde batera utzita, haien aberastasuna murriztu ez dadin, eta, hortaz, haurrek gure ikastetxean dituzten ekintza-aukerak ere ez. Uste dugu proiektuak intzidentzia handia izan duela Haur Hezkuntzako irakasleen artean.

Proiektuak oso harrera ona izan du, eta bitarteko pertsonen parte-hartzea ere oso positiboa izan da. Talde txiki batean lan egiten denez, intereseko gaiak buruzko hausnarketak aberatsak gertatzen dira. Oinarrizko printzipioen dekalogoarekin, irakasle berriek gure eskolan bizi ahal izango dutena aurreikus dezakete. Ikasturtearen hasieran dekalogo hori landuta, errazago argitu daitezke zalantzak urtean zehar.

Proiektua garatzeko oso proposamen egokia litzateke ziklora atxikitako Haur Hezkuntzako irakasleek jarraipena izatea. Horrela, proiektuari egonkortasuna emango genioke, eta irakasle-taldea ez lukete beste pertsona batzuek ordezkatzeko urtero-urtero.

Lehen Hezkuntzako irakasleek interes gutxi azaldu zuten irakasleen lana eta espazioak berregituratzera bideratutako aldaketak ezartzeko eta haien berri jakiteko. Orain dela bi ikasturte, Haur Hezkuntzako zikloa berritzeko prozesua nola abiatu genuen azaldu genuen. Ikasturte honetan, Lehen Hezkuntzako irakasle batzuek interesa agertu dute guk jaso dugun prestakuntzaren inguruan, ikasgelako dinamikan aldaketa txiki batzuk ezartzeko asmoz.

Bestalde, aurrera egin ahal izateko, funtsezkoa izan da eta da proiektu honetan proposatutakoa bezalako aldaketa bat egiteko orduan zuzendaritza-taldearen babesa izatea. Ikasketa-burutzaren lanarekin hertsiki lotuta dauden inplikazio asko daude (ordutegiak eta espazioak antolatzea, eskusibak, prestakuntza, etab.), eta berebiziko garrantzia izan dute proiektua gauzatu ahal izateko.

Ohar eta erreferentzia bibliografikoak.

Contino,, A.; *Niños, objetos, monstruos y maestros*. Bartzelona, Graó argitaletxea.

Sutton, T.; Whelan, B.; *La armonía de los colores*. Bartzelona, Blume argitaletxea.

Hoyuelos, A.; *La ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. Bartzelona, Octaedro argitaletxea.

Hoyuelos, A.; *La estética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. Bartzelona, Octaedro argitaletxea.

Wild, R.; *Libertad y límites. Amor y respeto*. Bartzelona, Herder argitaletxea.

Wild, R.; *Aprender a vivir con niños*. Bartzelona, Herder argitaletxea.

Vecchi, V.; *Arte y creatividad en Reggio Emilia*. Madril, Morata argitaletxea.

Barudy, J. eta Dantagnan, M.; *Los buenos tratos a la infancia - Parentalidad, apego y resiliencia*. Bartzelona, Gedisa argitaletxea.

Bonás, M. eta beste batzuk. *Entramados*. Graó argitaletxea.

Cabanellas, I. eta Eslava, C. (koord.); *Territorios de la infancia*. Graó argitaletxea.

Lankidetzako ikaskuntza, ikaskuntza-komunitate batean Sistematizaziotik instituzionalizaziora. Eskola inklusiboa, partizipatiboa eta dialogikoa

Doña Mayor HLHIP, Iruña
Maite Etxeberria Ziritza, koordinatzaile eta zuzendaria
metxeber@educacion.navarra.es

Idea aldizkariaren 46. zenbakian 2015-2016 ikasturteko berrikuntza-proiektuei buruz argitaratutako edukia jarraitu eta sakontzen du artikulu honek.

Hona hemen gure ikastetxean lankidetzako ikaskuntzaren metodologia ezartzeko egutegia, gogoan izan dezazuen:

- Sentsibilizazio- eta prestakuntza-fasea: 2013tik 2015era arteko ikasturteak
- Orokortze-fasea: 2015/16 ikasturtea
- Finkatze- eta instituzionalizatzeko-fasea: 2016/17 ikasturtea

Hemen azaltzen den proiektua lankidetzako ikaskuntza metodologia gisa ikastetxean sistematikoki ezartzeko hirugarren fasea da.

2016/17 ikasturtean zehar, gure ikastetxeak bere kabuz ekin dio bideari, programaren ardura izango duen batzorde bat osatuz, metodologia maila, arlo eta hizkuntza guztietara orokortuz, irakasle-taldeen lana programatuz eta planifikatuz, tutoretza- eta laguntza-plana eginez, eta dokumentu instituzionaletan metodologia-aldaketa hori jasoz. Sistematizaziotik instituzionalizaziora.

Gako-hitzak: Eskola inklusiboa, partizipatiboa eta dialogikoa. Lankidetzako ikaskuntza, irakasleen arteko lankidetzak, eraldaketa, eskola-arrakasta, metodologia aktiboak.

Testuingurua

Doña Mayor ikastetxe publiko bat da, eta orain dela bederatzirte hasi zuen ibilbidea, Haur Hezkuntzako 2. zikloko eta Lehen Hezkuntzako ikasleekin.

Iruñeko ipar-ingurubidetik gertu dago kokatuta, eta ikasle gehienak Ezkaba, Txantrea, Antsoain eta Berriobeititik datoz.

Ikaskuntza-komunitate da 2009tik, eta gaztelania-ingelesa-euskara programa eleanitza eskaintzen du, PAI-A eta G ereduekin.

Egunero-egunero 620 neska-mutil, 55 irakasle, 42 langile (AZP, jantokiko arduradunak, garbitzaileak, eskolaz kanpoko monitorea) eta 80 boluntario baino gehiago (senideak, erretiratutako irakasleak, ikasleak, bizilagunak) elkartzen gara.

Doña Mayor ikastetxearen historia eskola eraldatzearekin amets egiten duen klaustro batena da, hezkuntza-baldintza aproposak sortuz ikasle guztien aniztasuna tratatu ahal izateko, nor bere aukerak ahalik eta gehien aprobetxa ditzan.

Ikasteko Kooperatu - Kooperatzen Ikasi programaren proposamen metodologikoak, ikaskuntza-komunitate bateko metodologia gisa, koherentzia ematen dio ikasgeletako lanari eta ikastetxearen antolaketa, bai eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesuaren gure ikuspegi sozial eta hezigarriari ere, printzipiotzat ditugun inklusibitate, ikaskuntza dialogiko eta parte-hartzearen arabera.

Hezkuntza-berrikuntzaren hiru adierazle

Ikastetxean aukera metodologiko orokortuztat lankidetzako ikaskuntza ezarri eta instituzionalizatu nahi bada, komunitateak parte hartu behar du, eta irakasle, familia, ikasle eta beste erakunde batzuek elkarrekin egin behar dute lan, adostasunetik eta erantzukidetasunetik abiatuta.

Nazioarteko komunitate zientifikoak adierazi du hezkuntza inklusiboa eta ikaskuntza dialogikoa, ikasleen eta hezkuntza-komunitateko beste kide batzuen arteko interakzio aberats eta etengabekoekin, eskola-arrakastaren eta elkarbizitzaren hobekuntzaren bermea direla, gure ikastetxean ikusten ari garen moduan.

Irakasleek elkarlanean lan egiteak, 3 urtetik 12 urtera arte metodologia bera erabiliz, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuaz dugun ikuspegi sozial eta edukatiboaren arabera, giro ona sustatzen du eskolan, ikasleen itxaropenak hobetzen ditu eta koherentzia ematen dio ikastetxearen antolaketa osoari.

Jardueren deskribapena eta tenporalizazioa

Lankidetzako ikaskuntzaren batzordea osatzea, IK-KI programa ikastetxean nola ezarri planifikatzeko eta haren jarraipena egiteko. Zuzendaritza-taldeak, orientazio-taldeak eta zikloetako irakasleek osatzen dute batzorde hori.

IK-KI programaren antolaketa- eta dinamizazio-batzordea									
	Ir	Ur	Az	Ab	Ur	Ot	Ma	Ap	Ma
IK-KI programaren antolaketa- eta dinamizazio-batzordea eratzea									
IK-KI programa orokortzeko planifikazioa									
Jarraipena. Hamabost egunez behingo bilera									
Lanean hasi berri diren irakasleentzako laguntza- eta prestakuntza-plana antolatzea									
Hasierako eta etengabeko prestakuntza-saioak ikastetxean									
Prestakuntza- eta jarraipen-saioak lan-taldeetan eta klaustroan									
Proiektuaren ebaluazioa									
Ikastetxearen dokumentu instituzionalak									

Hasierako prestakuntza irakasle berrientzat eta etengabeko prestakuntza klaustro osoarentzat.

Eskema hau jarraitzen du irakasle berrien tutoretzak lan-talde desberdinetan:

- Irakasle laguntzailea
Esperientziadun irakasle guztiak.
Arlo hauen barruan, ahal dela:
 - 1 taldeko irakasleak
 - 2 mailako irakasleak
 - 3 zikloko irakasleak
- Lagundutako irakasleak
 - 1 Lanean hasi berri diren irakasle guztiak.
 - 2 Kideen arteko tutoretza.

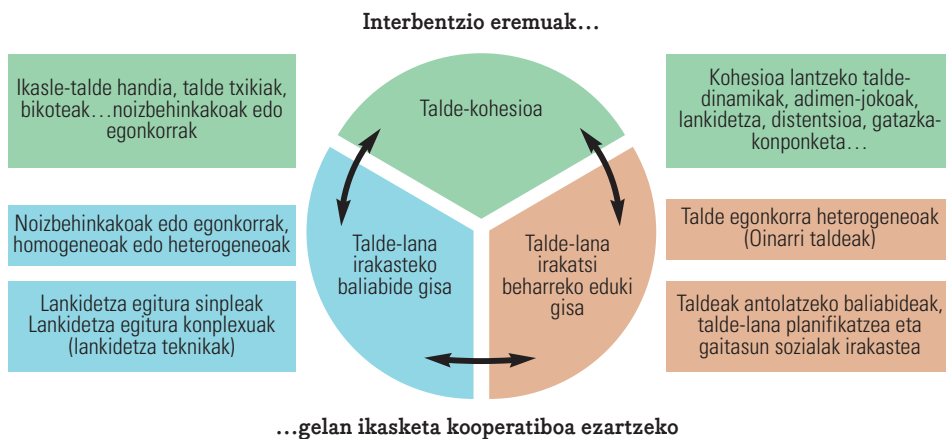
Edukia/Egutegia	Nork?	Nola?
Aurkezpenak Oinarrizko kontzeptuak Iraila. 2 saio	Zuzendaritza Irakasle berriak Esperientziadun irak. (aukeran)	Hasierako galdetegia Pere Pujolasen bideoa Aurkezpenak
Aurkezpena IK-KI programa: Interbentzio-eremuak: A, B eta C (sarrera) Iraila. 1 saio	Zuzendaritza Irakasle berriak Esperientziadun irak. (aukeran)	Aurkezpena Talde-dinamika hasierako galdetegiari buruz (1-2-4 eta zenbakitutako buruak)
Aurkezpena: talde-dinamikak eredu taldearen kohesiorako Ereduko taldearen kohesioa aztertzea Iraila. 1 saio	Zuzendaritza Irakasle berriak Esperientziadun irak. (aukeran)	Aurkezpena Talde-kohesioaren analisisa
Talde-dinamika bat planifikatzea, aplikatzea eta baloratzea. Irailetik abendura, irakasle-taldearen mailan	Irakasle berriak Esperientziadun irak.	Talde-kohesioaren analisisa A eremuko dinamikak 1. autotxostena
Aurkezpena: lankidetzaren egitura eta -teknika sinpleak eta konplexuak, taldean ikasteko. B eremua. Urria. 2 saio	Zuzendaritza Irakasle berriak Esperientziadun irak. (aukeran)	Aurkezpenak Buru-hausgarria - adituak teknika aplikatzea
Lankidetzaren egitura eta -teknika bat planifikatzea, aplikatzea eta baloratzea Urritik ikasturte amaierara arte, irakasle- taldean	Irakasle berriak Esperientziadun irak. Irakasle-taldearen mailan	B eremuko egiturak eta teknikak Tutoretza 2. autotxostena
Unitate didaktikoa lankidetzaren jarduerekin lankidetzaren jarduerak dituen unitate didaktiko bat planifikatzea, aplikatzea eta baloratzea Abendura arte	Zuzendaritza Irakasle berriak Esperientziadun irak. Irakasle-taldearen mailan	Hileko programazioaren egutegia ikasgela bakoitzean KI karpeta Unitate didaktikoaren txantiloia 3. autotxostena
III. Esparru teorikoa. Aurkezpena: Taldean lan egiten irakastea. Taldeko planak eta koardernoa Urtarrila. 2 saio Planifikazioa, aplikazioa eta balorazioa. Urtarriletik maiatzera	Irakaslearen koaderno jarraibide onen saioan. Ziklokako azalpenak taldeko planen eta koardernoaren inguruko esperientziez	Rolak Taldekako planaren, saioaren egunerokoaren eta ebaluazio- errubriken txantiloia Unitate didaktikoaren edo proiektuaren diseinua Taldekako koaderno osatu baten adibidea
Amaierako balorazioa eta hobetzeko proposamenak Ekaina. 1 saio.	Zuzendaritza Irakasle-taldeak Koadernoak	Berriraketa-proiektuaren memoriak, urteko plan orokorra, lan-planak...

Talde interaktiboetako boluntarioen prestakuntza

Irakasle-taldeen programazioa lankidetzalana ikasgelan aplikatzeari buruz.

Akordioak zehaztea taldean lan egiteko eta programako hiru eremuetako elkarlaneko lana praktikan jartzea ikasgelan.

Taldea-kohesio (A interbentzio-eremua):

Taldea kohesionatzera, taldean lan egiteko eta lankidetzalana aritzeko prestatzera, eta, pixkanaka-pixkanaka, ikaskuntza-komunitate txiki bihurtzera bideratutako ekintzak.

Taldea-lana baliabide gisa (B interbentzio-eremua):

Taldea-lana curriculumeko arlo guztietan irakasteko eta ikasteko erabiltzera bideratutako ekintzak.

Taldea-lana eduki gisa (C interbentzio-eremua):

Taldea-lan egiten irakastera bideratutako ekintzak.

Fase eta jardueren deskribapena									
Irakasleak									
	Ir	Ur	Az	Ab	Ur	Ot	Ma	Ap	Ma
Irakasle berrien prestakuntza eta tutoretza. Hasiera									
Irakasle berrien prestakuntza eta tutoretza. Jarraipena									
Lankidetzak-lana programatzea. Koordinazio Pedagogikoko Batzordeen proposamenak									
Ebaluazioa eta jarraipena									
Autotxostenak egitea									
Ikasleak									
Fase eta jardueren deskribapena									
Talde-kohesioa eta oinarri-taldeak eratzea									
A eremuko lankidetzak-lana									
B eremuko lankidetzak-lana									
C eremuko lankidetzak-lana									

Ebaluazioa: ikasleek taldean lan egitea, autotxostenak egitea irakasleen artean partekatzeke, hiru hilean behin hiru eremuetako orokortze-planaren balorazioak egitea, ebaluazio-itelak berrikustea, esperientziak eta memoriak elkar trukatzeta.

Proposatutako helburuen betearazpen-maila altua

Helburu orokorra

Lortu dugu IK-KI programa sistematizatzea, finkatzea eta instituzionalizatzea gure ikaskuntza-komunitateko hezkuntza-metodologia gisa, elkarbizitzaren hobekuntza lagunduz, ikasleen artean emaitza hobeak eraginez eta eskola-porrota murriztuz.

Helburu espezifikokoak

- Dimentsio inklusiboa lantzea. Inklusibitatea ikasle desberdinek ikasgela berean, lankidetzan aritzeko moduan antolatuta eta egituratuta ikasteko duten eskubidea dela ulertuta.
- Bidezko eta berdintasunezko parte-hartzea sustatzea interakzioan eta lan-taldean, bai ikasleen talde-lanean bai irakasle-taldeenean eta irakasle eta ikasleen arteko interakzioan. Norberaren eta taldearen erantzukizuna sustatu da ikasleengan, helburu, rol eta zereginen interdependetzia positiboa bultzatu duten dinamiken bidez. Irakasleak koordinatu egin dira ikasgelan partekatutako irakaskuntza programatzeko eta praktikan jartzeko.
- Dimentsio dialogikoa garatzea hezkuntza-praktikan. Lankidetzak-metodologiarekin lan eginez, espezifikoki garatu dira ikastetxeko hiru hizkuntzetako komunikazio linguisti-

koaren oinarritzko gaitasunak: ikasten ikastea, gaitasun sozial eta zibikoa, autonomia eta ekintzaile-sena eta hezkuntza emozionala.

Eskola-porrota murriztea, ikasleen gaitasunen garapen osoa bilatuz ezagutzaren lorpenarekin; oztopoak hautemanez, haiek deuseztatzen lagunduz, geure burua moldatuz eta irakaskuntza-ikaskuntzaren prozesua pertsonalizatuz.

- Elkarbizitza ona areagotzea, lankidetzako oso lagungarria baita gatazkak elkarriketaren, konpromisoaren, parte-hartzearen eta solidaritatearen bidez konpontzeko. Taldeen hiru hilekoko ebaluazioak hobekuntza erakusten du. A eremuko dinamikek talde-ko hesioari eta ikasle guztien inklusioari laguntzen diete.
- Eskolaren eta komunitatearen arteko harremanetarako bideak finkatzea eta ugaritzea, ikastetxeko bizitzan duten parte-hartzea lagunduz, bai eta foroetan eta eskola-organo tradizioaletan ere, eta senideen prestakuntzan, batzorde mistoetan eta ikasgeletako eta beste ekintza batzuetako talde interaktiboetako boluntario gisa.
- Ikasturte honetan, urrats handi bat eman dugu familiek ikastetxearekin duten harreman estuan eta inplikazioan; adierazgarria da ikastetxean parte hartu duten boluntarioen kopurua laurogeitik gorakoa izan dela.
- Ikastetxearen kudeaketa dokumentala hobetzea. Gure errealitate metodologikora egokitutako kudeaketa-prozesuak sortu dira. Gainera, ikastetxeko dokumentu instituzionalak berrikusi eta moldatu dira.

IK/KI programaren web-orria: <http://cife-ei-caac.com/es/>

Ikaskuntza-komunitateen web-orria: <http://utopiadream.info/ca/>

Gure baratzea

Ochagavía HLHIP DBHI

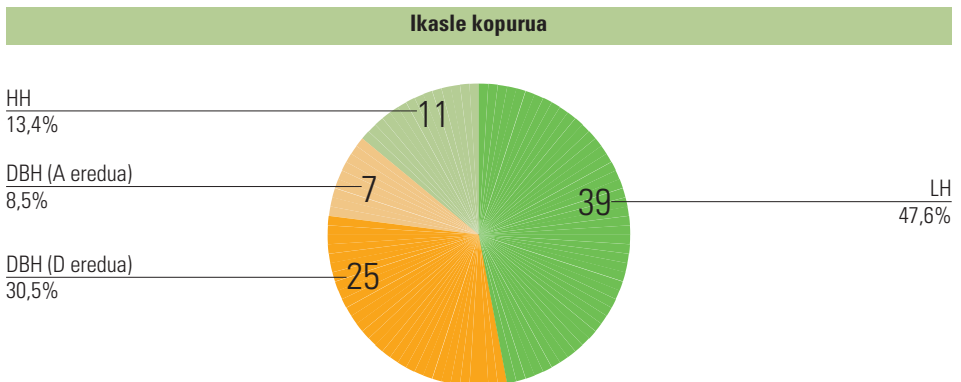
Sara García Tolosa, koordinatzailea
sgarciatol@educacion.navarra.es

“Gurebaratzea” eskolako batzorde ezberdinen helburuak elkartzen dituen zentro mailako proiektua da. Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza eta Bigarren Hezkuntzako ikasle zein irakasleen arteko lankidetzak bilatzen du proiektu honek, baita bailarako familia eta erakunde ezberdinenak ere. Bestalde, eskolako energia-planaren inguruan aurrera eramandako jardueren ziklo itxiera lortzeaz gain euskara eta hezkidetzak ere lantzen ditu.

Gako hitzak: Komunikazioa, elikadura, hezkidetzak, bizikidetzak, energia-plana.

Testuingurua

Otsagabiko eskolak Zaraitzu ibarreko eta Nabaskozeko Almiradioko HH, LH eta DBHko ikasleak biltzen ditu. Ikasleak bailara osatzen duten herri ezberdinetatik etortzen dira. Ondorengo da 2017-2018 ikasturterako dugun 82 ikasleen banaketa:

Oinarria

2013-2014 ikasturtean zehar Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntzako eta Bigarren Hezkuntzako etapak elkartzeko proiektu komun baten beharra sentitu zen. Beraz, lanean hasi eta 2014-2015 ikasturtean martxan jartzeko proiektua diseinatu zen. Epe luzera begira diseinatuta dago eta 2017-2018koa esperientzia honetan hirugarrena izango da.

Eskola, bailara eta orokorrean Pirinio osoko biztanleria apurka-apurka murrizten ari da. Ondorioz, eskolan metodologia eta taldekatzeak aldatzea beharrezkoa dela ikusten da. Taldeak gero eta txikiagoak direnez, gela berdinean adin desberdinetako ikasleek batera ikasten dute. Proiektuak, adin desberdinetako pertsonen arteko elkarlanean oso aberasgarria izan daitekeen hezkuntza aukera berri bat sortzen duela ikusi dugu. Taldekatze malguen erabilerari esker, ikasleen arteko zein bailarako biztanleekin egindako jardueretan ikaskuntza esanguratsua lortu dela ikusi da.

Bestalde, komunikazioarako teknologien erabilerak ahozkotatasuna hobetzeko eta jende aurrean hitz egiteko gaitasuna bultzatzen duela egiaztatu da. Hori horrela, eskolan irakasten diren lau hizkuntzako aurkezpenak, grabazioak eta bideoblogak gure eguneroko tresna bihurtu dira ahozkotatasuna indartzeko asmoz.

Proiektuaren helburuak

Proiektu honek ikastetxean zeuden batzorde ezberdinek (bizikidetzak, hezkidetzak, euskara taldea eta energia taldea) zituzten helburu orokor guztiak bildu zituen. Bestalde, etapa ezberdinetako ikasleen arteko kooperazioa eta lankidetzak ere bilatzen du.

Ondorengo hauek dira proiektuaren helburu orokorrak:

- Energia planean sortutako zikloak itxi: konpostari erabilerari bat ematea, birziklapena eta berrerabilpenaren erabilerari ezartzea.

- Komunikazioarako teknologiak eta Google zerbitzuak integratu eta sustatu.
 - Ahozketasuna hobetu.
 - Taldekatze malguak bultzatu.
 - Belaunaldiarteko erlazioak sustatu (bailarako jubilatuek, zahar egoitzakoak, familiak).
 - Genero ezberdinen arteko harremanak orekatu.
- Bestalde, ikasturtez ikasturte helburu zehatzak definitzen ditugu. Hauek izan ziren 2016-2017 ikasturterako jarritakoak:
- Proiektua arlo ezberdinetan integratu ahal izateko irakaslegoari material erabilgarria luzatu.
 - Irakasleei etengabeko formakuntza bidez proiektuaren inguruko jakintzetan sakontzeko errekurtsoak bideratu.
 - Irakasleek aurrera eramandako jardueren portfolioa osatu.
 - Jardueren garapenaren kronologia zehaztu.
 - Jarduerak xehetasunez zehaztu, metodologia ezberdinen erabilera sustatzeko, ikasketza esanguratsuagoa izateko asmoz.
 - Auzo konpostagailuaren diseinua abiatu eta kudeatu.

Proiektuaren deskribapena

Esan bezala, proiektuaren helburu nagusia eskola osoa batzea, urte askotan zehar eskolan martxan egon izan diren batzordeak koordinatzea eta bat egitea, eta eskola bailarari zabaltzea da.

Ondorengo hauek dira proiektuak jarraitzen dituen ardatzak:

Energia, birziklapena, elikagaiak

- Konposta: Mankomunitatearekin batera, eskolak proposatutako eta gidatutako auzo konpostagailuaren azpi proiektu bat garatuko da. Honekin konpost sorkuntzaren prozesua, modu antolatutagoan egingo da, eskolan, zahar egoitzan eta herrian oro har.
- Elikagai ekologikoak: Jantokian elikagai ekologikoen erabilera aspalditik bultzatzen da. Hau horrela, ikasleek baratzean landatu eta hazten dituzten elikagai ekologikoen ingurua zaintzearen garrantziaz ohartarazten laguntzen die.
- Urrezko arauak (murriztu, berrerabili, birziklatu): Baratzeari esker ikasleek eskolan inongo erabilera definitu gabeko hainbat material erabiltzeko aukera dute, adibidez: plastikoak, elurragatik eroritako pinuak, egurrezko listoiak, paleak, plastikozko botilak, etabar.
- Loradenda: Zonaldean oso ohikoa da balkoiak loreekin edertzea. Ikasturte bukaeran loreak landatu eta salmentan jartzen saiatuko gara, hurrengo ikasturterako finantziarioa lortzeko.
- Ukenduak: baratzean landatutako sendabelarrekin ukenduak eta xaboiak egingo dituzte ikasleek. Horretarako, bailarako tabernatan sobera dituzten kristalezko potetxoak berrerabiliko dituzte.
- Energia berriztagarrien ezarpena: DBHko ikasleen ardura da baratzean sortzen diren behar eta hobekuntzak proposatu eta aurrera eramatea. Horretarako beharrezkoa da

energia kontsumoa kontrolatzea eta ahal den heinean energia berriztagarriak ezartzea.

Komunikaziorako teknologien lan tresnen garapena

Eskolako irakasle zein ikasleek egunerokotasunean erabiltzen ditugu Google Zerbitzuak (Drive, Calendar, Gmail, Sites, etab.) lan tresna bezala. Ikasleek, tabletak erabiliz, baratzeke argazkiak, bideoak edo sortutako materiala oro har, editatu eta blogean argitatzaten dute. Beraz, ikasturte honetan, tabletak erabiltzen jarraitzeaz gain Chromebooken erabilerara sustatuko dugu.

Zentroan irakasten diren lau hizkuntzetako ahozkotatasunaren garapena

Ahozkotatasuna (euskara, gaztelania, ingelesa eta frantsesa) garatzea beharrezkotzat ikusten da zentroan. Modu bertikalean eta horizontalean lantzen dugu. Bertikalean, adin eta ikasmaila desberdinetako ikasleek elkarrengandik ikasten baitute, eta modu horizontalean, betiko taldekatzeak askotan apurtzen direlako ikasturtean zehar. Gainera, Zaraitzueraren oinarritzko egiturak eta landa eremuarekin lotutako hiztegia lantzea ere helburu dugu.

Taldekatze malguak bultzatzea

Gure eskola bai tamainaz eta baita ikasle kopuruz ere txikia denez beharrezkoa ikusten da zeharkako lana egiteko orduan, momentu puntualetan, taldekatze mota berriak bultzatzea. Gainera, honek eskola mailako proiektua elkarlanean aurrera eramaten laguntzen digu.

Adin desberdinen arteko erlazioak

Bizikidetzaren planaren oinarriei eutsi eta zahar egoitzako zein ibarreko jubilatuekin egiten den lanak hurrengo puntuak garatzen laguntzen digu:

- Enpatia
- Errespetua
- Elkarren arteko irakas-ikaskuntza
- Ibarreko ahozko ondarearen bilketa

Adin desberdinen arteko erlazioak ez dira bakarrik helduekin lantzen. Erlazio hauek proiektuko edozein lan antolatzeko orduan izango dira irizpide, etapa eta maila ezberdinen arteko lankidetzaren bultzatzeko asmoz. Honen bitartez eskolako bizikidetzaren giroa mantentzea espero dugu.

Adimen anitzen garapena

Eskolak adimen anitzeko teoria ezberdinak lantzeko interes handia du. Adimen guztiak lantzen dituen proiektua dugu hau, horrela ikasle guztiak beraien tokia izango dute proiektuaren barnean.

Proiektuaren garapena urtez urte

Irakasleok astean behin biltzen gara, epe luzera begira diseinatua dagoen proiektu honi hasiera emateko asmoz. Proiektuaren helburuak zabalak eta denboran luzatzen direnak badira ere, lehenago azaldu den bezala, ikasturtez ikasturteko helburuak zehatzak izan dira. 2015-2016 ikasturteko helburu nagusia bileran proiektuaren berri eman eta zahar

egoitza, jubilatuz, familia zein ikasleekin negutegiaren eraikuntza aurrera eramatea izan zen.

Proiektu hau martxan jarri genuenean irakasle askok baratzeaz eta erabili beharreko metodologia berrien inguruko formakuntza beharra genuela ikusi genuen. Beraz, lehenengo Noaineko Zentzumenen Parkera joan ginen baratzea nola kudeatzen zuten ikas-tera. Aurrerago, gure baratzea ekologikoa izatea nahi genuenez gaian adituak diren eskolako zenbait gurasok formakuntza eskaini ziguten irakasleoi. Izan ere, hori da proiektuaren helburuetako bat, rolak aldatzea; kasu honetan, gurasoak izan genituen irakasle.

Irakasleon formakuntza Noaineko zentzumenen parkea

Baratzea nola kudeatu ikasi ondoren negutegiaren eraikuntzarekin hasteko ordua iritsi zen. Bailaran bada negutegiak haizeak botatako enborrak erabiliz eraikitzen esperientzia duen jubilatua, beraz, berarengana jo genuen. Gustura ibili ziren jubilatuz eta ikasleak eraikuntza lanetan.

Negutegiaren eraikuntza

Negutegiaren egitura eta plastikoarekin bukatuta, irakasleok Noainen ikusi genuen parterreen bidezko diseinua ikasleei erakutsi genien. Ideia gustatu zitzaie eta DBHko zenbait ikasleren artean negutegiaren barne diseinua egin zuten matematika eta teknologiako orduetan. Aipatzekoa da ikasleek lan hau egiterakoan proiektuko parte hartzaile

guztien irisgarritasuna kontuan hartu zutela. Gurpil-aulkia erabiltzen duen eskolako ikaslearen irisgarritasuna bermatzeko asmoz erdiko pasabidea gainontzekoak baino zabalagoa eta legarrez estalia egitea erabaki zuten ikasleek.

Parterreen diseinua eta eraikuntza

Landatzen hasi ahal izateko eta ureztaketa modu erosoago batez egin ahal izateko ura negutegiraino eramatea ezinbestekoa zela ikusi zen. Beraz, ikasleek auzolan batean zanga ireki eta iturgina den eskolako guraso batek bere lan-orduak eskaini eta instalakuntza prestatu zuten.

Ureztaketa sistema

Hirugarren hiru hilekoan jada landareak landatuta zeuden negutegian eta uzta ederrena udan izango zela ikusi genuen. Beraz familia zein ikasleekin bilera egin ondoren eskolako baratzearen udako mantenua aurrera eramateko bolondresak aurkeztu ziren. Egutegi berezi bat prestatu zen bakoitzari belar txarrak kendu, ureztatu eta uzta biltzeko egun pare bat egokituz. Horrela, irailean, hurrengo ikasturtea hastean, baratzea lanean jarraitzeko moduan izan genuen.

Ikasturte bukaeran beti egin izan ohi dugu festa berezia. Beraz, ikasturte honetan negutegiaren inguruko itxitura ikasle guztien partaidetzarekin eraiki eta margotu genuen, ikasle zaharrenek txikiei lagunduz.

Ondoren, eskolako baratzea era ofizialean inauguratzeko hamarretako bat eskaini zitzaion proiektuko parte hartzaile guztiei.

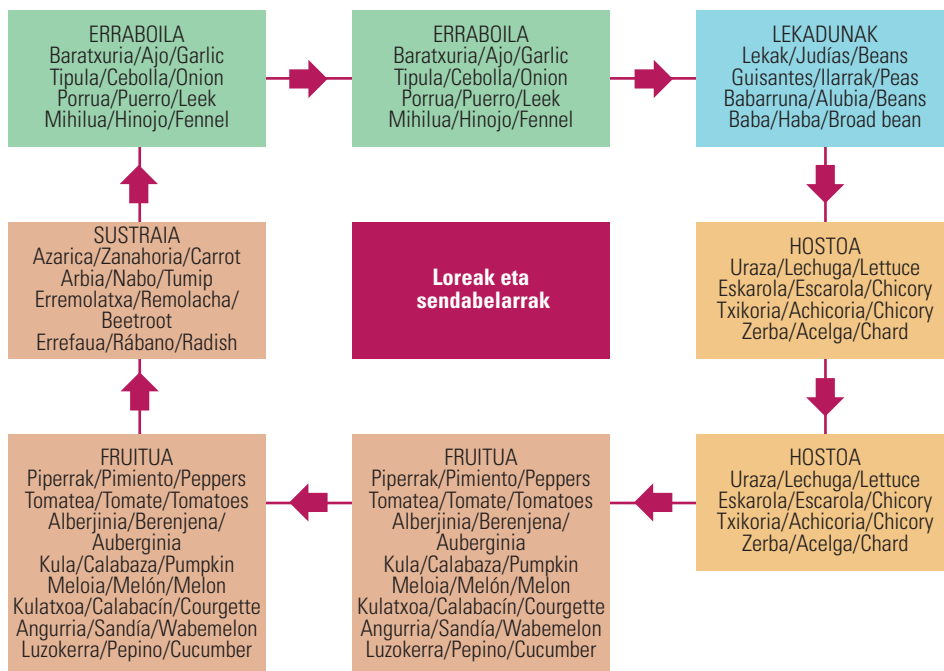
2016-2017 ikasturtea gure proiektuko bigarren ikasturtea izan zen. Azpiegitura nagusia eraikita genuen, beraz oraingo honetan helburu nagusiak proiektuari forma eman eta hasiera batean buruan genituen energia, bizikidetzeta, hezkidetzeta eta ahozkotatasunaren inguruko jarduerak aurrera eramatea izan ziren.

Proiektuan parte hartzaile asko ginenez koordinazio egoki bat ezinbestekoa zela ikusi zen. Hori dela eta ondorengo arduren taula hau prestatu genuen:

Ekintza	HH345	LH1	LH23	LH4	LH56	DBH1	DBH2	ES012	DBH3	DBH4	ES034
Ureztatzea	ANE										
Landaketa + mantenua (belar txarrak)		ANA									
Hazitegia			MARIA								
Wordpress + QRkodeak				TASIO							
Konposta					RAUL						
Flora (hazitegia)						EKHINE /PUY		EKHINE /PUY			
Instalakuntzen mantenimendua							MARIA NO				
Estazio meteorologikoa							MADDI				
Lur aztertzailak									PUY		
Ekosistema											PUY
Erredaktoreak							IZASKUN/LUISFER/IRENE/ITXARO				

Taula honen helburua, epe luzeko proiektua denez, HH 3. mailan eskolan hasten diren ikasleak DBH 4 bukatzen dutenean baratzearen inguruan sortutako lan mota ezberdin guztiak ezagutzeko aukera izatea da. Hau horrela, talde bakoitzari ardura berezi bat eta hau aurrera eraman ahal izateko irakasle bat esleitu zitzaion.

Bestalde, Jakoba Errekondo adituaren formakuntza jaso ondoren, landatzeko ondorengo irudian zehazten den errotazio sistema ezarri genuen luraren propietateak gordezko asmoz:

Aipatu formakuntza bi saiotan banatu zen, bata irakasleei zuzendutakoa eta bestea bailarako edozein interesatari zuzendutako deialdi irekia izan zen.

Beraz, ikus daitekeen bezala eskolako negutegiaren barneko eta kanpoko aldea txukuntzea, baratzearen landatze zikloa diseinatzea, errotazioak planteatzea eta baratzea irakasgaietan txertatzea dira ikasturte honetan egindako ekintza nagusiak.

Proiektua irakasgai gehienetan txertatu da, beraz, esparru didaktiko guztiak hartu dute parte. Hizkuntzetan erredaktore lanak egin dituzte ikasleek, teknologia eta plastikan baratzerako ideiak proposatu eta berrikuntzak sortu dituzte, zientzietan flora eta fauna aztertu dira, etab. Gainera, gaitasun gako ezberdinak landu dituzte ikasleek: zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna, hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna, informazioa tratatzeko eta teknologia digitala erabiltzeko gaitasuna, gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna, norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna.

Guzti hau koordinatzeko etapa ezberdinetako irakasleak asteartero bildu gara lanak nola diseinatu eta aurrera nola eraman erabakitzeko. Etapa ezberdinetako irakasleak partaide izateak taldekatze malguak bilatzea eta bide batez adinen muga apurtzea erraztu du. Horrela, egin diren lan gehienak etapa ezberdinetako ikasle talde heterogeneoak sortuz eraman dira aurrera.

Baratzeak emandako uzta

Proiektu honi esker eskolak jaso duen uzta oso zabala izan da. Familien partehartzea zabaldu da eta askotan hain hotza izan daitekeen familia-eskola harremana hobetu du.

Hizkuntza ezberdinen ahozotasuna lantzeko aukera berri bat sortu da eta ondorio positiboak izan ditu. Teoria eta gramatika hutsa landu beharrean hizkuntzak modu holistiko batean lantzeko aukera eman digu baratzeak.

Bestalde, esan, zenbait ikasgaitan emaitza hain onak ez dituzten ikasleek protagonismoa izan dutela eta honi esker motibatuago ikusten ditugula eskolan. Izan ere, irakasgaiak beste modu batez lantzeko aukera luzatu digu proiektuak. Metodologia berriak praktikan jartzeko atak ireki dizkigu.

Adin ezberdinetako ikasleen arteko harremanak hobetu dira eta orokorrean eskolako bizikidetzaren giroa hobetu dela baieztatu dezakegu. Rol ezberdinak landu ahal izan ditugu, gurasoak zein ikasleak irakasle lanean ikusi ahal izan ditugu. Denok gara proiektuko eta eskolako partaide, maila berean, eta denok dugu zerbait ikasteko.

Balorazio orokorra

2016-2017 ikasturtean proiektuan lehenengo urtean baino irakasle gehiago inplikatzeari lortu da. Ikasleak ere proiektua beraien sentitzen dute eta eskola orduetatik kanpo ere gustura parte hartu dute antolatu diren auzolan eta ekintza ezberdinetan. Bestalde, familiak ere interesa erakutsi dute eta laguntza eskaini dute. Gainera, proiektua irakasgai ezberdinetan txertatzean, hauek ikasleentzako erakargarriago izatea lortu da. Konpostaren kudeaketa zabaltea lortu da. Duela ikasturte batzuk eskolarena soilik zen konposta, datorren ikasturterako berriz zahar egoitzak ere eskolarekin bat parte hartzea aurreikusten da, hau da, auzo konpostaren azpi proiektu bat sortu da.

Ondorioak

Eskola batzen duen proiektua da eta metodologia berriak landu ahal izateko laborategia bihurtu da. Eskolak herriari atak ireki dizkio eta herriak eskolari; honen ondorioz aukera interesgarri berriak sortu zaizkigu.

Eskerrak

Bukatzeko eskerrak eman nahi genizkie, ordena kontuan hartu gabe, ondokoei:

- Eskolako ikasle, irakasle eta ikasleen familiei beraien laguntza eta partehartze gabe proiektu hau ez genukelako aurrera eramango.
- Otsagabiko Udalarari negutegia eraikitzeke lurra uzteagatik.
- Ibarreko Batzordeari materiala luzatzeagatik.

- Trigolimpio, Orhipean eta Canteras Achari baliabide materialak eta giza baliabideak luzatzeagatik.
- Otsagabiko Naturaren Interpretazio Zentroari aholkularitza eskeintzeagatik.
- Mendixut aldizkariari argitalpenak egiteagatik.
- Mankomunitateari formakuntza eta materiala luzatzeagatik.

Musika-terapia hezigarria

Musika-terapia ikasgelan,
garapena pizteko eta hobetzeko

Amor de Dios ikastetxea, Burlata
Verónica Coello Delgado, musika-terapeuta
vcoello@amordediosburlada.com

Proiektu honek neska-mutilen garapen integrala laguntzea du helburu, eta prebentiboa da, gainera. Bestalde, heziketa-tresna ere bada, eta hainbat profesionalek (tutoreek, orientazio-taldeak eta musika-terapeutak) egindako lana osatzen eta integratzen du proiektuan parte hartzen duten ikasleekin eta haien familiekin.

Gako-hitzak: Adimen emozionala, aniztasunaren trataera, bizikidetzeta.

Testuingurua

Proiektua gauzatzea erabaki genuen musika-terapia oso onuragarria izan daitekeelako neska-mutilen garapen integralerako. Gainera, familian edo eskolan antzeman ez diren urritasunak hautemateko eta haietan esku hartzeko diziplina bat ere bada; esate baterako, mugimenduen koordinaziorik eza, hizkuntzaren nahasmenduak (dislalia, dislexia, disgrafia...), baita adimen-atzeratasun arinak ere. 1950. urtea hartzen da musika-terapia profesionalaren hasieratzat, orduan sortu baitzen Estatu Batuetako Musika-terapiaren Elkarte Nazionala (NAMT).

Proposatutako helburuak

Helburu orokorra:

Musika eta haren elementuak (hotsa, erritmoa, melodia eta harmonia) baliatzea eskolan, ikasleen garapen motor, kognitibo, sozial eta emozional egokia pizteko, bideratzeko edo hobetzeko.

Helburu espezifikoak:

- Bizikidetzeta hobetzen ikastea.
- Musika-jardueraz gozatzea.

- Gaitasun intelektuala, entzumenezkoa, sentsoriala, komunikatiboa eta motorra bultzatzea.
- Hainbat arazori aurrea hartzea eta heltzea, hala nola hizkuntzaren nahasmenduei, dislexiari, arreta-defizitari, hiperaktibitateari, eta emozio- eta jokabide-arazoei.

Erabilitako baliabideak

Lanerako tokia:

Ikastetxeko psikomotrizitate-gela da lanerako tokia, proiektua garatzeko giro eta material aproposak baitaude han: mugimenduak egiteko espazio librea, musika-tresnak, musika-ekipoa eta materiala erraz eskuratzeko aukera.

Giza baliabideak:

- Musika-terapian espezialista
- Tutoreak
- Orientazio-taldea: orientatzailea, pedagogia terapeutikoan espezialista eta logopeda.

Baliabide materialak:

- Tresneria:
 - 1 Tresna naturalak: gorputza soinudun objektu gisa, gorputz-perkusioa eta ahotsaren erabilera.
 - 2 Musika-tresnak, hala nola gitarra (musika-terapeutak saioetan jotzeko).
 - 3 Perkusio-tresnak: xafladunak –metalofonoa eta xilofonoa, adibidez–, eta Orff perkusio txikiko tresnak –besteak beste, kaxa txinatarrak, marakak, klabeak, kaskabiloak, triangeluak eta panderoa –.

- 4 Eskuz egindako tresnak: ikasleek berek egindakoak, hainbat material erabiliz hots desberdinak sortzeko. Material horiek izan daitezke poteak, latak, hartxintxarrak, haziak, kaxak, koilarak, estalkiak, globoak, loreontziak, etab.

 - Soinudun materialak eta objektuak, entzunez bereizteko.
 - Audioak eta musika-ekipoa: soinu-erreproduzitzaila eta hainbat CD. Hainbat musika-mota erabiliko ditugu: tradizionala, herrikoa, musika klasikoa (bereziki erritmikoenak eta erraz ezagutzen direnak; adibidez, Haydn, Vivaldi eta Mozarten lanak).
 - Material didaktikoa: musikogramak, abesti bat ikasten laguntzeko koloretako laminak, etab.

Jardueraren deskribapena. Ereduzko jarduerak

Sarrerako jarduera:

Musika-terapiako saioak oso egituratuak dira, zenbat eta egituratuago izan, orduan eta gehiago laguntzen baitiegu ikasleei eroso sentitzen aurreikus dezaketen eta ezagutzen duten giro batean. Hortaz, haurren musika-terapian garrantzi handia dute ongietorri-abestiek; konposizio sinpleak izaten dira, eta agur pertsonalatu bat dute, izen eta guzti. Abesti horien zailtasuna garapen linguistiko eta intelektualaren mailaren arabera da.

Garapeneko jarduera:

Gero, helburuen arabera proposatutako hainbat musika-esperientzia terapeutiko egiten dira.

- Hona hemen musika-jarduera horien adibide batzuk:
- Trebetasun motorrak lantzeko jarduerak: musika-jardueren bidez, koordinazioa eta oreka lantzen dira, bai eta mugikortasuna eta jarduera motor funtzionalen garapena ere. Aldi berean, koordinazio motorra, mugimenduen zabalatasuna, muskuluen tonua eta arnasketa hobetu daitezke.
- Trebetasun sentsorialak garatzeko jarduerak: gidatutako teknika musikalen bidez, estimulu sentsorialak jasotzeko eta bereizteko gaitasuna hobetzen da. Gero, estimulu sentsorial horiek antolatzen eta interpretatzen ikasten da, eta nahi den erantzuna ematen.
- Trebetasun kognitiboak garatzeko jarduerak: musika elementu motibatzaile gisa erabilita, goi-funtzioak pizten dira: arreta, memoria, erretasun-maila, orientazioa, eza-gutzea, ikastea eta irudimena. Trebetasun sozioemozionalak garatzeko jarduerak: hartzekoak eta aktiboak diren musika-teknikek emozioak eta sentimenduak adierazten eta partekatzen laguntzen dute, eta interakzioa eta gizarte-trebetasunak sustatzen dituzte, gainera. Bestalde, musikaren erabilera terapeutikoak norberaren ezagutza sustatzen du, eta horrek autoestimua igotzen eta depresio-, antsietate- eta estres-sentimenduak murrizten laguntzen du.

Amaierako jarduera:

Ikasleek aurreikusten dute eta badakite nola amaitzen den saioa: agur-abestiarekin, errazago ulertuko dute saioa bukatu dela eta ikasgelako errealitate berrian kokatu behar dutela.

Ebaluazioa

Ikasleak:

Behaketa zuzena eta sistematikoa erabili zen, lan-saioan zehar naturaltasuna ez galtzeko. Bestalde, jarraipen indibiduala egiteko eredu zko orri bat diseinatu zen; saio bakoitzaren amaieran orri hori beteta, zehatz-mehatz jaso daitezke saioan zehar ikusitako jarrerak eta ekintzak. Gainera, beste eredu zko orri bat ere sortu zen, talde osoaren jarraipena egiteko.

Elkarrizketak egin ziren tutoreekin, orientazio psikopedagogikoko taldearekin eta familiarekin, eta, haiei esker, balorazioak alderatu eta lan-plana bideratu ahal izan ziren.

Proiektua:

Errubrikak erabili genituen helburuak zenbateraino bete ziren ebaluatzeko, ikasleei eta familiei galdetegiak egin genizkien beste alderdi batzuk ebaluatzeko –hala nola motibazioa, inplikazioa eta metodologia–, eta irakasle guztiek batera hausnarketa-lan bat egin zuten esperientzia baloratzeko.

Familia:

Familiei zuzendutako galdetegi baten bidez, ikasleekin egindako jarduerak zer helmen terapeutiko izan duten jakin izan dugu.

Ondorioak

Proiektu hau berrikuntza bat izan da Haur eta Lehen Hezkuntzan, eta haren garapena oso positiboa izan da. Ondorio hauek nabarmendu nahi ditut:

- Haur guztiak ondo egokitu dira musika-terapiaren praktikako lan-dinamikara.
- Musika-terapiaren hezkuntza-proposamenak lagundu eta osatu egin du trebetasun psikomotor, kognitibo, afektibo eta sozialen lanketa, batik bat zailtasun gehien zituzten ikasleena.

- Musika-terapiaren praktikak izandako faktore terapeutiko eta hezigarriak askotariko dinamiken lana integratu du, eta haien ekarpen nagusiak gorputz-kontrolaren eta -kontzientziaren garapena eta garapen intelektual eta soziala izan dira.
- Arreta indibidualizatuari esker, premia pertsonalak banan-banan aztertu dira eta haien jarraipen partikularra egin da.
- Musika-jardueraren erabilpena adierazpen korporal, bokal eta instrumentalerako oinarrizko bidea izan da; ikasleen norberarenganako konfiantza, autoestimua eta autonomia sendotu ditu, eta eragin positiboa izan du haien garapen ebolutiboan.
- Musika-terapiaren praktikarekin batera lanketa emozionala egin da inplizituki, eta ikasleek diziplina honetan izandako lan-prozesua eta ikaskuntza-erritmoa zehaztu ditu horrek.

Informazio gehiago

Ikastetxearen Twitterra: @AmorDiosBurlada

Robotak gure munduan

San Miguel HLHIP, Doneztebe

Itziar Irigoien Perurena, koordinatzailea

Sara García, Maider Irazoqui, Leire Mariezkurrena

iirigoye@educacion.navarra.es

Doneztebeko San Miguel ikastetxeko LHko 2. mailako ikasleekin “Robotak gure munduan” izeneko proiektuan robotekiko hurbilketa, ikerketa eta ikasketa helburu duen proiektua osatu dugu, pentsaera konputazionala ezagutzen hastearren garrantziaz jabetuta.

Hitz klabeak: robotika, programazio lengoia, Lehen Hezkuntza, bee-bot, erronkak, Doneztebe.

Zergatik proiektu hau?

Nafarroako Foru Komunitateko¹ Lehen Hezkuntzako ikasleekin curriculumean adierazitako gaitasunak jorratuz robotekiko hurbilketa, ikerketa eta ikasketa helburu duen proiektua egin dugu, gure ikasleak eguneroko erronkei soluzio berritzaileak ekartzeko gaitasuna duten pertsona malguak, talde lanetan trebatuak, eta sormen handikoak izatea eskatuko duen lan merkatuan integratu beharko dutelako XXI. mendean.

Honen harira, Europako esparruan, Europako Batzordeak prestatutako Hezkuntza zabaltzen (Opening up education) ekintza planak dio² *“une egokia dela kalitate handiko hezkuntza metodo eta ikaskuntza modu berritzaileak estimulatzeko, teknologia berriak eta eduki digitalak erabiliz (...) ikasleen motibazioa eta ikaskuntza prozesuen eraginkortasuna handituz”*. Hizkuntza, matematika, natur zientziak eta pentsaera konputazional gaitasunak jorraturik, sormena, ekimena, elkarlana eta pentsamendu kritikoari aukera eskaini nahi izan diogu.

1 Nafarroako Foru Komunitateko lehen hezkuntzako curriculum 2014ko 174. NAO, irailaren 5ekoa

2 Cfr. Eskualdeetako Lantaldearen irizpena. Hezkuntza zabaltzen. 2014/C. 126/6.

Zein helburu jarraitu dira?

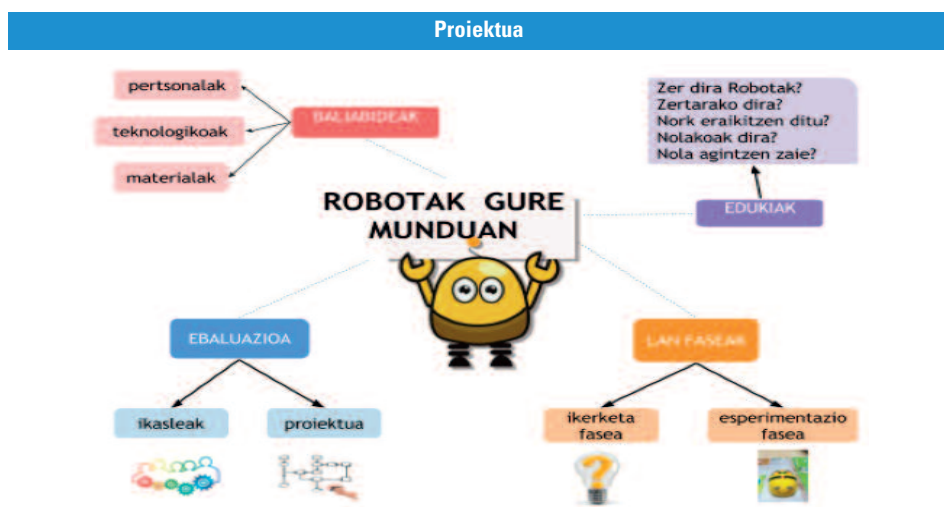
Helburuak bi eremutan landu dira:

Irakasleei dagozkionak

- Lehen Hezkuntzako lehenengo bi mailetan robotika, programazio lengoia eta konputazio edukiak ezartzen hastea.
- Ekintzaitzetan oinarritutako Ikerketa, parte hartzearen metodoa erabiliz, gure jarduera eta esku-hartze pedagogikoari buruzko hausnarketa berri bat abiatzea. Horren bidez gaitasun digitalaren garapena baliatuko duten didaktika berriak praktikan esperimentatuz.
- Oinarrizko gaitasunen garapena metodologi aktiboen bitartez jorratzea, era honetara edukien kontestualizazioa eta ikaskuntza esanguratsua baliatuz.
- Inplikaturako irakasleriak, praktika berri hauek direla eta, hausnarketa eta esperientzia trukaketak burutzea, gisa honetara, prestakuntza beharrak bai eta alderdi metodologikoari dagozkion aspektuak finkatuz.

Ikasleei dagozkionak

- Proiektu bidezko lanak eskaintzen dituen aukerak baliatuz, ikasleek bere izate aktiboa, ikerkuntzarako grina eta jakin-nahia erabiliz, ingurunearekiko eta inguruan dituztenekin elkarrekintzan, ezagutza eraikitzea.
- Zientziarenganako interesa piztea, hizkuntza, matematika, ingurunearen ezagutza eta alor digitaleko gaitasunak lantzea, bai eta ekintzaitetasuna eta jendarte eta hiritartasunari dagozkion horiek ere.
- Teknologia pertsonen neurriera eta beren mesedean sortutako lanabes modura ikusia izan dadin pausuak ematea, eskuragarria eta egingarria zaigun zerbaiten modura, robotika munduarekiko interesa piztuz.
- Pentsaera konputazionala lantzea, robotika eta programazio hizkuntzaren alderdi ludikoa ezagutzea eta hartaz gozatzea, jolasa ikas iturri bilakatuz era natural eta ludikoan programatzen hasiz.

Nola egin dugu?

Proiektu honek bi fase jorratu ditu:

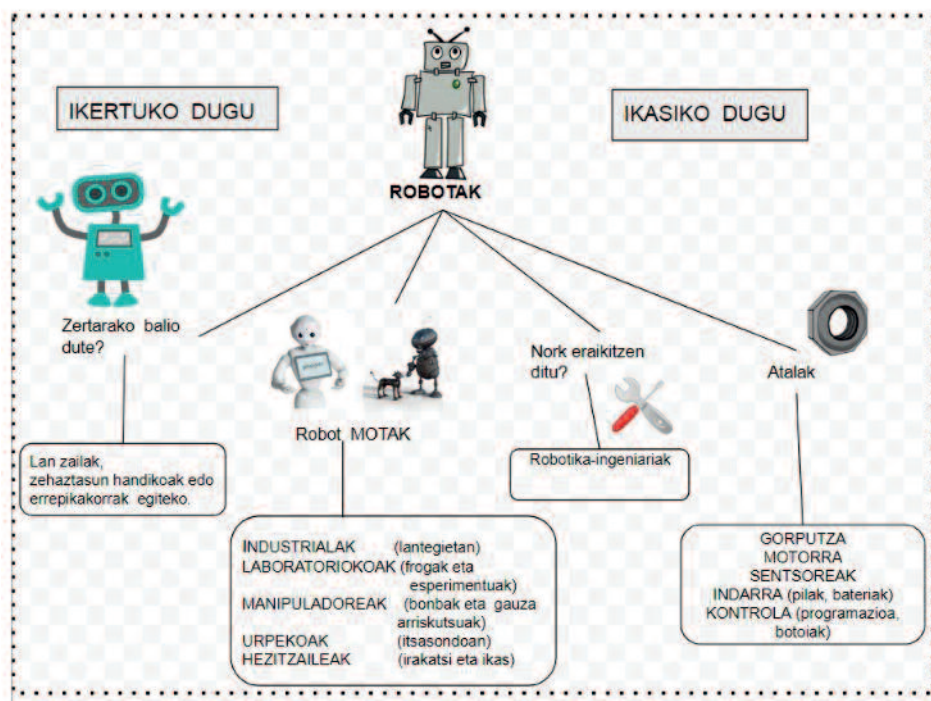
Ikerketa fasea:

Fase honek, robotek gure munduan duten presentzia ohartzea du helburu. Roboten erabilera, funtzioa eta osagaien inguruan ikasleek dituzten aurrezagutzak jakiteko erronka guztietan dinamika hau jarraitu dugu.

- Talde handiari erronka aurkeztu.
- Talde txikitan hipotesiak eta aurrezagutzak partekatu.
- Beraien hipotesiak talde handian aurkeztu.
- Irakasleak eskura jarritako informazio iturrietara jo eta hipotesiak erkatu eta egiaztatu.

Gure proiektuaren funtsak, Ikasten Ikastea gaitasuna du oinarri.

Ikerketa fasea

Jarduerak

Fase honetako informazio iturriak helbide honetan ikusgai daude:

<http://www.symbaloo.com/mix/robotakguremunduan>

1. erronka	Zer dira eta nork eraikitzen ditu robotak?	<i>¿Qué significa ROBOT?, bideoa</i>
2. erronka	Zertarako balio dute robotek?	Lan zailak, zehaztasun handikoak edo errepikakorrek egiteko
3. erronka	Zein dira robotaren osagai nagusiak?	<i>Componentes de un robot, bideoa</i>
4. erronka	Nolakoak dira?	<i>Robots médicos y cirujanos eta Los Robots en Marte, bideoak</i>
5. erronka	Robotak eraikitzen material ezberdinak erabiliz. (diseinua eta garapena)	Erakusketa pasabidetan jarri zen

Ebaluazioa

Behaketa parte-hartzailea eta egunerokoan jaso duguna izan dira tresna nagusiak ebaluatzerako orduan.

Adierazleak:

- Ikasleei proposaturiko helburuen lortze maila.
- Ikasleek lorturiko eduki maila.

Prozedurak:

- Taldearen behaketa parte-hartzaile sistematikoa.
- Ikasleen ekoizpenen analisia.
- Ikasleekin izandako interakzioa.

Ikerketa fasean ikasleak ebaluatzeko errubrikak			
ROBOTAK	Eskas Puntu 1	Ongi 2 Puntu	Oso Ongi 3 Puntu
Jarduerak egiten	Ez da gai lanak burutzeko irakaslearen laguntzarik gabe.	Irakasleak emandako oinarritzko azalpenekin lan egiteko gai da.	Ekintzak bakarrik egiteko gai da.
Elkarren arteko jardueretan parte hartzea	Ez du parte hartu ekintza kooperatiboetan.	Ekintza kooperatiboetan parte hartu du.	Ekarpenak egien ditu, ekintza kooperatiboetan parte hartzen du eta gozatu egin du.
Taldeari egindako ekarpenak	Ez ditu kalitatezko ekarpenak egin.	Ekarpenak egin ditu. Txukuntasuna eta ordena hobetu beharra ditu.	Bere ekarpenak lagungarriki suertatu dira taldearendako. Lana ordenatua eta txukuna egin du.
Talde lana	Ez ditu ikaskideen ekarpenak onartu eta errespetatzen.	Ikaskideen ekarpenak onartu eta errespetatzen ditu.	Bere ikaskideak animatu, errespetatu eta baloratu egiten ditu ekarpenak egitera animatzen.
Azken emaitza	Kide guztiek ez dute parte hartu azken emaitzan.	Kide guztiek parte hartu dute azken emaitzan baina antolatzeke laguntza behar izan dute.	Kide guztiek parte hartu dute azken emaitzan eta ez dute antolatzeke laguntza behar izan.

Esperimentazio fasea

Fase honetan BEE-BOT robotak era praktikokoan erabili ditugu ikasketa prozesuan helburu curricular desberdinetan aritzeko, eguneroko erronkak gainditzeko eduki eta gaitasun ezberdinak praktikan jartzeko eta programazio hizkuntzan, era natural eta ludikoan has-teko. Ikasleak bikoteka BEE-BOT batekin aritu dira. Ikasleek erronka lortuzat eman on-doren irakasleari aurkeztu izan zaio gaindituaren zigilua lortzeko.

Erronkak lortuz gero zigilua jartzeko txantiloia			
ERRONKA eta LORPEN erregistroa			
ERRONKA	DATA ZIGILUA 	ERRONKA	DATA ZIGILUA
1.		2.	
3.		4.	
5.		6.	
7.		8.	
9.		10.	
11.		12.	

Jarduerak

Hiru erronka mota gauzatu dira:

- Hasierako erronketan programazio sekuentzia txartelekin aritu.
- Eduki ezberdinak pentsaera konputazionala aplikatuz gauzatu (1tik-10era).
- Ikasleek beraiek erronka berriak sortu (11tik 12era).

Esperimentazio faseko jarduerak			
1. erronka	Lateralitatea eta Norabidea 1	7. erronka	Labirintoak 3
2. erronka	Lateralitatea eta Norabidea 2	8. erronka	Labirintoak 4
3. erronka	Lateralitatea eta Norabidea 3	9. erronka	Irudi geometrikoak
4. erronka	Lateralitatea eta Norabidea 4	10. erronka	Herritik paseatzen
5. erronka	Labirintoak 1	11. erronka	Jolasa asmatu
6. erronka	Labirintoak 2	12. erronka	Mahai-tapiza eta jolasa asmatu

Lateralitatea eta norabidea

Labirintoak

Geometria

Mahai-tapiz desberdinak

Ebaluazioa

Aurreko erronka guztien behaketa parte-hartzailea egiteko txantiloia hau erabili dugu beharrezkoak ziren erregistroak egin ahal izateko.

Robotika jarduerak ebaluatzeko errubrikak			
Robotika jarduerak	Eskas Puntu 1	Ongi 2 Puntu	Oso Ongi 3 Puntu
Baliabideak	Ez da gai robotikako materiala era autonomoan erabiltzeko.	Robotikako materialak era autonomoan erabiltzeko gai da.	Robotikako materialak era autonomoan erabiltzeko gai da.
Programazioa sekuentziak	Programazio komandoak ez ditu menperatzen eta ez da gai sekuentzia zuzenak osatzeko.	Programazio komandoak menperatzen ditu eta txartelen laguntzarekin sekuentzia zuzenak burutzeko gai da.	Programazio komandoak menperatzen ditu eta txartelik gabe sekuentzia zuzenak burutzeko gai da.
Ikertuz ikasi	Ez da gai robotikaren bidez erronka txikiak garaitzeko.	Behatuz eta analizatuz gai da erronka txikiak garaitzeko robotikaren bidez. Bere akatsei buruz hausnartzea kosta egiten zaio.	Behatuz, analizatuz eta bere akatsei buruz hausnartuz gai da erronka txikiak garaitzeko robotikaren bidez.
Soluzioak eraikitzen	Ez du interes berezirik erakutsi objektuen funtzionamenduari buruz soluzioak bilatzerakoan.	Objektuen funtzionamenduari buruzko interesa erakutsi du. Emandako baliabideekin soluzioak aurkitzeko ikertu egin du.	Objektuen funtzionamenduari buruzko interesa erakutsi du. Emandako baliabideekin soluzioak aurkitzeko ikertu egin du.
Talde lana bikote lana	Taldekieen ekarpenak ez ditu onartzen.	Taldekieen ekarpenak onartzen ditu.	Taldekieen ekarpenak animatu, baloratu eta onartzen ditu.

Adierazleak:

- Ikasleei proposaturiko erronken lortze maila.
- Ikasleek lorturiko parte hartze maila.

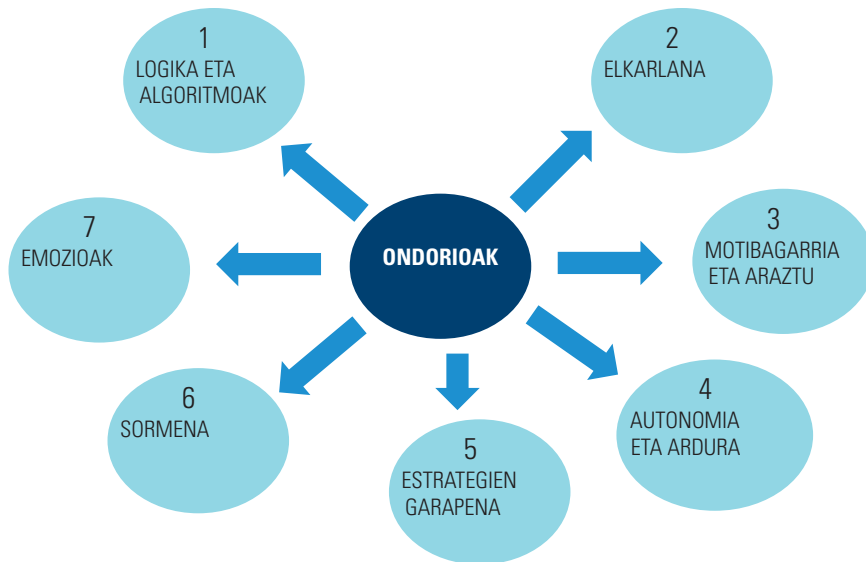
Prozedurak:

- Bikoteen behaketa parte-hartzaile sistematikoa.
- Ikasleen ebazpen prozesua.
- Ikasleekin izandako interakzioa.

Erabilitako baliabideak

- Ikasleen txostena
- Behaketa txantiloia
- Ebaluazio errubrikak
- Robotak eraikitzeko materiala (berrerabilia eta ikastetxekoa)

Proiektuaren balorazio orokorra

Proiektu hau 2.mailarako interesgarritzat jo dugu, jarraian azaltzen diren arrazoiengatik:

- Bee Bot-en erabilpenak programatzea eskatzen duenez logika eta algoritmoak landu dira jarraitu beharreko pausuk, urratsak, arauak zein ziren aurreikusi direlako.
- Elkarlana sustatu da, bikoteka lan eginez, elkarri aholkuak, akatsak, iradokizunak, e.a. era konstruktiboan adierazi dira.
- Motibagarria suertatu da ikasleentzat beldurrik gabe eta gogotsu araztera bideratu dituelako.
- Autonomia eta ardura ere garatu dituzte, erronkei era autonomoan aurre eginez eta Bee Bot-ekiko, materialarekiko, baita beraien lanarekiko ardura erakutsi dutelako.

- Programatzen ikasteak arrazoitzeko eta problemak ebazteko estrategia anitzak garatu dituztelako. Honek, eragina positiboa izan du, bereziki ikasteko zailtasunak dituzten haurren sormenean eta erantzun emozionalean eragin handia izan du.
- Ikertu eta esperimentatu ondoren, ikasleen sormen adierazpena jorratu delako.
- Erronkek sortarazitako emozioen artean, frustrazioari esker, ikasleek ebazpen bide berriak aurkitu dituztelako.

Argibide gehiago

San Miguel Ikastetxeko sitesa <https://sites.google.com/a/educacion.navarra.es/donez-tebeko-eskola/robotika>

Codigo21:

<http://codigo21.educacion.navarra.es/centros-que-participan-en-robotica-educativa/buenas-practicas-de-centros-educativos/>

Bideografia: <http://www.symbaloo.com/mix/robotakguremunduan>

“Sanfranirratia”: hitzak airean

San Francisco HLHIP, Iruña

Maria Angeles Azanza, koordinatzailea

David Castrillo, Aitziber Eskubi, Arantxa Goikoetxea, Begoña Iriarte,

Nekane Lasa, Vitori López, Maribel Moreo

cpsanfra-3zd31001@educacion.navarra.es

Iruñeko Frantzisko Deuna Ikastetxe Publikoan, 2016-2017 ikasturtean egin den proiektua “Sanfranirratia” delako, eskola-irratia sortzea izan da. Proiektu honek, 2009-2010 ikasturtean hasitako Integra-Ikt proiektuaren barruan, Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailako geletan, beste urrats bat aurrera egitea suposatu du. Irratsaioen bidez, eskolako curriculumean lantzen diren hizkuntzetan, ahozko gaitasuna garatzen da. Horrez gain, eskolako eta auzoko partaidetza, ere, bultzatzen delarik.

Jarraian emanen den artikulua honetan, proiektuaren jatorria, nondik norakoak eta aurrera begirako erronkak aurkituko ditu irakurleak.

Hitz-klabeak: ahozko gaitasuna, komunikazioa, kolaborazioa, baliabide didaktikoa, teknologia, Lehen Hezkuntza

Zergatik proiektu hau?

2016-2017 ikasturtean, eskolan 2009tik aurrera garatzen ari den Integra-IKT proiektuaren barruan, beste pausu bat gehiago emateko asmoarekin, irratia bat sortzea proposatu zen. Ikastetxe barruan komunikabide mota hau kudeatzeak, ikasleengan ez ezik, irakasleengan, gurasoengan eta ingurunean ere, eragin positiboak ekar ditzakeela uste baigenuen.

Irakasleei dagokienez, ikasbide berriak zabaltzen dizkie eta trebakuntza eta teknologia berrien erabilera bultzatzen ditu. Horrez gain, esan beharra dago, eskola-irratia aukera anitz eskaintzen dituela ikasteko prozesuan: hizkuntzen ikasketaz gain, teknologia, ingurunearen ezaguera, literatura... bai edukien, baita generoen lanketan ere.

Ikasleentzat, dudarik gabe, oso ikasketa-tresna interesgarria da, dibertigarria eta entretenigarria bezain eraginkorra, hau da, ondo pasatu ahala, ikasten ahalbidetzen diena. Asko dira eskaintzen dizkien onurak. Komunikabide honen funtzionamendua, antola-

mendua edo historia ezagutzeaz gain, haren maneia ikastea eta kudeatzea ere oso aberasgarria delako ikasleentzat.

Era berean, informazioaren jasotzaile pasiboa izatetik, eragile aktiboa izatera pasatzeko aukera ematen die ikasleei. Ikaslea da informazio-emailea eta ez hartzaile hutsa. Gainera, irratia eskatzen dituen lan guztiak taldeka egin behar izateak beste balio bat eranstean dio eginkizun horri: ikaskideekiko elkarlana, alegia. Horrek beste ondorio bat dakar: guztion ahotsak eta hitzak entzun behar dira, inoren ekarpenak, iritziak edo proposamenak baztertu gabe. Beraz, alde batetik, bere ideiak azaltzen eta argudiatzen ikasiko dute ikasleek, baita besteak entzun eta onartzen ere. Era berean, irratia dagokionez, irratihizkuntza bereganatu behar du ikasleak, entzunezkoan oinarritzen den hizkuntza, alegia. Musikaren, hotsaren eta isiltasunaren adierazpen ahalmenaz gain, bereziki ahozko hitzarena, mintzoarena eta lantzeko aukera eskaintzen dio irratia. Halaber, eta irati-diskurtsoa, berez, idatzizkoan oinarritua denez, idazketan eta irakurketan trebatzeko ere balio handiko tresna da. Horretaz gainera, hizkuntza bera aberasteko aukera ematen dio irati-lanak: hiztegia lantzeko, intonazioa eta ahoskera zaintzeko eta bat-bateko diskurtsoa antolatzeko, besteak beste.

Hori guztiak ingurunearekiko harremanetan eskaintzen dituen baliabideak direla ahaztu gabe, gure inguruneak osatzen duen Iruñeko Alde Zaharrak eskaintzen dituen baliabideak eskolarekin harremanetan jarri. Irratia ingurunea ezagutzeko eta, bide batez, inguru hurbilean zein hortik kanpo gertatzen diren jardura kulturalak, artistikoak, kirolak, zientifikoak eta beste motatakoak ezagutzeko aukera ematen dio ikasleari.

Familiengan, ere, zuzenean eragiten du baliabide honek. Norberaren alabak edo semeak egiten duen hitzaldi edo parte-hartzeaz gain, ikastetxearen eta guraso-elkartearen arteko komunikazioa bultzatzen du. Besteak beste, eskola barruan antolatzen diren jarduerak ezagutarazi ahal dira emanaldietan, baita eskola-komunitateak berak sortzen dituen albisteak azaldu ere. Beraz, baliabide hau, topagunea izan daiteke.

D ere duan, euskarari dagokionez, eskolan arlo formala lantzen dugu bereziki, eta oso toki txikia uzten dugu lagunarteko hizkuntza erabiltzeko. Kezkatuta gaude harremanetan gaztelera aukeratzen dutelako eta euskararen erabilpena urria delako. Irratsaioen bidez, sartu ahal dira harremanetan erabili ohi diren esamoldeak, poliki-poliki, ahozkotatuta suna iratiaren erabileraren bidez landuko baita.

A ere duan, aldez, irratia baliabide ona da euskara ikasteko eta gaztelararen ahozko iturria hobetzeko, eredu horretako ikasleak jatorri desberdinetakoak baitira.

Gainera, Ingelesa arloko irakasleak proiektu honetan parte hartzea oso interesgarria da, ingelesa hizkuntzari bultzada bat emateko baliagarria baita irratia, ikasleek sortzen dituzten lanek, elkarrizketek... helburu sozial bat baitute, eskolan eta etxean entzun daitezkeelako.

Bukatzeko, proiektu honek gaitasun digitala garatzen du, informazioaren bilaketa, lanketa eta sorrera egiteko estrategiak lortu behar direlako teknologiaren bidez. Gaur egun, gure ikasleek ezinbesteko duten gaitasuna da eta.

Helburuak

- Irratia tresna pedagogiko bezala erabili ikasleen gaitasunak garatzeko: euskaraz eta ingelesaz duten komunikatzeko gaitasuna garatu, ahoz nahiz idatziz.
- Ikasleen ardura, autonomia eta berekiko konfiantza garatu.
- Euskara ahoz erabiltzeko motibazioa sustatu, hizkuntza hau edozein egoeratan komunikazio tresna bihur dadin.
- Elkarlana taldean egin, partaidetza, kooperazioa, integrazioa eta errespetua izanik komunikazioaren oinarria.
- Familiak, eskola eta Alde Zaharreko eragile eta pertsonen artean dauden hartu-emanak eta partaidetza sendotu eta bultzatu.
- Irakasleagoak nahiz ikasleagoak, gaitasun digitala garatu, beharrezkoa den informazioaren erabilera zuzena eginez, baliabide teknologikoen kontrola izanik.
- Eskolako beste gelatako haurrak eta irakasleak proiektuan integratu, egiten diren irratsaioetan beren parte hartzea bultzatuz.

Proiektuaren faseak

Ikasturtearen 1. hiruhilabetearen egindako jarduerak:

Lehenengo hiruhilabetean, irrati emisorako gela atondu, behar ziren tresnak erosi eta irakaslegoren prestakuntza egin ziren:

- Irratsaioei buruzko erabakiak hartu: egutegia, iraupena, egitura... (1 Gehigarria)
- Musika arloan, 6. mailakoek irratsaioen sintonia sortu.
- Irratsaioak ekoizten hasi baino lehen, geletan egin beharreko jarduerak diseinatu eta praktikan jarri.

- “Sanfranirratia” (<https://sites.google.com/site/sanfranirratia/>) web orrian edukia sartu.
- Ikasleek sortutako logoen artean, hauteskunde baten bidez bat aukeratu irratiko logoa izateko.
- Irakasleagoak erabili beharreko baliabideak sortu: zikloko kontuko driven karpeta sortu, Ivoox plataforma kontu generiko bat sortu, bertan audioak sarean jartzeko.
- Tresneriari buruzko tutorial bat sortu irakasleek erabiltzeko.
- Familiei proiektuaren aurkezpena egin ikasturte hasierako bilera orokorrean.

Ikasturtearen 2. eta 3. hiruhilabetan egindako jarduerak:

Behin baliabide teknikoak prest egon ondoren, urtarriletik aurrera irratsaioak ekoizteari ekin genion:

- Astero, 3. zikloko 5 taldeen artean txandakatuta, irratsaio bat sortu egin zen sekuentzia hau jarraiturik:
 - Programan sartu beharreko edukiak taldean aukeratu.
 - Talde txikietan, atal bakoitzaren materiala bildu eta sortu.
 - Partekatutako Google Drive batean irratsaioaren gidoiaren idazketa egin: <https://sites.google.com/site/sanfranirratia/home/jarduerak/2-irratsaioa-prestatzen-dugu>
 - Gidoiaren errebisioa, irakurketa eta entsaioak egin.
 - Irratiko gelan irratsaioaren grabaketa egin, zuzenean izango balitz bezala, Audacity programarekin.
- Sortutako pod-cast Ivoox plataformara igo eta “Sanfranirratia” web orrian argitaratu: <https://sites.google.com/site/sanfranirratia/curso-2016-17-ikasturtea>
- Irratsaioak entzun, eskolako megafoniaren bidez edota web orriaren bidez.
- “Asmazan-asmazan” lehiaketan parte hartu, erantzunak horretarako jarrita dagoen buzoian utziz.
- Irratsaioen iragarpena egin, eskolako sarreran eta iragarki taulan.

Baliabideak

Erabili diren baliabideak honakoak dira:

Baliabide teknikoak

- Nahasketa mahaia
- 5 mikrofono beren euskarriekin
- Aurikular 1
- Mahai ordenagailu bat pantailarekin
- Tablet 1
- Beharrezkoak diren kableak
- Interneterako sarrera
- Altzariak: 2 mahai, 7 aulki, apalategi eta giltzaz itxitako armairu bat
- Kanpoko pilotoa argi gorriarekin eta barruko entxufea
- Buzoia

IKT Tresnak

- PDI eta Tablet-PC: gidoiaren edizioa taldean

- Google Drive: gidoiak idatzi
- Audacity programa: soinuaren grabazioa eta edizioa
- Classroom plataforma: komunikazio tresna irakasle-ikasle
- Ivoox plataforma: audioak sarera igotzeko
- Google Sites: web “sanfranirratia”
- Hezkuntzako kontua: Google Apps. Komunikazioa barruko eta kanpoko pertsonekin
- Google Drive: dokumentuak partekatu

Aurrera begira

Balorazioa oso baikorra da, proiektuaren hasieran planteatu ziren helburuak lortu egin direlako. Bostgarren eta seigarren mailetako ikasleek berea bezala sentitzen dute “Sanfranirratia”, irratsaioak interes eta gogo izugarriekin sortzen dituzte; gainera, zeregin honetan duten autonomia gero eta handiagoa da, ez bakarrik emititzeko, baizik eta baloratzeko eta ebaluatzeko, konsziente izanik hobetzeko dauden aspektuetaz, ekoizten duten hurrengo programan praktikan jartzeko.

Bide batez, uste dugu eskola-irratia oso baliagarria dela tresna pedagogiko bezala, ikasleek ahozko komunikazioko gaitasunak (askotan eskolan bigarren plano batean geratzen direnak) garatzen dituztelako testuinguru erreal eta sozial batean.

Irratsaioak oso garrantzitsuak dira gelako jardueretan, bai sortzeko prozesuan, bai entzuterakoan ere. Sortzerakoan, denbora motza baina sakona da, ikasleagoak interes handia jartzen baitu ongi ateratzeko eta interesgarria izan dadin. Programetan posible da gainera, arlo desberdinetako edukiak lantzea; eskolan eta Iruñean sortzen diren jarduera musikal, kultural, literatura... txertatzea eta, nola ez, ikasleen interesetatik hurbil dauden gaiak.

Beraz, proiektu honen hasiera besterik ez da izan, irratia txertatuta gelditu delako gure curriculumean; hori dela eta, irratsaioak, hemendik aurrera, programatzen dira astero. 5. mailako ikasleek saioak grabatuko dituzte eta 6. mailakoekin beste erronka bat lortzen saiatuko gara, irratsaioak zuzenean emititu ahal izateko Interneten bidez.

1 Gehigarria

- Irratsaioen egitura:
- Sintoniarekin hasiera eta aurkezleen sarrera
 - 2016-17 ikasturtean mantendutako Irratsaioen atalak:
 - Eskolako eta Iruñeko jardueren agenda.
 - Eskolako albisteak.
 - Musikaren txokoa.
 - Literatur txokoa.
 - Elkarrizketa.
 - Ingelesaren ordua.
 - “Asmazan, asmazan” lehiaketa.
- Bukaera eta agurra aurkezleen partetik.
- Amaiera sintoniarekin.

2016-17 ikasturtean sortutako programak entzuteko: <https://sites.google.com/site/san-franirratia/curso-2016-17-ikasturtea>

2 Gehigarria

Proiektuaren argazki bilduma:

https://docs.google.com/presentation/d/16P_TOVtqKm3capV7jHHBaSHicrWQat9TFnV_LS3S00/edit#slide=id.g21b164dc1f_0_0

Gailu mugikorren bidezko ikaskuntza

Teresa Bertrán de Lis HLHIP, Cadreita

Inmaculada González Martín

Ismael Hernández Usoz, koordinatzailea

igonzal2@educacion.navarra.es

<http://es.calameo.com/books/00026062797a1461954cc>

Proiektuaren azken produktua School Press aldizkari digitala izan da, etwinning plataformaren bidez elkarlanean egindakoa. Proiektuaren helburua metodologia berriak martxan jartzea da, komunikazio-teknologiak baliatuz ahozko nahiz idatzizko ulermena eta adierazpena hobetzeko, baita desberdintasunak errespetatuz taldean lan egiten ikastea ere.

Gako-hitzak: Samsung, etwinning, aldizkari digitala, elkarlaneko proiektua, gailu mugikorrak.

Testuingurua

Cadreitako Teresa Bertrán de Lis ikastetxeak hiru urte daramatza Samsung Smart School proiektuan parte hartzen. Espainia osoko proiektu bat da, eta gailu mugikorren bidez ikasgeletan metodologia berriak txertatzea du helburu.

Aurten Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailetakoko ikasleekin egin dugun proiektua SCHOOL PRESS aldizkari digitala da, Priegoko (Cuenca) Guadiela LEE, Monreal del Campoko (Teruel) Nuestra Señora del Pilar HLHIP, eta Cadreitako Teresa Bertrán de Lis HLHIP ikastetxeek elkarlanean egindakoa.

Helburuak

- Metodologia aktiboak sustatzea, hala nola ABP, Flipped Classroom...
- Gailu mugikorrak erabiltzea ikaskuntza autonomia sustatzeko.
- Lankidetzako ikaskuntza bultzatzea.
- Elkarri laguntzeko eta taldean lan egiteko jarrerak garatzea, pertsona, kultura, ideia eta ekarpen desberdinak errespetatuz eta onartuz.

- Norberaren komunitateko eta hurbileko beste komunitate batzuetako ingurune fisiko, sozial eta kultureko elementu nagusiak baloratzea.
- Ahozko nahiz idatzizko ulermena eta adierazpena hobetzea.

Baliabideak

Elkarren artean urruti dauden hiru autonomia-erkidegotako hiru ikastetxeren artean egin-dako proiektu bat denez gero, etwinning plataforma erabili dugu. Bitarteko horren bidez, bideokonferentziak egin ditugu beste ikastetxeekin, eta zalantzak eta kezak argitu ditugu foroan.

Aurreikusitako jarduerak burutzeko, aplikazio eta baliabide hauek erabili ditugu:

- Tabletak, Samsung pantaila, PDla eta ordenagailuak.
- S Note, WPS Office, bideo-editatzailea: I-movie, Movie maker, Hangouts, PicsArt, Google Apps (Drive, Docs, Aurkezpenak, Argazkiak, Gmail, Maps...), Slideshare, Audacity, Genial.ly, Joomag, Speaker Soundtrap, Souncloud, Thinglink, Noteflight, We-video, LenssooCreate, Kahoot., Socrative, Educaplay, Padlet, Playposit, Voki, Powtoo eta beste hainbat.

Jardueraren deskribapena

Proiektuaren azken produktua SCHOOL PRESS aldizkari digitala egitea izan da. Atal hauek osatu dute aldizkaria:

Aurkezpenak:

Elkarren artean urruti dauden hiru ikastetxetako ikasleek elkarlanean egindako proiektu bat denez, nork bere burua aurkeztea erabaki dugu, elkar hobeto ezagutzeko.

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205168>

Denbora-pasak:

Atal honetan, Educaplay plataformaren bidez, ikasleek gurutzegramak eta hizki-zopak sortu dituzte, hainbat ikasgaitako edukiak berrikusteko. Gainera, mintzamina, idazmina eta arrazoiketa logikoa lantzeko, asmakizun bat bilatu eta, Lensoo create aplikazioarekin, bideo bat egin dute asmakizuna azaldu eta erantzuna emateko.

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205916>

Kritika literarioa:

Atal hau eskolan lantzen aritu garen liburuei buruzkoa da. Voky aplikazioarekin, irakurritako liburuen laburpenak egin dituzte. Gainera, Google Driveko aurkezpenen aplikazioarekin, ikasleek Sadako eta paperezko mila kurriloak liburua irakurtzean sortutako lau interes-puntuak landu dituzte.

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205978>

Erreportajeak:

Atal honetan, ikasgelan egindako mintzamen-lan batzuk argitaratu ditugu.

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205909>

Breaking news:

Atal honen bidez, gure ikastetxean egindako ekitaldi batzuen berri eman nahi izan diogu jendeari. Elkarlanean egindako lan bat izan da. Hasieran bideokonferentzia bat egin genuen lanaren oinarriak eta TwinSpace aplikazioko txataren erabilera ezartzeko. Gero, beste ikastetxe batzuei bidali genien informazioa, haiek idatz zituzten albisteak. Era berean, albisteak idatzi genituen beste ikastetxeek guri bidalitako informazioarekin. Lan guztia talde txikitari egin da, Google Drive tresna erabiliz elkarlaneko dokumentuekin lan egiteko, PicasArt aplikazioa diseinurako, eta LensooCreate eta Wevideo aplikazioak esteka honetan ikus daitezkeen azalpen-bideoa egiteko eta editatzeko:

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205954>

Gora musika:

Atal honetan, bi musika-jarduera argitaratu ditugu. Batetik, proiektuan parte hartu duten hiru ikastetxeak bideokonferentzia baten bidez egon gara elkarrekin harremanetan, denon artean Beethovenen "Pozaren Ereserkia" lanaren moldaketa bat konposatzeko Noteflight editorea erabiliz, eta, gero, musika-tresna birtualez osatutako tableta-orkestra batekin interpretatzeko. Partitura eta bideoa ikusteko estekak:

www.noteflight.com/scores/view/a847ba94f908aafd202681425a6baf3b79306501

<https://www.youtube.com/watch?v=d9yyvKCEchg>

Bestetik, irratsaio bat egin dugu eta podcast bat grabatu dugu zinemako musikari buruz, Speaker Studio aplikazioa erabiliz. Lehenik sintoniak sortu genituen Soundtrap aplikazioarekin, lankidetzako padlet batean argitaratu genituen, eta ondoen konposatutako oinarria bozkatu genuen Googleko galdetegi baten bidez. Azkenik, Soundclouden argitaratu genuen podcasta. Padletera eta podcastera sartzeko estekak:

<https://padlet.com/musicacadreita/49ajq5qskjw6>

<https://soundcloud.com/user-480946622/podcast-lamusica-en-el-cine-proyecto-school-press>

Esteka honetan, egindako prozesu osoa ikus daiteke:

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205563>

Flippeatu your classroom!:

Jarduera honetan, ikasleek berek bideotutorialak prestatu zituzten Powtoon aplikazioarekin ingeleseko eskolan landutako gaietarako (gramatika, hiztegia, etab.), eta proiektuko gainerako ikasleentzako helarazi zizkieten elkarri ikasgaia gainditzen laguntzeko.

<https://twinspace.etwinning.net/35121/pages/page/205979>

Bideoak:

https://www.youtube.com/watch?v=6-d_kFfoQ5g&t=80s

<https://www.youtube.com/watch?v=BmMzgn10yqc&t=333s>

Ebaluazioa

Zuzeneko behaketaren bidez egin da ebaluazioa, eta kontrol-zerrendak eta errubrikak erabili ditugu.

Ondorioak

- Ikasleen motibazioa oso handia izan da, Espainiako beste ikastetxe batzuetako ikasleekin harremanetan egote hutsak interes handia piztu baitie.
- Irakasle guztien inplikazioa nahiko heterogeneoa izan da hiru ikastetxeetan; izan ere, irakasle batzuek ekarpen handiak egin dizkiote proiektuari, eta beste batzuk gainerakoek zer proposatu zain egon dira.
- Elkarlanean aritzea zaila izan da, hiru parte-hartzaileek ordutegi eta egutegi desberdinak baitzituzten.

<http://es.calameo.com/books/00026062797a1461954cc>

https://schoolpress.atavist.com/revista_school_press

Ibai bazterreko tximeleta

IES Askatasuna BHI, Burlata.
Iraide Ongay Rodríguez
iongayro@educacion.navarra.es

*Arga bazterrean,
Tximeleta begira
Zer egin, nola egin, zertarako ekin
Hargatik gaude hemen
Zuregatik
Ibai ondoan bermaturik
Zure magaleko hezetasunera
kondenaturik.*

Ibaia ardatza izanik, zentro mailako proiektua da hemen martxan jarri dena, Askatasuna BHIk duen ibaiarekiko hurbiltasuna probestuz, gaitasunak integralki lantzeko aukera gorpuztu nahi duena. Arlo ezberdinen koordinazioa ardatz, urtean zeharreko ekintzak errotu nahi dira. Ekintzek, mailaka hasieran zein mailen artekoak aurrerago, elkarlan kooperatiboa eta elkartruke dinamika aberatsak eta esanguratsuak baliatuko dituzte.

Hitz-gakoak: ibaia, ekosistema, metodo zientifikoa, gaitasunak, elkarlana.

Deskribapena eta justifikazioa

Gure institutua beti egon da ibaiari loturik, ondoan kokaturiko ekosistema honen hurbiltasunak beti bere bazterretara begira egotea eraman gaitu. Arlo bakoitzetik ibaia ikuspegi ezberdinez plazaratzen zaigu, heziketa fisikoan txirindula-ibilbideak, gizartetik ibilguaren mapa topografikoa zein ibilguaren giza garrantzia, plastikatik urtaro bakoitzean paisaiaren koloreen eta formen isla (argazki zein eskulan), hizkuntza ezberdinetan egin zaizkion mota anitzeko narrazioak, biologiatik landare zein animalia behaketa eta datu bilketa, kimikatik uraren ezaugarri ezberdinen erregistroak, matematikatik datu estatistikoak eta ondorio esperimentalen eraikitzea, sare-baliabide teknologikoen eraikuntza...

Ibaia ardatza izanik, zentro mailako proiektua da hemen martxan jarri dena, Askatasuna BHIk ibaiarekiko duen hurbiltasuna probestuz gaitasunak integralki lantzeko aukera gorpuztu nahi duena. Arlo ezberdinen koordinazioa ardatz, urtean zeharreko ekintzak erroto nahi dira. Xedea helburu hirukoitzarekin mahaigaineratzen da:

- Zeharkakotasuna. Ikuspegi ezberdinetatik ibaiaren ekosistema gure egitea, gaitasun ezberdinen garapen integralari bide emanez.
- Praxi zientifikoa. Egiten diren esperientziak bildumatzea, datuak biltzea eta gure ibaiaren dinamikak esperimentalki ikertzea.
- Gizarteratzea. Hezkuntza komunitatearen zein beste erakundeen inplikazioa lortzea, enbor bakarraren sustraiak eta adarrak baikara.

Proiektu hau DBH 2. zein DBH 4. mailetan gauzatu da nagusiki, DBHko aniztasun-talde eta institutuko maila guztietako arloei zabalik beti ere; curriculumaren egokitasunak baldintzaturik, aurtengo ikasturtean gertatu den moduan.

Arlo zientifiko-matematikoari loturiko ekintza-jarduerak urtaroka hautaturiko aste baten inguruko datetan egiten dira, salbuespenak salbuespen, sarriagoak izan daitezkeelarik. Horrela, institutuko estazio meteorologikoko datu klimatikoak esaterako DBH 3. eta 4. mailako ikasleen artean kudeatuko dira egunero. Gainontzeko arloetako ekintzek askatasun eta malgutasun handiagoarekin euren jarduerak programazioari egokiturik antolatuko dituzte aurretik edo ondoren.

Programaturiko ekintzak mailaka zein mailen artekoak izatea aurreikusita dago, elkarlan kooperatiboa eta elkartruke dinamika aberats eta esanguratsuak probestuz.

Proiektuaren eragina zentroan

- DBH 2. eta 4. mailetan inpaktu gehien. Iruñerriko Mankomunitateko jarduerak maila horietara egokitzen baitira (Ibaiaren astea).
- DBH 3. eta 4. mailetakoko aniztasun talde hauen izaera eta antolaketa curricularrari erreparatuta, ezin egokiagoa da proiektuaren perspektiba globalizatzailea.
- DBH 1. eta 3. mailetan Plastika eta musika irakasgaien presentzia curricularrak ikuspegi emozional-artistiko-musikala integratuko ditu, proiektuaren dimentsioak zabalduz.
- BATX 1. mailan, euskara hobetzen eta marrazketa artistiko hautagai hauek duten askatasun kurrikularra dela eta, sormen eta freskotasunez bustiko dute proiektuaren jardunak.

Metodologia

Golden 5 pedagogia jarraitu nahi duen proiektu honen metodologia hiru alderdi berritzaileren ikuspegitik planteatzen da.

- Pentsatzen ikasi (metodo zientifikoaren urratsak)
- Ikaskuntza kooperatiboa
- Adimen anitzak

GOLDEN 5. Pertsona distiratsuak

Proiektu honek duen helburu orokorra, ikasgelan giro goxo eta eraginkorragoa lortzea da. Ikasketa prozesuan ere malgutasuna izatea beharrezkoa da, gelako aniztasunaren kontziente izan behar dugu eta, ikasleen ezaugarri orokorrak oinarri izanik, ariketa ezberdinak proposatuko dira. Ariketa hauek, kasu bakoitzerako moldagarriak izan behar dute.

Azkenik, oso garrantzitsua da familien inplikazioa, gizarte pertzepzioa aldatu eta norbere buruarekiko iritzi positiboa izanik. Horretarako, hau guztia aurrera eramateko, "5 Golden eremu" bereizten dira: gelaren kudeaketa, harremanak eraikitzen, giro soziala, ikasketa pertsonalizatua eta ikastola-familia harremana.

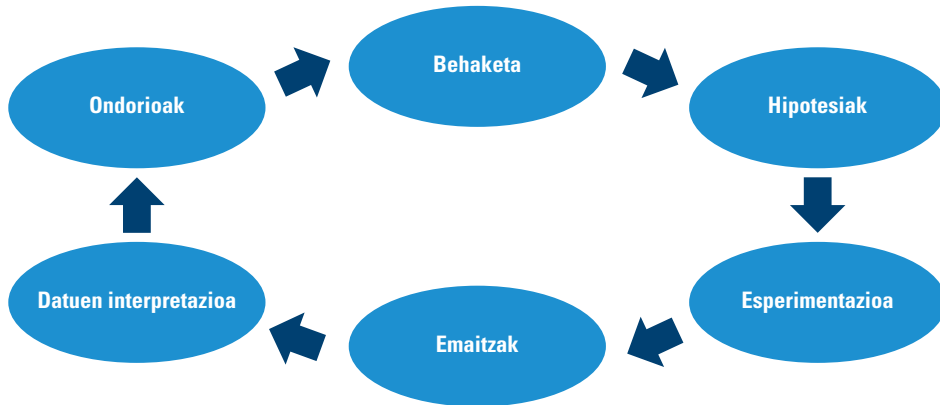

Pentsatzen ikasi (metodo zientifikoaren urratsak)

Landa-lanek eskaintzen diguten metodo zientifikoaren testuinguru egokia: hurbila eta ezaguna da, gure errealitatearen parte. Pentsatzen ikasten digun ziklo honen atarira erakartzen gaitu proiektuak behaketak eginez, hipotesiei bide ematen dizkieten galderen tranpolina erabiliz.

Ibaiaren inguruaren jakiteko grinak ibaian hartutako laginen bidez asetzen dira, faktore biotiko-bizidun eta abiotiko-bizigabeak ikergai ditugularik. Esperimentazioaren gurpilarekin batera jakintzan urrera eginez, ohartugabeko inertzian. Harturiko informazioak pizten duen kuriositateak bultzaturik, datuok antolatzeke eta eraldatzeko beharra berez datorkie ikasleei grafikoak edo diagramak eginez.

Gerora elkarlanean, ikuspegi anitzek, ondorio ezberdinak erdiesten dituzte, behatzeko modu ezberdinei eta galdera berriei bide emanez. Zientzia egitearen eta pentsatzen ikastearen kiribil amaigabea berriz abiaraziz.

Ikaskuntza kooperatiboa

Ikasketa kooperatiboa metodo tradizionalak bultzatzen duen ikasketa lehiakor eta indibidualistaren kontrako kontzeptua da. Hain justu, taldean lan egitea, kideen arteko elkar-tasuna eta ikasleak bere ikasketa prozesuan parte hartze autonomoa izatea garatu nahi duen mekanismo kolaboratzailea da.

Metodo honek oinarritzat du ikasleen arteko interakzioa. Ikasleak 3-5 pertsonakoak diren taldetan antolatzen dira eta elkarrekin lan egiten dute izaera anitzeko gaien inguruan ikasteko. Ikasketa metodo honetan hezitzailearen laguntza garrantzitsua da, prozesua zuzentzen eta gainbegiratzen baitu.

Adimen anitzak

Howard Gardner adimen anitzen teoriaren sortzailea da. Adimenaren kontzepzio berria ezarri zuen:

- Eguneroko arazoak konpontzeko gaitasuna, baita arazo berriei aurre egiteko.
- Giza testuinguru zehatz batean, balio handiko produktuak edo zerbitzuak ekoizteko gaitasuna.

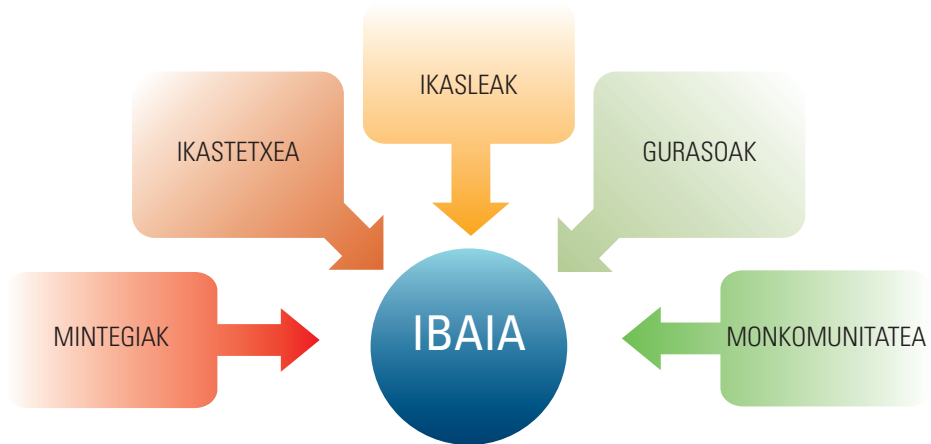
Bere teoriaren nondik norakoak:

- Orain arte gizakiok adimen mota bakar bat besterik ez dugula suposatzen zen.
- Teoria honen arabera, aldiz, gure adimenak anitzak dira.
- Gaur egun 8-9 adimen mota desberdinak aurkitu dituzte.
- Guztiok adimen mota guztiak ditugun arren, pertsona bakoitzean adimenen bat besteak baino garatuago dago.
 - Bakoitzaren faktore genetikoen arabera
 - Bakoitzaren kultura eta testuinguruaren arabera

Proiektuaren filosofia eta metodologia teoria honetan euskarritzen da, elkarlan kooperatiboak zentzuz betez eta ikasle oro ikaskuntzaren puzzlea eraikitzeko berebiziko elementutzat hartzen duelarik. Ikaslea subjektu aktiboa, zentrala eta kritikoa da gisa gaietan jarduteko eta inguruan elkarrengaitzeko.

Parte hartzen duten mintegiak

Enbor bereko adarrak. 11 mintegi eta 28 irakasle

Proiektuaren jarduna

Mankoedukaren elkarlana proiektuan sustraitua dago jada, ezagutza elkar elikatu eta elkarrengandik eraikitzen baitugu egunerokoan. Eskaintzen dituzten zerbitzuak probestuz urtaroz-urtaro ibaiaren astea prestatzen laguntzen digute, jardun zientifikoaren izaerari zentzua emanez.

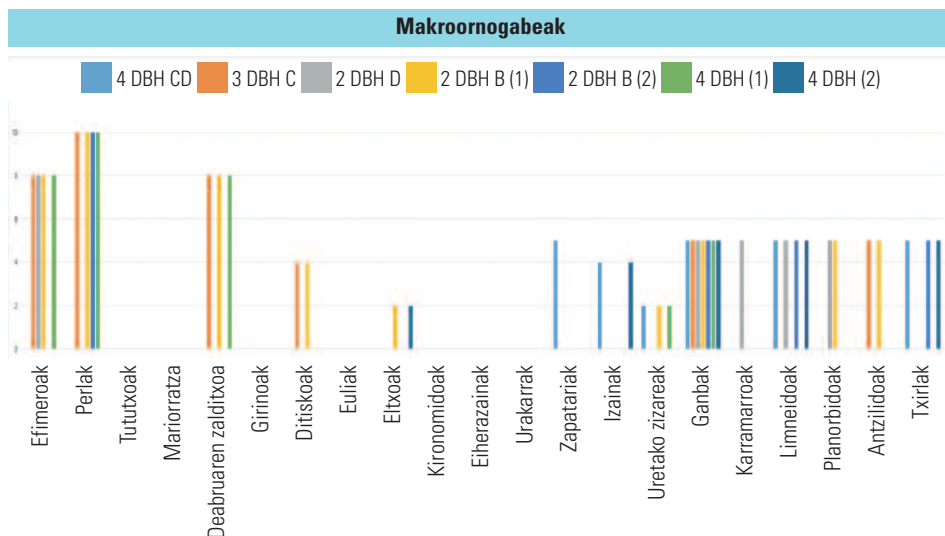
Ekintza ezberdinetan, ibaiaren testuinguruan, hainbat neurketa eta datu hartzen dira, gerora haien eraldatze eta interpretazioek ondorio logiko eta errealetara eramaten baituzte bai ikasle zein irakasle. Hasieratik bukaerara ikaskuntzaren eta pentsamendu kritiko eta irizpidedun esanguratsua eraikitzen da horrela.

Biologia-geologia eta kimika: ibai-laginketak

Matematika ibai-laginketak: datuen trataera
Taulak eta grafikoak (Faktore biotikoak:Ornogabeak)

BANAKOAK	TAXONAK	PUNTUAZIOA	TALDEA							
	Ur-kalitatea		4 DBH CD	3 DBH C	2 DBH D	2 DBH B (1)	2 DBH B (2)	4 DBH B (1)	4 DBH B (2)	
			Arga	Ultzama	Arga	Arga	Ultzama	Arga	Ultzama	
Efimeroak	Efemeropteroak	8	0	8	8	8	0	8	0	
Perlak	Plekopteroak	10	0	10	0	10	10	10	0	
Tututxoak	Trikopteroak	8	0	0	0	0	0	0	0	
Mariorratza	Odonatuak	8	0	0	0	0	0	0	0	
Deabruaren zalditxoak			0	8	0	8	0	8	0	
Girinoak	Koleopteroak	4	0	0	0	0	0	0	0	
Ditiskoak			0	4	0	4	0	0	0	
Euliak	Dipteroak	2	0	0	0	0	0	0	0	
Eltxoak			0	0	0	2	0	0	2	
Kironomidoak			0	0	0	0	0	0	0	
Eiherazainak	Heteropteroak	5	0	0	0	0	0	0	0	
Urakarrak			0	0	0	0	0	0	0	
Zapatariak			5	0	0	0	0	0	0	
Izainak	Hirudineoak	4	4	0	0	0	0	0	4	
Uretako zizareak	Oligoketoak	2	2	0	0	2	0	2	0	
Ganbak	Krustazeoak	5	5	5	5	5	5	5	5	
Karramarroak			0	0	5	0	0	0	0	
Limneidoak	Moluskuak	5	5	0	5	0	5	0	5	
Planorbidoak			0	0	5	5	0	0	0	
Antzilidoak			0	5	0	5	0	0	0	
Txirlak			5	0	0	0	5	0	5	
BUKAERAKO PUNTUAZIOA			26	40	28	49	25	33	21	

Lur eta ingurumen zientziak: uholde hidrogramak

Kutsadura, sare-biologikoak, uholdeak, bertako biztanleria ikusgarri zein ikusezinak (landare, animalia, mikroorganismo), bizi diren substratu geologikoaren nolakotasunak eta osaerak, urtarotetan zeharreko baldintza kimikoen zehaztasunak, kolore eta formekin uz-tartzen dira esku artean dugun proiektuan barna sakabanatuz, arloen arteko mugak gardenduz, ia desagertzera.

Naturan bizi eta izan, izan eta bizi naturan hezitzeko lema ederra da. Gu eta gure ingurunearekiko oreka, enpatia eta begirunea bilatu behar dugu, sistema bakarraren zati bat besterik ez garelako sentitzen dugunean bezala.

Euskara: literatur-baliabideak lantzen

Ibaiko testuinguruaren emari zientifikoak ordea, beharrezko du ahozko nahiz idatzizko jardunean adierazpenik egokiena, argudiaketen zuzentasuna bermatzeko, emozioen sormenak erdituriko olerkiak plazaratzeko, eta irudi eta musikarekin elkarlanean jarduteko. Hori da proiektuan garatu dugun beste alor bat.

Proiektutik haratago: ikastetxea gaintuz

Ikasleen pentsamendu kritikoaren praxi erreala ikasleen esku geratu da proiektuaren testuinguruari esker eta, horrela, ekinean ikasiz, elkarlanean ezagutza eraikiz, kritikotasunetik ondorio logikoak plazaratuz aritu dira.

Ezin ahanzi dezakegu proiektuak duen dimentsio etikoa, gizartea naturan eta natura gizartean goiburupuan ulertuz. Begirunearen eta enpatiaren baloreak bizitzarako dira eta bizitzeko oinarritzko gaitasunak gorpuzteko.

Ikastetxearen mugak gaintuz, natura gizartea garatzen den eremua dugu, amaraun-sare baten antzera elkarreraginek osotasunari eragiten diote positiboki zein negatiboki.

Bukatzeko, norabide anitzetan ematen den elkarlanaren aberastasunak elikatzen gaitu, sistema bera gara (Ikastetxea, Iruñerriko Mankomunitatea, Udala, gurasoak).

Proiektu bizia: etorkizuna

Ibaiertzaren aberastasuna giza osasun-iturria da sendabelarren bidez, baina kezka-iturria plastikoak edo espezie inbaditzaileen arazoak. Egunerokotasunean txertatu beharreko gaiak direla ikusten dugu.

Proiektuaren amaraun sarea zabaltzeko asmotan, ibai bazterreko tximeleta ezberdinekin elkarlana sustatzea dugu epe ertainean helburu. Horrela izan dadila!

Berdintasuna ez da bigarren mailakoa

Benjamín de Tudela BHI

María Ester Latorre Lecha, Biologia eta Geologiako irakaslea
eta "Berdin bidean" pilotatze-proiektuaren koordinatzailea
mlatorr1@educacion.navarra.es

"Berdintasuna ez da bigarren mailakoa" berrikuntza-proiektuaren bidez, Benjamín de Tudela BHIko hezkuntza-komunitatea gehiago sentsibilizatu eta motibatu nahi izan da baterako hezkuntzari eta genero-indarkeriaren prebentzioari buruzko gaiekiko; eta hori ez ezik, berdintasunaren arloko ekintzak ere sustatu nahi izan dira, estereotipo sexistak agerian jarri ahal izateko.

Gako-hitzak: Berdintasuna, generoa, prebentzioa.

Abiapuntua

Irakasleok oso paper garrantzitsua dugu gure ikasleen heziketan, ez soilik akademikoki hezteko, balioetan hezteko ere bai. Berdintasunik ez egotearen errua ezin diogu gizartearen eraginari leporatu, irakasleak gizarte horren parte baikara; gainera, ardura duen talde bat osatzen dugu. Seinale txiki asko bidal ditzakegu, ez soilik formalki, baita informalki ere, ikasleekiko daukagun jarrerarekin, berdintasunezko tratua emanez, ikasleekin hitz egitean erabiltzen dugun hizkuntza bereziki zainduz, eta ezkutuko curriculumaren bidez jasotzen dituzten askotariko seinaleekin. Proiektu honekin, hezkuntza-komunitate osoari zuzendutako ekintza-multzo bat jarri da martxan, berdintasunaren arloko indarreko araudiak xedatzen duenaren eta egiaz egiten ari denaren arteko tartea murrizteko; bestalde, irakasleak gai hauen inguruan gehiago sentsibilizatu eta motibatu daitezzen nahi dugu, eta hezkuntza-eragile guztiak inplikatu.

Zer helburu ditugu?

Proiektuak hainbat helburu izan ditu: alde batetik, hezkuntza-komunitatea gehiago sentsibilizatzea eta motibatzea gizon eta emakumeen arteko berdintasunaren inguruan, gai horiek hautemangarriago egitea hezkuntza-komunitatearentzat eta genero-indarkeria

AGOSTO					JULIO			
HIZAS/OS	DIÁ	NOMBRE	EDAD	HIZAS/OS	DIÁ	NOMBRE	EDAD	HIZAS/OS
1 (-18 años)	8	Johana Beatriz Palma	32	1 (2 años)	2	Terese Sánchez	47	
1 (-18 años)	8	Xue Sancha Saura	32	1 (2 años)	10	Karla B. López	22	1 (1 año)
	8	Pilar Mendona	64		11	Alexandra Rodica	32	1 (5 años)
	17	Sara P.	28		12	Carmen Garcia	71	
HIZAS/OS 2 (2.4 años)	23	Juana Raittan	58		17	Benita Nuñez	69	2 (+18 años)
1 (2.5 años)	26	Mayte Blanco	59		20	Kristina S.	43	2 (11.13 años)
					23	M ^a Arantxa Palacios	49	

prebenitzea; bestetik, gizarteko estereotipo sexistak agerian jartzeko ekintzak sustatzea eta halakoak saihesteko modua aurkitzea; eta azkenik, berdintasuneko hezkuntzaren garrantziari buruz hausnartzea, ikasleek jarrera positiboak izan ditzaten eta diskriminazioari eta genero-indarkeriari aurre egin diezaieten.

Zer baliabide erabili ditugu?

Askotariko baliabideak erabili ditugu proiektuan. Lehenik eta behin, “Berdintasuna ez da bigarren mailakoa” bloga aipatu behar da, irakasleek proposatutako jardueren berri emateko balio izan duena, eta albisteak eta materialak zabaldu dira Facebook, beste sare sozial eta prentsa digitalaren bidez. Blogak institutuan egindako lanaren berri emateko eta materialak beste erakunde batzuei eskaintzeko balio izan du. Hona hemen blogera sartzeko esteka: <http://iesbenjamin.educacion.navarra.es/blogs/igualdad/>

Bestalde, liburutegi berdinak bat sortu da, eta ikastetxean lehendik ezarrita zegoen irakurketa sustatzeko beste proiektu bateko mailegu-zerbitzuaren bidez hartu ahal izan dituzte ikasleek liburutegi horretako liburuak. Gainera, Emakumearen Institutuak utzitako “Emakumeak kirolean” erakusketaz gozatu ahal izan dugu.

Baina ez ditugu ahaztu behar proiektu honetan lagundu duten pertsona guztiak: irakasleak eta, irakasle izan gabe eta proiektuan zuzenean sartuta egon gabe, modu altruistan lan egin dutenak, hala nola atezainak, administrazio langileak, ikasle boluntarioak eta irakasleak.

Zer jarduera egin ditugu?

Askotariko jarduerak egin dira talde eta ikasgeletan: literatura-lanetako, egunkarietako eta ipuinetako testuen ulermenezko irakurketak egitea; laburmetriak, telebistako iragarkiak, bideo klipak eta filmak ikustea, eta, gero, balorazio-jarduerak egitea; ikasleek hainbat gairi buruzko horma-irudiak prestatzea; ikerketa-lanak egitea berdintasunari eta

indarkerien prebentzioari buruz; Cádizko inauterietako konpartsen abestien hitzak aztertzea; ipuinen eta antzezlanen irakurketa dramatizatuak egitea; ahozko azalpenak; argazki-lehiaketak, etab.

Bestalde, proiektua ikastetxe osoan modu globalean zabaltzeko materialak prestatu dituzte irakasleek: informazio-kartelak egitea; prestakuntza-mintegi batean parte hartzea; eta aldizkako jarduerak prestatzea urteurrenak ospatzeko, hala nola Genero Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna (azaroak 25), eta Emakumearen Nazioarteko Eguna (martxoak 8).

Irakasle ez diren ikastetxeko langileek ere parte hartu dute proiektuan; esate baterako, megafonia martxan jarri zuten Genero Indarkeriaren Aurkako Eguneko adierazpena irakurtzeko, eta abesti bidez gogoratu dituzte ikasturte honetan genero-indarkeriaren ondorioz hildako emakumeak. Erreprografiako langileek ere denbora guztian lagundu dute ikasleentzako fotokopiak eta materiala prestatzen, bai eta administrazioko langileek ere.

Geure burua ebaluatzen dugu

Berrikuntza-proiektua gauzatu eta gero, hainbat alderdi ebaluatu ditugu:

Prestakuntza-maila

Proiektua ebaluatzeko lehen adierazlea izan zen proiektuan sartutako irakasleek prestakuntza-maila txikia zutela hasieran. Proiektuaren amaieran, Baterako hezkuntza integrazteko sentsibilizazioa eta hasierako diagnosis izeneko mintegira joan ziren haietako batzuk.

Ikasleek izandako esku-hartzearen maila

Ikasleen ehuneko handi batek hartu zuen parte proiektuan. Gizon eta emakumeen arteko berdintasuna eta genero-indarkeriaren prebentzioa aurreko ikasturteetan baino gehiago landu ziren, baita tutoretzen bidez ere. Proiektuaren xede diren bi gai horiek programazio didaktikoetan sartzera behartzen gaitu indarreko legediak.

Hizkuntza inklusiboa

Gai honek gaitzespena eragin dezake hasieran. Irakasleek maskulino generikoa erabili ohi duten arren gaztelaniaz aritzean, gaia mahai gainean jarri zen eta eztabaidatu egin zen antolatutako mintegian. Uste dugu kontzientziazioaren lehen urratsa femeninoak diren gauzak izendatzean datzala.

Ikusgaitasuna

Proiektuak ikusgaitasun handia izan zuen ikastetxean, agerikoa izan zen. Ikastetxe-sarreraren genero-indarkeriaren biktimen egutegi bat jarri zen, megafoniatik musika eman zen bikotekideek eta bikotekide ohiek emakumeak hildako egunetan, eta azaroaren 25ean eta martxoaren 8an ekitaldiak egin ziren.

Genero-rolak

Mintegian ikastetxearen ordezkartza aztertu zen, generoaren ikuspuntutik. Zuzendaritza-taldean –zuzendaritza, zuzendariordetza, burutzak eta idazkaritza–, generoen parte-hartzearen ehunekoa % 50 da, baina zereginen banaketa partziala da. Adibidez, zuzen-

daritza eta zuzendariordetza gizonen esku daude, eta burutzak eta idazkaritza, emakumeen esku. Orientazio-departamentuan emakumezko eta gizonezko orientatzaile bana daude. Eta irakasle gehienak emakumeak badira ere, departamentu-buru gehien-gehienak gizonak dira.

Amaitzeko, ondorio batzuk

Proiektuaren balorazio orokorra positiboa da. Ikastetxearen historia luzean, hezkuntza-komunitatearen alor guztiek batera ez zuten landu proiektu honen gaia: gizon eta emakumeen arteko berdintasuna, eta genero-indarkeriaren prebentzioa. Indarreko legediak, bai hezkuntzakoak¹, bai genero-indarkeriari aurre hartzeko berariazkoak², bai gizon eta emakumeen arteko berdintasunari buruzkoak,³ zenbait hezkuntza-jarraibide ezartzen ditu, eta jarraibide horien helburua da genero-berdintasuna sustatzea, eta sexismoa eta generokoa bezain indarkeria dramatikoak eragin ditzaketen arrisku-egoerak agerian jartzea eta prebenitzea ere bai. Alde horretatik, "Berdintasuna ez da bigarren mailakoa" proiektua behar-beharrezkoa zen, baina bide luze baten lehen urratsa baino ez da izan.

Irakasleek oso modu aktiboan hartu dute parte proiektuan, bai berrikuntza-proiektuan zuzenean inplikaturako irakasleek bai proiektuaren parte izan gabe aldizka eta egun ga-

- 1 Abenduaren 23ko 10/2002 Lege Organikoa, Hezkuntzaren Kalitateari buruzkoa (LOCE); maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoa, Hezkuntzari buruzkoa (LOE); eta abenduaren 9ko 8/2013 Lege Organikoa, Hezkuntzaren Kalitatea Hobetzekoa (LOMCE).
- 2 Abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoa, genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzkoa.
- 3 Martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragingarriakoa.

rrantzisuetan jarduerak egiten lagundu dutenek. Ikasturtearen eta proiektuaren amaieran geratzen den sentsazioa da, irakasleen eskola-karga handia dela eta, zaila dela behar adina denbora inbertitzea hezkuntza-komunitate osoarentzako materialak egiten eta jarduera motibatzaileak prestatzen.

Ni neu oso pozik nago. Bidea hasi dugu, eta orain jarraitu besterik ez dugu egin behar. Ideia asko ditugu: ikasleekin erabilitako testu-liburuak eta materialak berrikusiko dituen irakasle-batzorde bat eratzea, emakumezko irakasle eta ikaslez osatutako batzarrak antolatzea emakumeen ahalduntze kolektiboa eta haien arteko batasuna, aliantzak eta babesak sustatzeko. Laburbilduz, hainbat ekintzarekin, genero-ikuspegia sartu nahi da ikastetxean, maila guztietara helduko den zeharkako aplikazioarekin eta hezkuntza-eragile guztien inplikazioarekin.

Bibliografia

ZENBAITEN ARTEAN, *Guía de Coeducación. Síntesis sobre la Educación para la Igualdad de Oportunidades entre Mujeres y Hombres*. Emakumearen Institutua: Aukera Berdintasunerako Behatokia, 2008. <http://www.060.es>

ZENBAITEN ARTEAN, "El amor y la sexualidad en la educación". *Cuadernos de Educación No Sexista* bilduma, 21. zk. Emakumearen Institutua, Madril, 2013.

ALTABLE, C., "Coeducación sentimental". *Cuadernos de pedagogía*, 261. zk. Cisspraxis. Bartzelona, 1997, 64.-68. or.

CASALS, J., "Igualdad de géneros, una asignatura pendiente". *Cuadernos de pedagogía*, 318. zk. Cisspraxis. Bartzelona, 2002, 12. or.

GARCÍA, R.; QUIÑONES, C.; eta ESPIGARES, M. J., "La organización escolar coeducativa. Indicadores de género y colaboración de los centros en planes de igualdad. Profesorado", *Revista de currículum y formación del profesorado*, 2013. 17. liburukia, 1. zk., 141.-160. or. In:

<http://www.ugr.es/~recfpro/rev171ART10.pdf>

Lata ematen

Diziplina anitzeko proiektua

Benjamín de Tudela BHI

Margarita Laspalas Muñoz, arlo zientifiko-matematikoko irakaslea
mlaspalasm@gmail.com

“Lata ematen” izeneko proiektuarekin, ikaskuntza eta errendimendua hobetzeko programetako (IEHP) ikasleak matematikara eta ikaskuntzara hurbildu nahi izan ditugu. Sierpinskiaren triangelu ospetsua ardatz hartuta antolatu dugu ikasturteko edukia, eta, haren amaieran, hainbat material erabiliz eraiki eta ikastetxean jarri dugu, erraz ikusteko moduko lekuetan. Ikasleak beren proiektuan inplika zitezen eta ikastetxe osoa inplika zezaten saiatu gara, neska-mutilen autonomia, autoestimua eta motibazioa sendotzeko.

Gako-hitzak: Motibazioa, autoestimua, lankidetzak, diziplina anitzeko proiektua.

Testuingurua

Proiektua Benjamín de Tudela BHI eta Bárdenas Reales DBHIko bi IEHPko taldeetan aplikatu da batez ere, baina ikastetxe bateko zein besteko gainerako ikasleak ere inplika zitezen saiatu gara. Oro har, IEHPko taldeetan dauden ikasle gehienek ez dute ikasteko motibaziorik izaten. Zenbait iruditzen zaie, ahaleginduta ere, ez dituztela beren mailako gutxieneko helburuak betetzen. Beste batzuek ez dute inolako loturarik ikusten ikasi beharreko gaien eta hurbileko errealitatearen artean. Edo, besterik gabe, ikasteko interesa galdu dute.

“Lata ematen” berrikuntza-proiektuarekin, ikasgai gogorrenetako bat ikasleen hurbileko errealitatera gerturatzen saiatu gara, ikus dezaten matematika leku guztietan dagoela eta jabetu daitezten zeinen beharrezkoa den.

Bestalde, ikasleen autoestimua igotzeko asmoz, ahalik eta gehien zabaldu dugu haien lana ikastetxeko ikasleen eta irakasleen artean. Horretarako, ia departamentu didaktiko guztietako irakasle askoren laguntza jaso dugu, eta haietako askok proiektuarekin lotutako jarduerak egin dituzte beren saioetan.

Proposatutako helburuak

Helburu nagusia ikasleak motibatuz matematikarekiko eta ikaskuntzarekiko jarrera positiboa izan ezazaten lortzea eta haien errendimendu akademikoa hobetzea izan da. Aurkikuntzaren bitartez lan autonomoa eta ikaskuntza sustatzen, lankidetzeta bultzatzen eta ikaskideei laguntzeko jarrerak garatzen ere saiatu gara. Gainera, ikasleak matematikara hurbildu nahi izan ditugu, eskuz egiteko jarduerak proposatuz eta eskuratutako emaitzak egiaztatuz. Eta, azkenik, ikasleen autoestimua sendotu nahi izan dugu, egindako lorpenen eta garatutako gaitasunen jakitun eginda.

“Lata ematen”: motibazioa, ikaskuntzaren oinarria.

“Lata ematen” proiektuarekin, ikasleak motibatu nahi izan ditugu; horretarako, jarduera berritzaileak, batere errepikakorrek ez direnak eta haien interesekin bat datozenak baliatu ditugu. Matematika ikasleen errealitatera hurbiltzen saiatu gara, eskuz egiteko jarduerak eta haien errealitatearekiko gertukoak direnak proposatuz. Horretarako, triangeluarekin lotutako jarduerak egin dira matematika-arloko ahalik eta unitate gehienetan; haietako batzuk ikasleen hurbileneko ingurunea abiapuntutzat hartuta sortu dira, eta beste batzuk proiektuan zehar planteatuz joan diren problemetan oinarrituta. Jarduera praktikoak izan dira denak, eta, haiekin, ikasleek zentzumenen bidez egiaztatu ahal izan dituzte arrazoituz eta eragiketa matematikoak eginez eskuratutako emaitzak.

Ikasleek oinarritzko gaitasunak bereganatzea da helburua, eta, horretarako, oso garantzitsua da eginez ikastea, hainbat material manipulatzeko, eta kontzeptuak ulertzen eta informazioa erabiltzen lagunduko dieten tresna informatikoak erabiltzea. Eta, prozesu horretan, irakasleak ez dira bideratzaile hutsak izan: ikasleengan inguruko fenomenoekiko jakin-mina pizten saiatu gara, hipotesiak proposatzeko eta azalpenak aurkitzeko aukera

eskaintzen, pentsamendu kritikoa eta sormenezkoa sustatzen, curriculumeko edukiak eta hurbileneko ingurunea lot ditzaten laguntzen, eta, azkenik, haien egunerokoan eragina izan dezaketean alderdiak zalantzan jar eta eztabaidatu ditzaten erakusten.

Programa oso-osorik garatu da, nahiz eta aldaketa batzuk egin behar izan ziren hasierako programan. Hala, hasiera batean triangeluak freskagarri-latekin bakarrik egitea pentsatu bazen ere, latak biltzeko denbora asko behar zela ikusita eta ikasleak triangelua egiteko irrikaz zeudenez, beste material batzuk ere erabiltzea erabaki genuen. Orduan, ardo-botiletakoak bezalako kortxozko tapoiekin egitea bururatu zitzaigun.

IEHPko taldeetan, astero edo bi astean behin matematikako eskola bat erreserbatu zen proiektua garatzeko. Saio horietan, ikasleak batik bat binaka aritu ziren, eta bikote guztiek proposatutako problemak beren kabuz ebaztuz zitzaten saiari ginen, irakasleak arbelean problema guztiak azaldu beharrik izan gabe. Irakasleak ikaskuntza-gidariaren lana egiten zuen: galderak proposatzen zituen, eta ikasleak haien kabuz erantzunetara iritsi zitezten saiatzen zen. Kontuan hartu behar da IEHPko taldeak txikiak izaten direla, eta, beraz, errazagoa dela metodologia hori baliatzea; ia pentsaezina izango litzateke ohiko talde batean.

Lehen esan bezala, proiektu hau diziplina anitzekoa da. Alde horretatik, curriculumeko arlo guztietatik heldu zaio: arlo zientifiko-matematikotik, hainbat proiektuekin, eta arlo linguistiko eta sozialetik. Irakasle guztiei proiektuan inplikatzeko bidea eman zaie, horrenbeste ahalegin eskatzen duen esperientzia berri bati ekiteak eragiten duen hasierako nagitasuna gainditu zezaten. Horretarako, elkarri lagundu diogu, eta koordinazio-bilerak ere aprobetxatu ditugu elkarlanean arituz proiektua garatzeko.

IEHPko ikasleekin egindako jarduerak

Bestalde, ahalik eta irakasle eta ikasle gehienek parte har zezaten saiari gara. Inplikaturako irakasle guztiek hitzeman zuten ikasturte osoan zehar triangeluarekin lotutako hiru jarduera egingo zitzutela gutxienez. Modu horretan, IEHPko ikasleek egindako lanaren berri eman nahi izan diegu ikastetxeko gainerako ikasleei. Horrelako proiektuek IEHPko eta gainerako ikasleen arteko harremanak sustatzen laguntzen dute, eta talde horiek zer egiten duten eta arlo bakoitzean zer lantzen den hobeto jakiten. Eta oso atsegingarria izan da ikustea inplikaturako irakasle guztiek jarduera irudimentsuak eta askotarikoak egin ditzutela haien ardurapeko taldeekin.

Proiektuan inplikaturako irakasle guztien artean blog bat egin zuten, gainerako hezkuntza-komunitateari egindako lanaren berri emateko. Esteka honetan sakatuta bisita daiteke:

<http://iesbenjamin.educacion.navarra.es/blogs/dandolalata/>

Ebaluazioa eta balorazio orokorra

Gure helburu nagusia gure aniztasun-programako ikasleak gehiago motibatzea zen. Eta helburu hori zenbateraino bete dugun ebaluatzeko, ikasleei galdetegi bat eman genien, ikasturtearen hasieran eta amaieran matematikarekiko zer motibazio zuten adierazteko. Ikusi ahal izan da ikasleen matematikarekiko motibazioa eta matematikaren pertzepzioa hobetu egin direla. Egiaztatu ahal izan dute azterketetan eta fitxetan proposatu ohi diren

Arloa	Jarduerak
Arlo sozial eta linguistikoa	Benjamín de Tudela BHI
	Gutuna ikastetxeko zuzendaritzari (triangelua horma batean jartzeko baimena eta latak biltegitartzeko leku bat eskatzeko). Amodiozko triangeluak literatura klasikoan eta Erdi Arokoan. Egiptoarren triangelu sakratua.
Arlo zientifiko-matematikoa	Benjamín de Tudela BHI
	Berreketak triangeluan. Beharrezko lata-kopurua kalkulatzeko. Segidak Sierpinskiarekin. Triangeluaren dimentsioak kalkulatzeko. Kokapen posibleak bilatzeko. Latak biltzeko kutxa: prismaren bolumena. Triangeluaren iterazioen azalerak eta perimetroak. Orokortzea. Iritzira kalkulatzeko zenbat lata dauden prisma batean (bilketa-kutxa). Benetan dagoen lata-kopurua zenbatzea. Iritzirako kalkuluan egindako errorea kalkulatzeko. Antzekotasunak Sierpinskiaren triangeluan. Azterketa estatistikoa: edari-kontsumoa hezkuntza-komunitatean.
	Bárdenas Reales DBHI
3. proiektua	Benjamín de Tudela BHI
	PowerPointeko aurkezpenak (edari isotonikoak, fraktalak...). Sierpinskiaren triangelua eraikitzea espagetiak eta silikona termikoa erabiliz.
4. proiektua	Benjamín de Tudela BHI
	Sierpinskiaren fraktala eraikitzea paperez. Triangeluaren hainbat iterazio eraikitzea freskagarri-latekin. Triangeluaren hainbat iterazio eraikitzea kortxo-tapoiekin. Triangeluak horma batean jartzeko.
	Bárdenas Reales DBHI
Tutoretza	Emakume artistak Sierpinskiaren triangeluan: Sierpinskiaren triangelua ikasleek aukeratutako emakume artisten irudiekin apaintzea. Balio tonalen eskala Sierpinskiaren triangeluan.
	Kartelak, ikasleak latak ekartzera animatzeko. Lata-bilketa: kutxetarako eslogana diseinatzea eta kutxa handi bat apaintzea, ikastetxearen sarreran jartzeko.

Arloa	Jarduerak
Biologia	Elikagaien piramidea. Freskagarriak: "kaloria hutsak" kontzeptua. Recycling aluminium - Aluminoa birziklatzea. Baina... hori al nintzen ni?: Garagardo-lata baten etiketa aztertzea eta zenbat alkohol duen neurtzea. Garagardo-lata bat edaten duen pertsonak zenbat alkohol hartzen duen kalkulatzeko. Alkoholak organismoan zer eragin duen aztertzea. Eman beste bizitza bat zure latari: kontsumitutako freskagarri-latak birziklatzearen garrantzia.
Gaztelania eta literatura	Azalpen-testua. Sierpinskiaren triangelua. Irakurmena. Argudio-testua: eztabaida. Ikasgelan matematika aplikatzeko beste modu batzuk, birziklapena proiektuak egitean eta artelanak sortzean, ikasturte honetan zehar ikastetxean egindako proiektuak. Bideoak. Lirika: Taldean erromantze edo gorespen bat egitea Sierpinskiaren triangeluari.
Matematika	Sierpinskiaren triangelua GeoGebra erabiliz. Sierpinskiaren triangeluaren azalera eta perimetroa. Berreketak gure institutuan. Sierpinskiaren triangelua eta segidak.
Plastika	Sierpinskiaren triangelua eraikitzea: Sierpinskiaren triangeluaren lehen zazpi iterazioak eraikitzea aldea 16 cm-koa duen triangelu aldeberdin batean. Trazatu geometrikoak lantzea triangelu aldeberdin batean. Hautatutako triangeluak muntatzea Sierpinskiarena osatzeko.
Fisika eta kimika	Fraktalak eta Sierpinskiaren triangelua. Fraktalak naturan eta haien lotura matematikarekin. Fraktalak gure inguruan: bideoak aurkeztea eta ikustea.

problemek zentzua dutela, eta matematika beharrezkoa dela edonoren egunerokoan planteatzen diren problemak ebazteko.

Oro har, IEHPko taldeen irakasleek proiektuaren balorazio positiboa egin dute. Zailtasunak izan badira ere lan egiteko ohitura faltaren ondorioz, ikusi ahal izan da curriculumeko helburuak modu hartan landuta eta amaierako produktu bat bistan izanda ikasleak gehiago inplikatzeko direla haien ikaskuntzan.

Irakasleek motibatzailetzat jo dute diziplina anitzeko proiektu bat izatea abiapuntu gisa; hau da, gai nagusi bat ardatz hartuta antolatzea ikasturtea. Ohartu dira horrek asko laguntzen diela ikasleei curriculumeko arloen artean loturak ezartzen, eta ikasturteko alderdirik teorikoenak problema praktiko eta hurbilekoekin lotzen. Gainera, proiektuak oso balorazio positiboa izan du motibazioak eta autoestimua gora egin dutelako, eta horretan asko lagundu du hainbat materialekin azken produktu bat eraiki eta ikastetxean ondo ikusteko moduko leku batean jartzeak. Konturatu dira lagungarria izan dela lan bat planifikatzeko eta taldeko kideen arteko harremana hobetzeko (zenbait kasutan, ordura arte ez zeukaten harremanik). Oro har, taldeari onura handiak ekarri dizkiola uste dute: proiektuari esker, ikasleek ilusioa eta lanerako gogoia izan dute, batez ere eskuz egitekoak

ziren jardueretan. Baita ere uste dut ikasleen ardura, talde-lana eta lankidetzaz sustatu dituela, norberaren lana garrantzitsua baitzen taldearen lana osatzeko.

Inplikaturako gainerako irakasleek ere proiektuaren balorazio positiboa egin dute, ikusi baitute halako jarduerak bereziki piztu dutela ikasleen interesa. Oso atsegingarria izan da ikustea nola inplikatzin ziren haiek eta nola inplikatzin zituzten haien ikasleak.

Eta garrantzitsuena: ikasleek oso modu positiboan baloratu dute proiektua, eta zenbait esan dute matematikez zuten ikuspegia aldatu diela. Izan ere, inguratzen gaituen guztiarekin lotuta dagoela ikusi dute. Ikasle guztiak triangeluarekin lan egiteko saioa noiz iritsiko zain egoten ziren. "Ostiralean triangeluarekin lan egingo dugu, ezta?". Irrikaz itxarondako eskola bat, behingoz! Denek adierazi dute nahiago dutela horrela lan egin, tarte batez alde batera utzita jarduera errepikakorrak eta "gauza dibertigarriak eta berriak eginez".

Ondorioak

"Lata ematen" proiektua diseinatuz eta aplikatuz, gure aniztasun-programako ikasleak gehiago motibatuko zituen proiektu bat sortu nahi izan dugu. Horretarako, xede-taldearen berariazko premien arabera berrikuntza-proiektu bat proposatu dugu.

Ebaluazioaren bidez ikusi ahal izan dugu hobetu egin dela gure ikasleen motibazio intrintsekoa, eta motibazio horrek errendimendu matematikoa hobetu eta ikasgai horretako ikaskuntza esanahiduna lagundu dezakeela. Hala, motibazioa eta errendimendua lotuta daudela egiaztatu dugu: gutxi espero dezakegu ikasgelan eseri eta irakaslearen azalpenen zain egoten diren gogorik gabeko ikasle apatiko batzuegandik. Beharrezkoa da aurkikuntzaren bidezko lan autonomoa eta ikaskuntza sustatzea, ikasleak motibatuta egon daitezen eta gai izan daitezen.

Hurrengo ikasturteei begira, eta datorren urtean IEHPko 1. mailako ikasleek IEHPko 2. mailan jarraituko dutenez, antzeko proiektu bat proposatu daiteke, metodologia bera-ekin, baina beste azken produktu batekin. Oraingo erronkek familien inplikazio handiagoa lortzea dute helburu, gure ikasleen irakaskuntza/ikaskuntza-prozesuaren parte garrantzitsu bat baitira, bai eta irakasleek lan-sistema hori bere egitea ere. Kontuan izan behar da irakasleen mugikortasunak eta gaur egun daukaten lan-karga handiak zaildu egiten dutela horrelako proiektuen ezarpena eta jarraipena.

LPHE: Laguntza Pertsonalizatuko Hezkuntza Eredua

Baterako irakaskuntza eta proiektukako lankidetzeta-lana ikasleen garapenaren zerbitzura

Hijas de Jesús ikastetxea, Iruña

Cristina Asenjo Jiménez, LPHEren koordinatzailea

Daniel Sánchez Aguirreolea, LPHEko proiektuetako irakaslea

cristina.asenjo@jesuitinaspamplona.org

daniel.sanchez@jesuitinaspamplona.org

Iruñeko Hijas de Jesús ikastetxean, hausnarketa- eta esperimentazio-epe luze baten ostean, Lehen Hezkuntzako 5. mailatik DBHko 2. mailara bitarteko ikasgelen ohiko antolaketa aldatu dugu, gaur egungo ikasleen hezkuntza-premiei, haien inklusioari eta pertsona bakoitzaren bizi-garapeneko laguntzari hobeto heltzeko. Horretarako, hiru irakaslek irakaskuntza partekatua egin dute, astean 12-14 orduz bi ikasgela elkartu eta diziplina anitzeko proiektuak burutuz; horrela, errazagoa izan da metodologia aktiboekin aritzea eta lotura handiagoa sortzea irakasle eta ikasleen artean. Proiektu pilotu hau hiru urteren buruan ikastetxearen zatirik handienari eragingo dion aldaketa metodologiko baten lehen urratsa izan da.

Gako-hitzak: Laguntza, irakaskuntza partekatua, diziplina anitzeko proiektuak, metodologia aktiboak.

Testuingurua eta justifikazioa

Hijas de Jesús ikastetxea kontzertatua da, Txantrea auzoan dago kokatuta eta 1.132 ikasle ditu, 0 urtetik hasi eta Batxilergoko 2. mailara arte. Bi Curriculum Espezifikoko Unitate, Curriculum Programa Egokitua, Ikaskuntza eta Errendimendua Hobetzeko Programaren 1. eta 2. mailak, eta ostatu- eta administrazio-arloko Lanbide Heziketa Bereziko Ziklo bana eskaintzen ditugu. Zentsatutako ikasleen % 18k hezkuntza-premia eta premia soziokultural bereziak ditu.

2009an, klaustro osoak hezkuntza-berrikuntzako ibilbide formatibo eta praktiko bat hasi zuen, eta irakasle-taldea hausnarketa-prozesu sakon batean murgildu zen. Horri guztiari esker, ondorio honetara iritsi ginen: irakasle desberdinek irakatsitako ikasgaien arabera banatutako ordutegiaren antolaketak zaildu egiten du oinarrizko gaitasunak modu integratuan garatzea, bai eta ikasleei modu pertsonalizatuan laguntzea ere psikologikoki

eta ikaskuntzaren aldetik aldaketa handiak dakartzan bizitzako etapa horretan. Horrenbeste pertsona koordinatzea zaila delako eta irakasleak etengabe ikasgelan egon ohi ez direlako gertatzen da hori. Era berean, arrazoi horiek zaildu egiten dute metodologia aktiboak aplikatzea, ikasleak beren ikaskuntza-prozesuan proaktiboagoak izatea helburu dutenak, eta irakasle eta ikasleak gehiegi estresatzen dituzte.

Kontu horiei erantzuteko asmoz, AMIA analisiak egin zaizkie ikasleei, familiei eta irakasleei, Benchmarking ekintzak egin dira (Bartzelonako Montserrat eta El Clot ikastetxeak, Madrilgo Padre Piquer ikastetxea, Cornellá de Llobregateko El Martinet ikastetxea, Erasmus PLUS: Finlandiako eskola publikoari buruzko Euneos ikastaroa), eta irakasleek hezkuntza-berrikuntzako prestakuntza jaso dezaten sustatu da.

Proposatutako helburuak

- Ikasleen ikaskuntza pertsonalizatzea metodologia aktiboak erabiliz.
- Diziplina arteko lana sustatzea ikasleen hurbileko ingurunearekin lotutako proiektuak eginez.
- Ikaskuntza-prozesua ebaluatzea.
- Irakasle guztiei laguntzea garapen pertsonaleko prozesuan.
- Ikasleen oinarriko gaitasunak garatzea askotariko adimeneren paradigmaren pean.
- Irakasle guztien inklusioa bultzatzea lankidetzaren, metodologia aktiboen eta tutore-laguntzaren bidez.
- Ingeleseko jarduerak txertatzea; proiektu bakoitzaren % 25, gutxienez.

Erabilitako baliabideak

Giza baliabideak

- Bederatzi irakasle hartu dute parte LHko 5. mailako eta DBHko 1. mailako proiektuak diseinatzeko eta ezartzeko lehen fasean. Hiru irakasleren arteko irakaskuntza partekatua, haietako bakoitzak 12-14 ordu emanda ikasgela bikoitz bakoitzean. Bizpahiru koordinazio-ordu gehigarri ikasgela bakoitzeko irakasle-taldeak proiektuak diseinatu eta ebaluatzeko. 2017/18 ikasturtean, hogeitun irakasle daude proiektuan zuzenean inplikaturik, LHko 6. maila eta DBHko 2. maila barne.
- Pedagogia terapeutikoko irakasleak sartzea ikasgeletan, hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleen inklusioa errazteko.
- Unibertsitate-praktikak egiten ari diren ikasleak (Irakasle Eskolakoak, Bigarren Hezkuntzako Irakasletzako Masterrekoak).

- Jesusen Alaben Kongregazioko kideak, zuzendaritza-taldea eta proiektua prestatzen eta laguntzen inplikaturako irakasleak.

Baliabide materialak:

- Espazioak moldatzea: ikasgela bikoitzak, trenkada mugigarriekin eta hainbat ikas-kuntza-espaziorekin.
- Guk geuk egindako materialak: proiektuen gida (curriculumeko elementuak adierazita, ebaluazio-tresnak, tenporalizazioa, jarduerak...). Jardueren koadernoak eta taldearen koadernoak.
- Tresna digitalak eta IKTak: ikasgelako bloga. Google for Education-eko tresnak: Drive docs, classroom. EDUCAMOS komunikazio-plataforma. Guk geuk egindako tresna, proiektuak ebaluatzeko. Ikasgela-ereduaren araberrako didaktika errazten duten tresna digitalak (Kahoot, EDpuzzle...). E-portfolioaren erabileran oinarritutako ebaluazioa. Visual thinking-eko beste tresna digital batzuk: Piktochart, Genial.ly. Programazio in-formatikoko tresna: Scratch.

Jardueraren deskribapena

Metodologia

a. Proiektuak

Metodologia ulermen-proiektuetan oinarritu da, eta proiektu horiek ildo nagusiak, ulermen-xedeak, erronka bat eta azken produktu bat biltzen dituzte. Ikasurte osoan zehar inplikaturako ikasgaietako curriculumeko elementu guztiak barne hartzen dituzte, bai eta zeharkako elementuak, askotariko adimenak eta oinarritzko gaitasun guztiak ere.

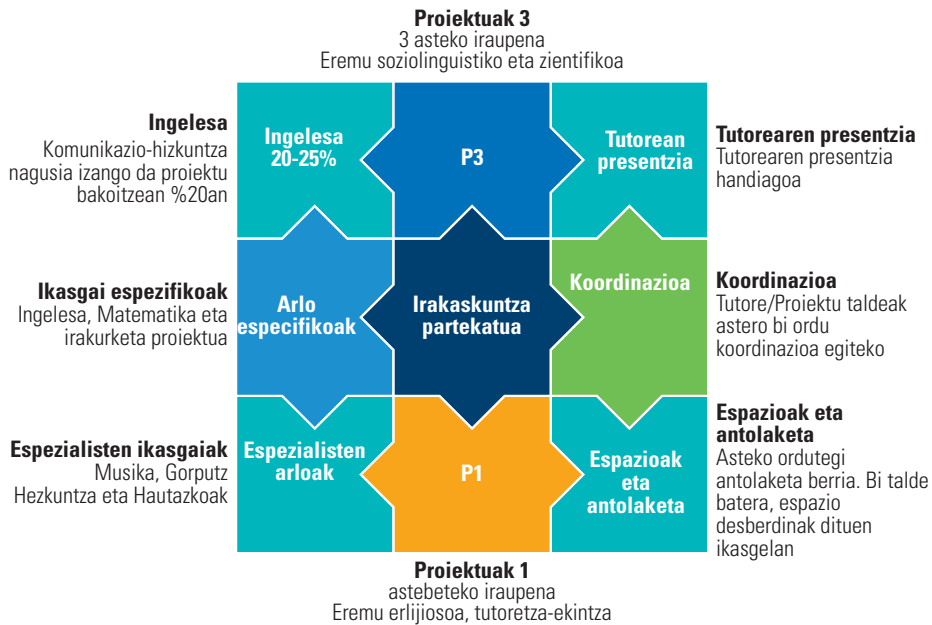
Proiektu horiek osatzeko, pentsamendu-abileziak eta lankidetzaren egiturak baliatu dira. Era berean, zeharka kontuan hartu dira programazio informatikoa, ekintzazailtza, artea, ikaskuntza eta zerbitzua, ingurumen-hezkuntza, esperientzia estetikoa, sormena, hezkuntza emozionala, adimen espirituala eta balioen hezkuntza (elkarbizitza, baterako hezkuntza...), bai eta LOMCEn jasotako gainerako zeharkako elementuak ere.

Proiektu bakoitzak proiektu-gida bat dakar; irakasleek prestatu dituzte, eta, haietan, beharrezko elementu guztiak daude jasota, tenporalizazioaz eta ebaluazio-tresnez gain. Irakasleek proiektuaren koaderno bat ere izan dute, eta, horretan, bildutako dokumentazio guztia eta haien ekarpenak jaso dituzte. Azkenik, ingurune birtual bat sortu da, eta, han, irakasleek ikasleen eskura jarri dituzte proiektuak egiteko baliabide guztiak, bai eta jarduerak eta foroak ere. Ingurune hori Moodle, blogak eta Chromeko tresnak erabiliz eraiki da.

P3: 3 asteko iraupeneko proiektuak. Eredu soziolinguistikoko 4 proiektu, eremu zientifiko-matematikoko 4 proiektu, eta ikasleen aukerako proiektu bat dira.

P1: Astebeteko iraupeneko proiektuak, hauekin lotuta: gaitasun sozial eta zibikoa, elkarbizitza, lan-taldeen kudeaketa, espiritualtasuna, eta ikasleen premia afektibo-sozio-ebolutiboetara bideratutako tutoretza-ekintza. Zortzi proiektu izan dira, eta P3 bat amaitu eta beste bat hasi bitarteko tartetan egin dira.

LH 5. eta 6. maila eta DBH 1. eta 2. mailarako Proposamena

b. Laguntza

Ikasleen tutoretza-ekintza modu intentsiboan egiten da, egun osoan zehar. Irakasle bakoitzak ikasgelako 20 ikasleren tutoretza pertsonalizatua egin du. Jarraipen akademiko eta pertsonala egin da, eta ikasleei garapen-prozesuan lagundu zaie, bai eta norberaren indargunez eta ahulgunez jabetzen eta oinarrizko gaitasun guztietan haien ikaskuntza hobetzen joateko erabakiak hartzen ere.

c. Lankidetzaz-ikaskuntza

Ikasleek lauzpabost kideko talde heterogeneoak osatu dituzte, proiektuak gauzatzeko. Horretarako, talde-kohesioa jarduerak egin dituzte, lankidetzaz-egiturak baliatu dira egunerokoan, eta gaitasunak eta estrategiak garatu dira lankidetzaz ondo jarduteko, Spencer Kagan eta Pere Puyolàsen ereduak baliatuz.

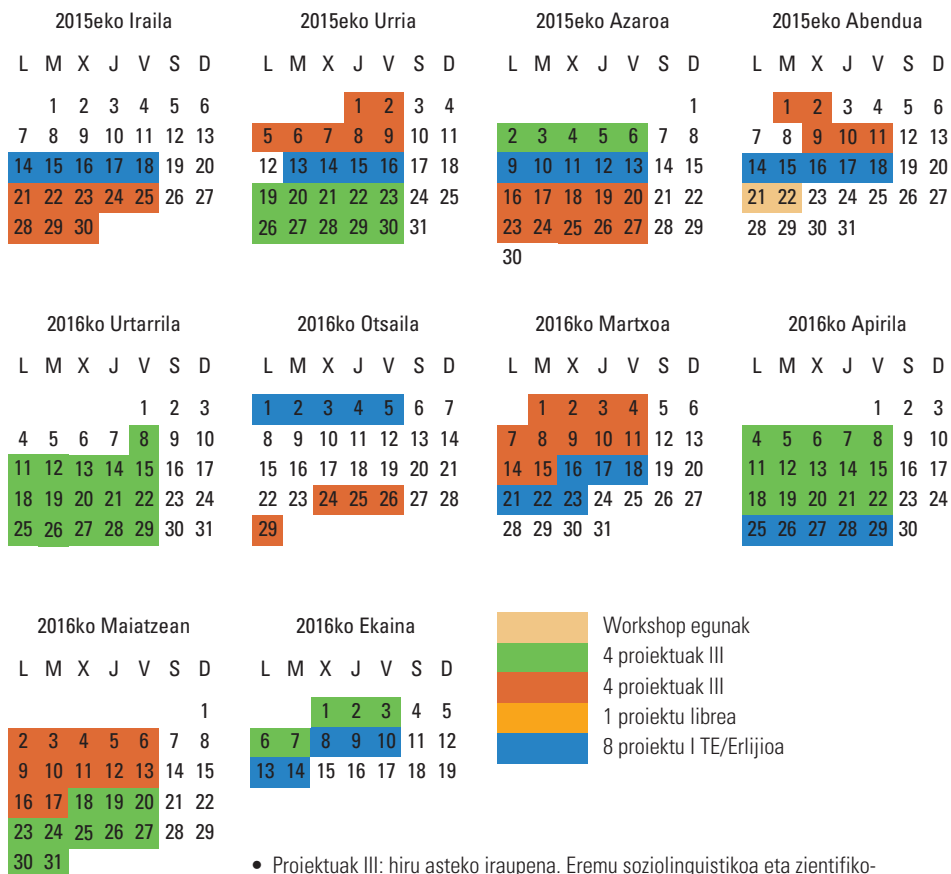
d. Multiataza

Egoera jakinetan, ikasgelako taldea 20 kideko hiru taldetan banatu da, bakoitza irakasle baten ardurapean, eta proiektuetako atazak egin dituzte eta haien artean txandakatu dira.

e. Oinarrizko gaitasunak eta erlazioatutako ikasgaiak

Proiektu honen helburua izan da zazpi oinarrizko gaitasunen garapena erraztea modu integratuan eta ikasturte osoan zehar, gaitasun horiek jokoan jarri ikasleen eta haien ingurune hurbilaren nahiz globalaren testuinguru errealean helburuak betetzeko.

Aribidean dauden proiektuen antolamenduaren adibidea

- Proiektuak III: hiru asteko iraupena. Eremu soziolinguistikoa eta zientifiko-matematikoa.
- Proiektu libre: hiru asteko iraupena.
- Proiektuak I: TE edo Erljioa. Astebeteko iraupena
- Ikasturte bukaeran hiru egun libre: gelak txukundu, ateraldiak, kirolaren eguna.

Ikasgai hauek egon dira proiektuan guztiz edo partzialki integratuta: Gaztelania, Gizarte Zientziak, Natura Zientziak, Plastika/Teknologia, Erljioa, Matematika eta Tutoresia. Gainerako ikasgaiak modu espezifikoan irakasten dira, ikasgelak bereizita, nahiz eta ahaleginak egiten diren gauzatzen ari den proiektuarekin ahalik eta harreman handiena izan dezaten.

Temporalizazioa

Prestakuntza-fasea

- Proiektua irakasleei aurkeztu zitzaizen klaustro batean, 2016ko apirilean.
- Irakasleak boluntario aurkeztu ziren proiektua gauzatzeko; horretarako, mezu elektroniko bat bidali zioten zuzendariari, norberaren motibazioak, beldurrak eta iradokizunak adieraziz. 2016ko apirila.
- Proiektua gauzatzeko irakasle-taldea hautatu zuen ikastetxeko zuzendaritza-taldeak, ezarritako irizpidea kontuan hartuta. 2016ko apirila.
- Zuzendaritza-taldeak eta Kongregazioaren Probintzia Gobernuak talde horiek proiektura lotzeko fasea. 2016ko maiatza.
- Zuzendaritza-taldeak eta LPHEko kideek prestakuntza metodologikoa jaso zuten, eta jardunbide formatibo onak eta hezkuntza-berrikuntzaren arloko esperientziak partekatu zituzten. 2016ko maiatza.
- Proiektuak diseinatzeko fasea. 2016ko ekaina eta iraila.

Ezarpen-fasea

- 0 proiektua: aurreneko proiektua izan zen, eta, horretan, ikasleak lankidetzaren dinamikara, proiektuak lan egitera eta partekatutako irakaskuntzara ohitu ziren. 2016ko iraila.
- Proiektuak ezartzea (3 asteko 7 proiektu, astebeteko 8 proiektu, eta 2 asteko proiektu bat). 2016ko iraila-ekaina.
- Proiektuko ebaluazio-adierazleen hiru hilean behingo jarraipena eta hobetzeko proposamenak. LPHEko irakasle koordinatzaileak zuzendaritza-taldearekin. Astero.

Amaierako fasea

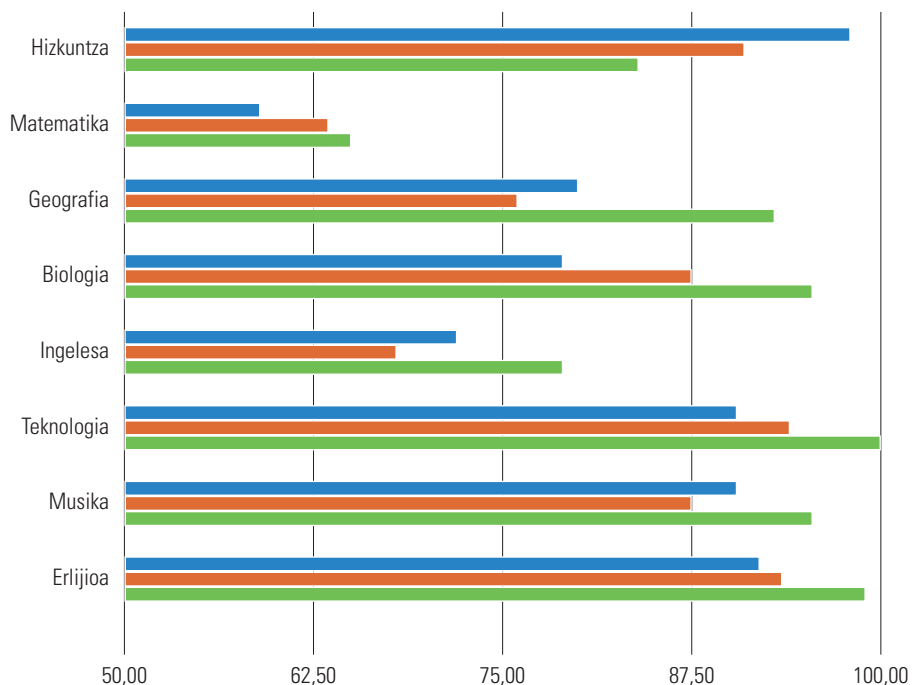
- Amaierako proiektua. Ikasleek ikasturtea amaitzea.
- Gogobetetze-galdetegiak banatzea familia, ikasle eta irakasleen artean.
- Irakasleek memoria egitea.
- Hurrengo ikasturtea berriz diseinatzea. LHko 6. mailako eta DBHko 2. mailako irakasleen prestakuntza hasia 2017ko martxoan.

Ebaluazioa

Proiektuaren lehen urtearen oso balorazio ona egiten dugu. Hala eta guztiz ere, irakasleek lan handia egin behar izan dute eta helburuak oso asmo handikoak ziren.

Ikasle, irakasle eta familien gogobetetze-maila altua da. Galdetutako familien eta irakasleen artean ez litzateke itzuliko aurreko eredura, eta ikasleen % 83k adierazi du 8 eta 10 arteko gogobetetze orokorra duela (10eko eskala batean). Ikasleen % 80 inguruk 4 eta 5 arteko balorazioa eman du (5eko eskala batean) motibazioaren, konpromisoaren, autonomiaren eta sormenaren hobekuntzari dagokionez (ikastetxearen hezkuntza-proiektuaren oinarriak dira horiek).

Denbora guztian egin da ikaskuntzaren ebaluazioa, hainbat tresnaren bidez, hala nola errubrikak, portfolioa, hausnarketa-egunerokoak edo berehalako feedbacka. Tresna horien bidez eskuratutako datuak kalkulu-orri batean sartu dira, datu horiek diziplina eta oinarriko

DBH1

2014-2015

2015-2016

2016-2017

Emaitzak nabarmen hobetu dira arlo guztietan, Gaztelanian izan ezik; ikasgai horretan, % 50 proiektuen barruan lantzen da, eta gainerako % 50a proiektuetatik kanpo, ikasgai espezifiko bat bezala. Zehatz-mehatz aztertu behar da gertatutakoa, eta beharrezko hobekuntzak egin datu hori zuzentzeko.

gaitasun bakoitzeko estandarrekin erlazionatzeko. Informazio guztia etengabe helarazi zaie ikasleei, haien ikaskuntzan eragina izan dezan.

Era berean, kalifikazioen buletinaren osagarri den txosten bat diseinatu da, familiek ikasgelako lanari buruz informazio hobea jaso dezaten.

Ikasleei hobeto lagundu ahal izan diegu baterako irakaskuntzari esker, eta nabarmendu behar da intzidentziei eta ikasleen egoera emozionalei berehala hel dakiekela, ikasgelaren martxari kalterik egin gabe.

Proiektu guztietan landu dira askotariko adimenak eta curriculumeko estandar guztiak. Gaitasunen garapena hobetu egin daiteke programazioetan, baita familiei kalifikazioen butelinean ematen zaien informazioa ere.

Hainbat tresna baliatu ditugu lankidetzak-taldeak egiteko, eta zenbait tresna erabili dira (lankidetzak-egiturak, kohesio-dinamikak, talde-koadernoak...) interakzioak moldatzeko. Orain arte aurreikusi ez genituen premia berriak sortu dira. Ikasleen zati txiki bati kezka eragiten dio etengabe ikaskideekin eta irakasleekin interakzioa eduki behar izateak, bai eta proiektuetan proposatutako pentsamendu-dibergentziak ere. Alderdi horretan hobetu

bada ere, egoera horri aurre egiteko estrategiak pentsatu behar ditugu, datorren ikasturtean horrela sentitzen diren ikasleei laguntzeko.

Proiektu guztietan testuinguruan jarritako egoerak diseinatu dira ingelesa erabiltzeko, hala nola ingeles-hiztunekin komunikatzea, bideoak bertsio originalean ikustea, testuak idaztea, material originalak irakurtzea, etab. Berrikuntza garrantzitsu bat da hori gure funtzionamenduan, eta are gehiago hobetu dezakegu jarduera horiek proiektuan duten integrazioa eta zehaztasun handiagoz iritsi gaitzke % 25 horretara.

Ondorioak eta etorkizuneko ildoak

Oro har, oso pozik gaude ereduak lehen ikasturte honetan izandako ezarpenarekin. Proposatutako helburuak bete ditugu. Sekulako lana egin behar izan dugu diseinuan, baina irakasleen motibazioa eta segurtasuna oso handiak izan dira.

Proposatu genituen helburu guztiak oso ondo bete ditugu. LPHE haustura bat izan da irakaskuntza-eredu tradizionalarekiko. Ikasleen ikaskuntza pertsonalizatuan, desberdintasun individualen balioan eta lankidetzan jarri du fokua. Programazioaren ardatza proiektuen bidezko oinarrizko gaitasunen garapena izan da, azken lege-xedapenekin zehatz-mehatz bat eginda.

Absentismoaren eta gatazken maila, oso kasu puntualetan izan ezik, nabarmen jaitsi da. Elkarbizitzan izandako nahasmenduak berehala konpon daitezke, eta horrek mesede egiten dio ikasgelako giroari eta murriztu egiten ditu Bizikidetzatza Batzordera bideratzen dira intzidentziak.

Errealitatearekin eta ikasgelatik kanpo garatutako beste proiektu batzuekin (life-respira, Alboanen Ankur, Nafarroako Unibertsitatea, Mankomunitatea) lotutako proiektuen diseinuari esker, eragin erreala eduki ahal izan dugu gizartean.

Era berean, ikasgelako bloga sortzea (45.000 bisita izan ditu DBHko 1. mailakoak, eta 27.500 LHko 5. mailakoak; 122 sarrera izan ditu LHko 5. mailakoak, eta 92 sarrera DBHko 1. mailakoak) oso lagungarria izan da ikasleek ikaskuntzari buruz hausnartzeko eta egindakoa familiari eta gizarte osoari erakusteko. Ikasturtean zehar, gure eremuan interesa agertu duten beste ikastetxe batzuen bisitak jaso ditugu.

Familiei proiektuaren gida bat helarazi zaie, seme-alaben ikaskuntzaren berri izan dezaten eta horretan inplika daitezten. Gainera, sareko galdetegi baten bidez, ikasleekin haien esperientziak eta ezagutzak partekatzeko eskatzen zaie, ikastetxean burutzen ari den proiektuaren arabera. Ate irekien egun bat antolatu da familientzat eta ikasleentzat, ikastetxean egindako lana erakusteko.

Hauek dira 2017/18 ikasturterako lan-ildoak:

- Eredua ezartzea Lehen Hezkuntzako 6. mailan eta DBHko 2. mailan.
- Hobekuntzak aplikatzea Lehen Hezkuntzako 5. mailan eta DBHko 1. mailan, lankidetzaren ikaskuntza eta pentsamenduaren kultura hobeto ezartzeko. Diseinua amaitzean, proiektu bakoitzaren gidak ere hobetu daitezke, eta ereduaren araberrako ebaluazio-buletin bat diseinatu daiteke.
- LPHEn parte hartzen ez duten irakasle gehiagok egitea bere eredu.
- Familien inplikazioa laguntzea, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan sartuz eta proiektuetan modu aktiboan parte har dezaten eskatuz.

Proiektuetan egindako jarduerak guztiak ikasgelako blogetan ikus daitezke.

Informazio gehiago:

www.jesuitinaspamplona.org/medap

<https://goo.gl/ey2zd3>

Eredua zuzenean ezagutu nahi izanez gero, ikastetxeko ateak irekita dituzue. Idatzi helbide honetara: info@jesuitinaspamplona.org

Ezagutu zure ibaia

Lumbier IIP LH

Carlos Chavarren Cabrero
cchavarr@educacion.navarra.es

Proiektuaren helburua Irunberritik, Iratitik eta Zaraitzutik igarotzen diren ibaia eta Europako beste ibai batzuk ikertzea eta ezagutzea da. Horretarako, eTwinning izeneko plataforma baliatu dugu, eta, haren bidez, gure ikasleen interes berak zituzten Europako beste herrialde batzuetako ikasleekin jarri gara harremanetan. Hainbat ibai alderatu eta gero, ikastetxeko ikasle batzuek bizikletaz egin dute Danubio ibaia Austrian zehar egiten duen ibilbidearen zati bat, proiektuaren amaierako jardura gisa.

Gako-hitzak: Open-minded, diseinua, turismoa, natura, eTwinning.

Testuingurua

Urte asko generamatzen irakasle-lanetan, gure modulu-tako edukiak ikasgela arruntetan irakasten, guk geuk egindako apunteak erabiliz; Power Pointeko aurkezpenak eta bideoak ere baliatzen genituen. Emaitzak ez ziren kaskarrak, baina uste genuen egon zitekeela beste metodo erakargarri eta dinamikoago bat emaitza horiek lortzeko.

Zerbait berria probatzeko asmoz, metodologiaz aldatzea erabaki genuen, eta ikasleen esku uztea gure helburuekin bat zetozen edukien aukeraketa; edukien aurkezpenak ere haiek egitea nahi genuen, eta gainerako ikaskideei erakustea.

Bururatu zitzaigun irtenbidea elementu hauetan oinarritzen zen:

- Proiektu batean lan egitea, eta azken produktu bat eskuratzea. Horrela, proiektuetan oinarritutako lankidetzako ikaskuntzaren munduan murgiltzen gara.
- Proiektu hori eTwinning plataforman eskaintzea. Europa osoko hezkuntza-programa bat da, eta hainbat herrialde-tako ikastetxeek bat egin eta elkarrekin proiektuak garatzea sustatzen du. Plataformari esker, ikasleak eta irakasleak modu seguruan komunikatu daitezke, proiektuak lankidetzan egin eta garatu ditzakete, eta hori guztia mezularitza-, txat-, bideokonferentzia- eta blog-zerbitzu baten bidez. Esparru horretan

nabarmendu behar da errubrika ebaluazio-teknika gisa erabiltzeak asko lagundu digula helburuak betetzen.

- IKT tresnak baliabide didaktiko gisa erabiltzea ikasleen ikaskuntza-aukerak hobetzeko. Ikasleek, baita irakasleek ere, egoera berrira egokitu behar izan dute, tresna berriein ikertuz.

Hiru jarraibide horiekin lortu nahi genuen ikasleak ideia berrian parte hartzera anima zitezela, haiek izango baitziren protagonistak. Irakasleok saiatzen gara ikasleek ikas dezaten eta ondo pasa dezaten ikertzen eta haien lorpenak komunikazioko formatu digital berriak erabiliz agertzen.

Hastapenak eTwinning-en

Plataforma honetan, ikastetxe batek proiektu bat proposatzen du eta beste ikastetxe batzuk parte hartzera gonbidatzen ditu. Guk eTwinning-eko Lanbide Heziketako kiroren atalean eskaini genuen gure proiektua. Bidean aurkitu genuen lehen oztopoa izan zen ez zegoela beste ikastetxerik interesatuta, Europan ez baitaude jarduera fisikoaren arloko Lanbide Heziketako ikastetxe asko.

Bagenekien arazo hori izango genuela, eta, beraz, beste plan bat geneukan. Horretarako, estrategiaz aldatu genuen: gure proiekturako kideak bilatu beharrean, antzeko ezaugarriak zituen beste proiektu bat bilatu genuen Batxilergoko atalean. Azken finean, natura-turismorako ibilbideen diseinuan oinarritutako azken produktu batean lan egiteko aukera emango zigun proiektu bat nahi genuen. Beraz, "Water of our rivers" izeneko proiektua koordinatzen ari zen irakasle txekiar batengana jo genuen; "Ezagutu zure ibaia" gure proiektuaren antzekoa zen, eta haienean parte hartu ahal genezakeen galdetu genion. Zorionez, baietz erantzun zigun.

Proiektuan parte hartu duten ikastetxeak

Proiektu honetan 5 herrialdeetako 8 ikastetxeek hartu dugu parte: Austria, Txekiar Errepublikak eta Frantziako bina ikastetxeek, eta Kroazia eta Espainiako banak.

Proiektu bizi batenez, beste ikastetxeen ekimenetara moldatu gara etengabe, eta guk ere interesgarriak iruditu zaizkigun jarduerak proposatu ditugu.

	Herrialdea	Hiria	Institutua	Irakaslea
1	Austria	Graz	Borg Monsbergergasse	Bernhard Weinberger
2	Austria	Linz	Bundeshandelschule und Bundeshandelsakademie	Michael Huber-Kirschberger
3	Txekiar E.	Praga	VOSS a SPSS	Hana Matouskova
				Alena Kellerova
				Richard Kadlec
4	Txekiar E.	Ostrava	Gymnázium Olgy Havlové,	Hanka Velkoborská
5	Kroazia	Požega	Tehnicka skola	Marina Mirkovic
6	Frantzia	Vendôme	LEGTA de Vendôme	Line-Michele Legret
7	Frantzia	Montreuil	Lycée Condorcet	Sandrine Lebarillier
8	Espainia	Lumbier	I.E.S. "F.P. Lumbier"	Carlos Chavarren

Proposatutako helburuak

- Ikasleei ikusaraztea zeinen konplexuak eta anitzak diren ibai-eremuak.
- Jokabide-arau egokiekin lan egitea, ikaskideak errespetatuz, bai ikasgelakoak bertakoak bai atzerriko beste ikastetxeetakoak, desgaitasunen bat duten pertsonak baztertu gabe.
- Gai berari buruzko hainbat ikuspuntu aintzat hartzea, bakoitzaren alde onak ondo-rioztatzea eta iritzi berri bat eratzea.
- Eraginkortasunez komunikatzea atzerriko hizkuntza batean, ideia sinpleak adieraztea eta mezu errazak ulertzeko gai izatea.
- Informazio eta Komunikazio Teknologietako hainbat tresna digital ezagutzea eta erabiltzen jakitea.

Erabilitako baliabideak

Beharbada, berrikuntza-proiektu honen berezitasun handiena da eTwinning plataformaren bidez garatu dela. Plataforman erregistratzeak esan nahi du egungo bitartekoekin lan egitea, sistema seguru baten barruan; azken hori funtsezkoa da, adin txikiekin ari baidakara lanean. Plataformak sare sozial bat du, profil pertsonalekin, bai eta mezularitza-zerbitzua, blog bat, bideokonferentzia-zerbitzua eta abar ere.

Proiektuan erabilitako hizkuntza, eta gure lanen % 90 egiteko erabilitakoa, ingelesa izan da; beraz, gure ikasleek ahalegin handia egin behar izan dute nahi zutena behar bezala adierazteko.

Proiektu honetarako, ADECAGUA Uren Kalitatea Defendatzeko Elkarteak laginketarako kit bat utzi zigun, eta, harekin, Zaraitzu eta Irati ibaietako uren kalitatea aztertu genuen.

Instalazioei dagokienez, gure ikastetxeko baliabideak erabili ditugu: ordenagailu-gela, ikasgela eta fotokopiagailua, besteak beste. Ibai-zatietan batetik bestera joateko, institutuak piraguismo ekipamenduak (kayakak, kayak-gonak, salbamendu-jakak, kaskoak eta palak), ibilgailuak eta bi atoi utzi zizkigun. Landa-lana lehorrean zenean, bizikletak erabiltzen genituen.

Beste "ikasgela" bat Zaraitzu eta Irati ibaien Irunberriko zatia izan da, han egin bainuen landa-lana. Bestalde, eremuaren ezaguera lantzeko, gidari bat kontratatu genuen Errege Bardeetara bisita espezifikoko bat egiteko, lekuan bertan ikusteko nola higatu dezakeen urak eremu bat; horretarako, gainera, autobus bat kontratatu genuen.

Austriara bidaia egitea zailagoa izan zen. Laguntza eske joan ginen bidaia-agentzia batera, eta zenbait zerbitzu kontratatu genituen jarduera errazago garatu ahal izateko: bizikleten alokairua, ekipajea garraiatzea, Vienatik Passaura bidaia. Hala eta guztiz ere, geure kabuz joan ginen batetik bestera, ikastetxearen furgoneta batean, eta kanpindendak erabili genituen lotarako, bai joaneko bidaian bai itzulerakoan. Gau bat eman genuen Linzeko institutuan, eta lotarako zakuak erabili genituen.

Jarduerak

- eTwinning plataforma erabiltzen hastea.
- Planoak interpretatzea eta krokisak eta desnibel-grafikoak egitea.
- Gure ibaien inguruko landaredia aztertzea.
- Oinez, bizikletaz edo piraguaz egiteko ibilbide edo zirkuitu baten fitxa idaztea eta formatua ematea.
- Gure ibaietako uren kalitatea neurtzea.
- Nafarroako ibaiak eta ur-erreserbak ezagutzea.
- Nafarroako interesguneei buruzko fitxak egitea.
- Danubio ibaiaren ingurunea ezagutzea, Austrian zehar egiten duen ibilbidearen zati batean barrena ibilita.
- Dokumentu, lan edo bideo bat egitea Danubio ibaian egindako lanaren berri emateko.

Autoebaluazioa

- Jardueretako batean ere ez da zaila izan helburuak lantzea. Ikasleak tolerantak eta diziplinatuak izan dira; erabateko errespetua erakutsi dute.
- Elkarrizketa entzun diote eta akordioetara iritsi dira.
- Ikasleen ingeles-maila muga handia izan da eta uste baino gehiago oztopatu die lana. Nolanahi ere, oinarriko komunikazioa izateko beharrezko baliabideak izan dituzte.

- IKTen erabilerari dagokionez, ikasleak ondo moldatu dira irakasleek proposatutako tresnetara; haiek proposatutakoak, ordea, ez dira izan hasieran pentsatu genuena bezainbeste.
- Hedapena uste bezain handia izan da: hainbat erakundek lagundu digute, eta eskualdeko egunkariak eta Irunberriko Udalak proiektuaren berri eman dute.
- Proiektu osoan zehar erabili dira errubrikak. Ikasleen lana baloratzeko ebaluazio-tresna bat da, baina oso lagungarria da irakasleentzat ere. Jarraian, lehenengo jardueran erabilitakoa erakusten dugu, eTwinning plataformarekin lehenbizikoz lanean hasi ginenekoa.

eTwinning plataformako profilen ebaluazio-errubrika				
	0	1	2	3
Irudia	Profilean ez dago irudirik	Irudiak ez du erabiltzailearen informaziorik ematen	Irudiaren bidez erabiltzailea ezagutzen ahal da edo pertsonalizatutako abatar bat dago	Erabiltzailea ezagutzen ahal da eta informazio gehiago ematen duten irudi-galeria dago
Deskribapena	Ez dago deskribapenik	Deskribapenak ez du informazio askorik ematen	Deskribapenaren informazioa: izena, bizilekua, zaletasunak, hezkuntza maila	Oinarrizko informazioa eta proiektuaren itxaropenak azaltzen dira
Prestasuna	Ez ditu mezuak erantzuten edo 4 egunetara erantzuten du	Mezuak 2 edo 3 egunetara erantzuten ditu	Mezuak hurrengo egunean erantzuten ditu	Mezuak egun berean erantzuten ditu

Habr  que obtener al menos 8 puntos para que la actividad se considere superada

Hausnarketak, ondorioak, eta etorkizuneko ildoak

Hezkuntza-berrikuntzako proiektu honi esker, modulu bateko eduki teorikoak lantzeko beste modu bat ezagutu dute ikasleek.

Ikaskuntza-prozesua hobetu dela esatea frogatu ezin den baieztapen bat da, urtero-urtero ikasle berriak baititugu Erdi Mailako Prestakuntza Zikloan, eta zaila da zehaztea talde baten arrakastaren edo porrotaren zer zati dagokien ikasleei, zer zati irakasleei eta zer zati hautatutako irakaskuntza-metodoei.

Uste dut ikasle guztiak inplikatu direla proiektuan, batzuk beste batzuk baino gehiago.

Oro har, ikasleek asko eskertu dute edukiak beste modu batean irakatsi izana, proiektuen bidez. Hala ere, hauteman dugu arazo erantsi bat dela beste hizkuntza batean lan

egitea, eta agerian jarri dira ikasleei beste hizkuntza batean aritzeak eragiten dizkien bel-durrak eta zailtasunak. Nolanahi ere, berriz ere ingelesez egingo nuke, uste baitut eging-dako ahaleginak merezi izan duela.

Proiektuaren ezaugarri erakargarrietako bat Austriara bidaia da; han, ikasleek Danubio ibaia ezagutu dute, eta, besteak beste, turistikoki nola sustatzen duten eta horretarako zer jarduera eskaintzen dituzten ikusi ahal izan dute.

Etorkizunera begira, amaierako jardueratzat proposatuko nuke bidaia xumeago bat egitea, hurbilagoko lekuren batera, ekonomikoagoa izan dadin eta ikasle gehiago joan ahal izan daitezen. Nafarroan, Donejakue Bidea aprobeitza daiteke, aukera ona baita lehen pertsonan ikusteko nola antolatu daitekeen turistikoki baliabide publiko bat.

Hezkuntza afektibo-sexualeko plana (DBH)

Príncipe de Viana HLHIP, Erriberri. Marqués de Villena BHI, Martzilla
Rubén Crespo Vergara, Bigarren
Hezkuntzako irakaslea (Biologia eta Geologia)
rcrespov@educacion.navarra.es

Proiektuaren xedea ikastetxean hezkuntza afektibo-sexualeko plana garatzea eta ezartzea da, bai eta inplikaturako irakasleen lana bideratzea, laguntzea eta erraztea ere, modu intzidental eta formalean egin dezaten, ikasleen hezkuntza integralaren parte gisa. DBHko maila bakoitzean irakatsi beharreko edukiak aukeratu dira, eta DBHko 1. mailarako hezkuntza afektibo-sexualeko programazio didaktiko oso bat egin eta garatu da ikasgelan.

Gako-hitzak: Sexualitatea, maitasuna, aniztasuna, autoestimua, osasuna, baterako hezkuntza.

Testuingurua

Hamaika eskaera eta argudiok justifikatzen dute hezkuntza afektibo-sexuala ikasleen prestakuntza integralean txertatzeko premia, baina inork ez du esaten nola egin behar den, eta asmo bat besterik ez izateko arriskuan dago. Proiektu hau sortu dugu beharrezkoa eta are presazkoa ere iruditzen zaigulako Bigarren Hezkuntzako ikasgeletan hezkuntza afektibo-sexuala sistematikoki ezartzea. Hezkuntza afektibo-sexualak informazio hutsa baino gehiago izan behar du, eta zenbait jarrera, balio eta jokabideri heldu behar die. Gainera, gure gazteei lagundu egin behar die pertsona heldu gisa jokatzen haien ongizate emozionalerako funtsezkoa den arlo horretan, betiere positiboa, zehatza eta sexualitatearekiko errespetutsua den ikuspegi batetik abiatuta, sexualitatea ezagutza, prestakuntza eta aukera askean oinarrituta dagoen eraikuntza pertsonaltzat hartuta.

Proposatutako helburuak

Helburu hauek ezarri ditugu gure proiektuarekin:

1. Mailaz mailako programazio bat garatzea, DBHko maila guztien artean banatzeko edukiak eta jarduerak.

2. Ikasgelan saio bakoitzean garatu beharreko jarduerak prestatzea, aldatzea eta/edo egokitzea, DBHko maila bakoitzerako.
3. Ikasgelan saioak garatzea.
4. Proiektuko jarduera eta dokumentu guztiak sareko baliabide-banku batean biltzea, Internetetik kudeatu eta kontsultatu ahal izateko.
5. Sexualitatearen ikuspegi positibo, aberasgarri eta errespetutsu bat ematea, bai eta sexualitatea adierazteko eta bizitzeko modu desberdinena ere, gizon eta emakumeen berdintasunean eta erantzukidetasunean oinarrituta, arreta berezia jarrita genero-indarkeriaren, erasoen eta sexu-gehiegikerien prebentzioan.
6. Argi eta garbi adieraztea pertsonok –gizon zein emakume– ditugun identitate, orientazio, jarrera, desio, sentimendu eta sentsazio sexualen aniztasunak dakarren dibertsitatea eta aberastasuna. Aniztasun sexuala aitortzea, onartzea eta errespetatzea.
7. Sexualitatearen garapen harmoniatsua laguntzea, gazteen ezaugarrien arabera, bai eta pertsonen arteko harreman atsegingarrien ezarpena ere, betiere elkarrekiko errespetuan oinarrituta badaude, berdintasunezkoak badira eta diskriminaziorik egiten ez badute.
8. Sexu-transmisiozko gaixotasunak eta infekzioak prebenitzen laguntzea, batez ere GIBaren prebentzioa, bai eta nahi gabeko haurduntzak ere, sexualitate arduratsuaren esparruan.

Jardueraren deskribapena

Hiru mailatan taldekatu daitezke proiektuan inplikaturako irakasle guztien artean prestatutako jarduerak:

Prestakuntza:

DBHko 1. mailan irakatsi beharreko bost eduki-blokeak definitu ostean, helburuak, eduki zehatzak, irizpideak, ebaluazio-estandarrak eta abar idatzi dira, DBHko 1. mailarako irakaskuntza-programazio oso bat izan arte.

Esku-hartzea:

Metodologia bat ezarri da eduki-bloke bakoitza ikasgelara eramateko; horretarako, saio guztiak diseinatu dira, ikus-entzunezko material lagungarriak hautatu, eta geure material eta jarduera propioak prestatu ditugu. Gero, bost saio presentzial egin dira bi ikastetxeetako DBHko 1. mailako zortzi taldeekin.

Ebaluazioa:

Eduki-bloke bakoitza amaitzean, saioak prestatu dituzten irakasleek eta ikasgelan saioak gauzatu dituztenek beren iritzia eta ikuspegiak eztabaidatu dituzte, hurrengo saioetarako zer elementu aldatu eta hobetu behar diren erabakitzeko. Bestalde, prestakuntza-saioen ziklo osoa amaitzean, inplikaturako ikasle eta irakasleek ebaluazio globaleko galdetegi bati erantzun diote.

Proiektu honetan Nafarroako Foru Komunitateko bi ikastetxeko publikotako 25 irakasle hartu dugu parte, sarean lan eginez. Lan-talde gisa, modu honetan koordinatu gara:

- Sarean, Google Driven bidez, lan guztia batzordeko kide guztien artean partekatu ahal izateko, bai eta proiektuan lan egiten duten irakasle guztien artean ere. Jarduera eta programazio guztien biltegi bat ere sortu da datozen urteetan inplikatzeko diren irakasle guztientzat, bai eta haien ikasgeletan proiektu hau landu nahi duten beste ikastetxeentzat ere.
- Lan-batzordea:
 - A. Programazioen eta edukien batzordea: DBHko 1. mailarako urteko programazioa egin dute.
 - B. Jarduerak prestatzeko batzordea: Hitzaldiak eta jarduerak diseinatu dituzte, eta haietarako materiala prestatu dute.
 - C. Ikasleentzako prestakuntza-saioen batzordea: Irakasleekin saioak egin dituzte, fisikoki, batzordeko kideen artean adostutako egutegi baten arabera. Bi ikastetxeetako irakasleak izan dira batzorde horretako kide.
 - D. Kalitate- eta ebaluazio-batzordea: Lan tekniko osoaz arduratu da: espazioak erreferbatu, eraginpeko irakasleak koordinatu, proiektuak eskatzen dituen ebaluazio-dokumentu guztiak prestatu (ikasle zein irakasleentzat).
- Bilera presentzialetan, behar izan den guztietan, plan honen eraikuntza ondo koheratuta, neurtuta eta primeran orekatuta egon dadin bi ikastetxeetako ikasleekin errealitate psikosozialarekin.

Erabilitako baliabideak

Ohiko baliabideez gain (fotokopiak, kartoi meheak, tanpoiak, kondoak, etab.), ordenagailu eramangarri bat erosi zen Erriberriko eskolarako Hezkuntza Sailaren diru-laguntza batekin, eta Martzillaren kasuan, ikasleak Iruñara Gozamenez antzezlan ikustera eramateko autobus-gastuak ordaindu ziren.

Ebaluazioa

Prestakuntza-saioak jaso dituzten ikasleek erantzundako ebaluazio-galdetegiak adierazten duten moduan, proiektuak intzidentzia handia izan du maila honetan. Zalantzak argitu eta mito zaharrak desagerrarazi ditugu; gure gizartean oraindik presentzia dutenez, ikasleak haiek sinestuz hazi dira. Sakon landu ditugu zenbait alderdi: baterako hezkuntza, genero-berdintasuna, rol sexistak, errespetua eta enpatia, besteak beste.

Irakasleek ikasgelan gai horiei buruz hitz egiteko lotsa galdu dute, metodologia baten laguntzaz eta kontu handiz aukeratu eta kontrastatutako material batzuetan oinarrituta.

Familiak oso pozik daude seme-alabak hezkuntza afektibo-sexualeko programa bat egiten ari direlako eta informazio-saioak jasotzen ari direlako. Posta elektronikoz jaso ditugun balorazio guztiak oso positiboak dira, eta azpimarratzen dute azkenean gai horiek zehaztasunez tratatu direla, bai eta komunikazio-bide berri bat ireki dela ere guraso eta seme-alaben artean. Familiek eskatuta, familien eta ikastetxearen arteko lan-saio bat antolatu da, "guraso-eskola" baten modukoa, eta ikasturte honetan gehiago egitea aurreikusten da.

Udalari eta gizarte-zerbitzuei galdetzean, antzeko balorazioak jaso ditugu. Proiektu honekin bete dugun hezkuntza-premia azpimarratu dute, eta aurrera jarraitzeko eskatu digute.

Ondorioak

Hogeita bost irakaslez osatutako taldeak egindako lanari eta ahaleginari esker, DBHko 1. mailarako ikaskuntza-programazio bat garatu, artikulatu, prestatu eta gauzatu dugu ikasgelan; lan horrek laudorioak jaso ditu, ez bakarrik familienak, gai horretan adituak diren kanpo-erakundeek ere bai, hala nola familientzako informazio-saioa egiten lagundu digun psikologo-sexologoarenak.

Ikasleen, familien eta inplikaturako irakasleen ebaluazioetatik mezu argi bat ateratzen da: hasitako bidea jarraitu behar dugu, eta ikasleekin hezkuntza afektibo-sexuala lantzen segi. Horrek guztiak aurrerantzean planarekin jarraitzera animatzen gaitu, eta, horretarako, Hezkuntza Saileko hezkuntza-berrikuntzako proiektuen deialdira aurkeztuko dugu proiektuaren jarraipena.

Errizoma III proiektu sozioedukatiboa: sareko lana eta boluntariora Parte-hartzea – Lankidetzeta – Eraldaketa

Marqués de Villena BHI, Martzilla

José Ramón García Rueda, Gaztelania eta Literaturako irakaslea
jgarcia3@educacion.navarra.es

Proiektuaren helburua gazteen jarrera kritikoa, autonomia eta arduratsua sustatzea da, gizarte demokratiko, plural eta solidario bateko eragile aktibo gisa ahaldunduz, sarean lan eginda eta hezkuntza-komunitatea nahiz kolektibo eta erakunde sozialak inplikaturatuta.

Gako-hitzak: Sareko lana, aktibismo soziala, bitartekaritza sozioedukatiboa, ikaskuntza eta zerbitzua, boluntariora, hezkuntza holistikoa.

Testuingurua

Errizoma proiektuaren xedea da gazteek beren inguruko errealitate soziala ulertzea, errealitate horretan modu aktibo, arduratsu eta integratzailean biziz. Funtsezkoa da gure gazteek jakitea oinarrizko papera dutela ingurunearen eta gizartearen eraldaketan eta hobekuntzan. Jakinda, gainera, proaktibismo hori dela gure eskura dugun prebentziorako eta babeserako baliabide nagusia. Horiek horrela, Errizomak proposatzen du espazio bat sortzea eragile sozialek, ikasleek, irakasleek eta familieek beren ekarpenak egin ditzaten eta lankidetzan jardun daitezen. Espazio horretan, lan-arlo berriak irekiko dituzten beste ekimen batzuk sortuko dira.

Horretarako, bi ekintza-ildo nagusitan egin dugu lan. Lehena sareko lana da. Uste dugu sareko lana oinarri-oinarrizko zutabea dela gaur egun hezkuntzak planteatzen dizkigun erronka berriei aurre egiteko. Guretzat, metodologia bat ez ezik, tresna onenetako bat ere bada prebentzioa lantzeko eta inklusioa eta aukera-berdintasuna bermatzeko. Lan koordinatu hori instituzionalizatzea eta denon ahalegina emaitza konkretu eta praktikotetan hezuramaitzea funtsezko helburua izan da gure proiektuan. Errizomaren eremu horretan, gure institutua Nafarroako ikastetxe pilotua izatea lortu dugu, bitartekari sozioedukatibo bat baitauekagu.

Beste ekintza-ildo nagusia, aurrekoarekin oso lotuta dagoena, boluntarioria eta parte-hartze soziala da. Gure ikasleen proaktibismoa garatzea, ez bakarrik erakusteko haien ingurunea hobetzeko gai direla, berdinen arteko ikaskuntza, gaitasun sozialen garapena (autoestimua, empatia, lankidetzeta) eta prebentzio-lana sustatzeko tresna gisa ere bai.

Proiektua hamar pertsonaz osatutako talde eragile batekin antolatu da. Kide horiek ia ikasle eta irakasle guztiak eta familia asko inplikatzeko lortu dute, eta denek batera eragile sozialen sare zabal samarra osatu dute.

Helburuak

Proiektua askotariko eremu eta erakundeek osatzen dutenez, hiru helburu espezifikoan zehazten den helburu orokor bat proposatu dugu.

Helburu orokorra:

- Sarean sistematikoki lan egitea inguruko kolektibo eta erakundeekin, protokoloak sortzeko eta ikasleen artean parte-hartze sozialeko ekintzak ezartzeko.

Helburu espezifikoak:

- Lan-metodologia bat ezartzea eta sistematizatzea ikasleen prebentziora eta babesera bideratutako interbentzio-programen aplikazioan.
- Boluntarioria sustatzen duten hezkuntzako espazio formalak eta ez-formalak sortzea eta ekintza-plan tutoriallean integratzea haien iraupena bermatzeko.
- Ikastetxean bitartekari sozioedukatiboaren figura sustatzea, etorkizunean erreferente komunitarioa eta ikaskuntza eta zerbitzuko ekintzen koordinatzailea izan dadin.

Edukiak eta jarduerak

Hasierako prozesua (sarea osatzea, ikastetxeetan gizarte-arloko figura bat egon dadin eskatzea) aurreko ikasturteetan egin da. Hortaz, aurtan, sareko lanaren sistematizazioan eta boluntarioria sustatzeko jardueren diseinuan zentratu ahal izan gara.

1. Aldian behingo bilerak tokiko sarearekin: Oinarrizko gizarte-zerbitzuak, Haur eta Nerabeei Arreta Emateko Taldea eta Gaz Kaló

Sarean lan egiteko espazio bat sortzea. Erabaki genuen hiru hilean behin bilera bat egingo genuela sareko kide guztiek, ordura arte egindako lana bateratzeko eta etorkizunerako ekintza-ildoak aztertze eta proposatzeko. Gainera, beste hainbat bilera puntual egin dira ekimenak antolatzeko: "Familia absentisten harrera", "Konekta Gazte" eta "Irakasten ikasten", besteak beste.

2. Ikastetxeko bitartekari sozioedukatiboaren figura ikuskatzea eta koordinatzea

Figura horren lan-ildo nagusiak diseinatu dira, haren funtzioak ikuskatu dira oinarrizko gizarte-zerbitzuarekin batera, eta gertutik lagundu zaio eguneroko zereginetan. Bitartekaria funtsezko kidea da proiektuaren garapenean.

3. Gizarte-integratzailearen praktiken tutoretza

Hezitzaile Eskolarekin izenpetutako hitzarmenari esker, Errizomak Gizarte Integrazioko goi-mailako graduiko ikasle baten praktiken tutoretza egin du, eta praktika horiek proiektuan txertatu ditu: familia arabiarrei harrera egiteko saioak, eskola-laguntza, kulturarteko tailerra, itzulpen-lanak, etab.

Ikastetxean izandako gizarte-arloko beste baliabide bat da, ikasleei erantzun integralak eta praktiken ekintzak eskaintzeko.

4. Proiektuaren web-orria sortzea

Ezarritako ekintza guztiak eta garatutako proiektu guztiak erakusteko asmoz, Errizomaren web-orria sortu da.

5. Proiektua hainbat foro eta erakundetan aurkeztea

Nafarroako Eskola Kontseiluaren 2015-2016ko Berrikuntza Proiektuen Jardunaldietan aurkeztu zen proiektua. Txostengile gisa parte hartu zen UPNAko Unesco Katedrak antolatutako "Gizarte-lana adin txikikoekin eta nerabeekin" jardunaldian. Hezitzaileen Eskolan ere aurkeztu zen, eta Ekintza Magistrala Sariko finalista autonomikoa eta nazionala izan zen.

6. Proiektu bat diseinatzea Errizoma beste ikastetxe batzuetan ezartzeko

Iruditzen zaigu proiektuaren metodologia eta helburuak interesgarriak izan daitezkeela komunitateko beste ikastetxe batzuentzat. Horregatik, eta geure esperientziatik abiatuta, plan estrategiko bat diseinatu da Errizoma Nafarroako beste ikastetxe batzuetan ezartzeko.

7. Interbentzio-prozesuak prestatzea

Sareko lana instituzionalizatzeko eta zehazteko asmoz eta gure ikasleen arazoei erantzun integralak eta sistemikoak emateko sortu zen ekimen hau. Bost prozesu egin dira: eskola-absentismoa, etxeko arreta, drogarik gabeko ikastetxea, sartzeko berantiarra, familia boluntarioen poltsa, eta ikaskuntza eta zerbitzua.

8. Proaktibismoa proiektu solidarioan

DBHko 1. mailako ikasleak arduratu dira ikastetxeko Gabonetako proiektu solidarioaz. Hezkuntza-komunitateari parte hartzeko eskatu diote, eta inguruko saltokietan bilatu dute laguntza. Haitiri buruzko informazioa emateko materiala prestatu dute, bai eta saskietan produktu osasungarriak eta gertukoak erabil zitezten sustatzeko ere.

9. Ikastetxearen pertsonalizazioa

DBHko 2. mailako ikasleek, lehiaketa baten bidez, ikasgeletako kortxoa aldatu eta lema motibatzaile bat idatzi dute arkitektura pedagogikoaren irizpideak aintzat hartuta; horrela, ikasleen gaitasun artistikoa garatu eta ikasleek espazio pedagogikoak bere egitea sustatu da.

10. Iraunkortasunari ibiltzen uztea

DBHko 3. mailako ikasleek, Ikerketa Zientifikoaren Hastapenak ikasgaiari, ingurumen-sentsibilizazioko hainbat lan egin dituzte, eta, amaieran, Aragoi ibaiaren ertza garbitzera ere joan dira.

11. Konektatu Gazte

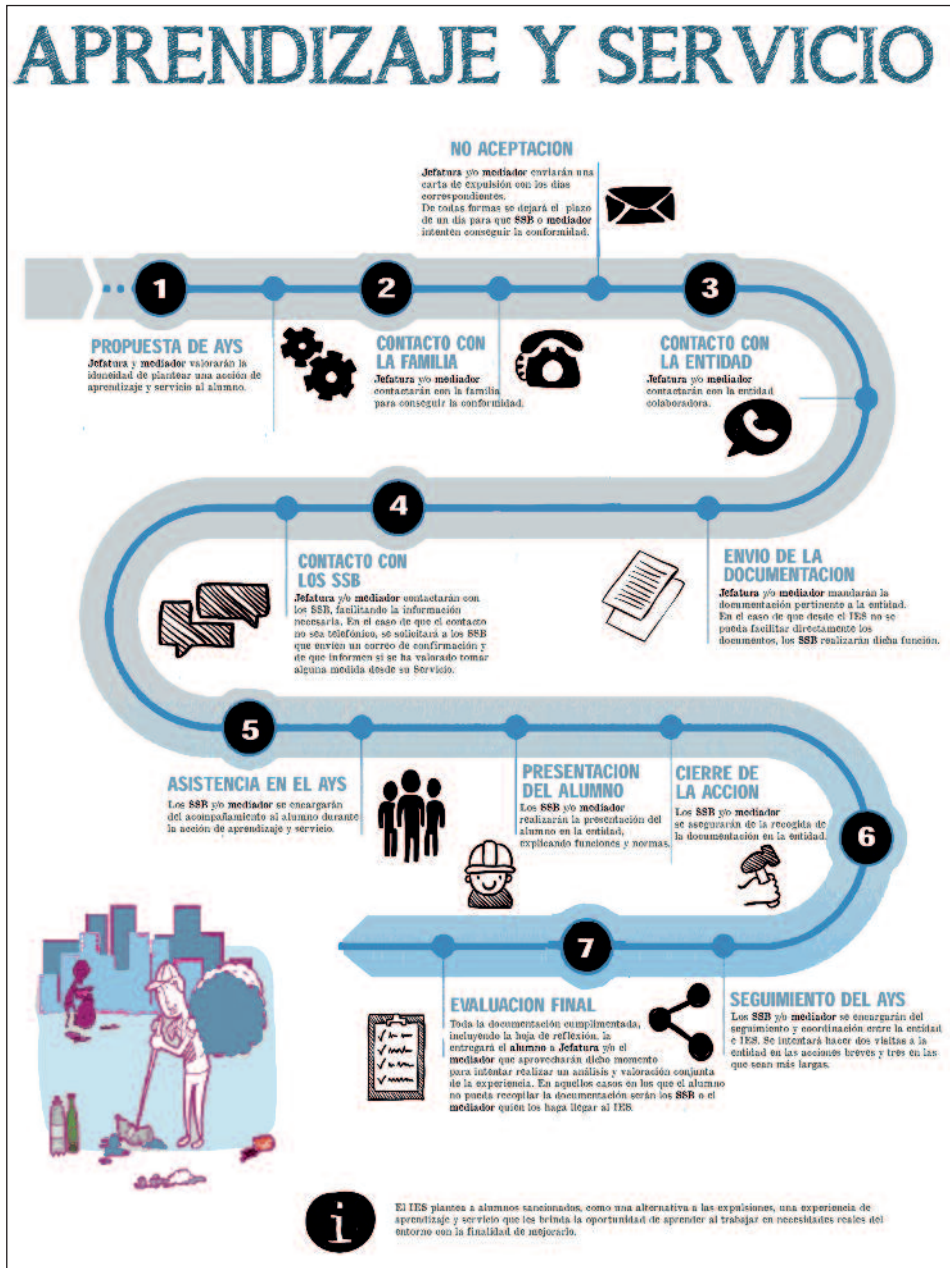
DBHko 4. mailako ikasleek hausnartu eta prestakuntza jaso dute teknologia berriei lotutako gaien inguruan (Interneten erabilera, teknologia mugikorra, identitatea eta azarna digitala, segurtasuna sareetan), eta DBHko 1. mailako ikasleei azaldu diete ikasitakoa.

12. Osasun-brigada

Batxilergoko 1. mailako ikasleek prestakuntza jaso dute; maila horretan, Osasun Zientzien Hastapenak ikasgai dute. Gero, haiek emango diete ohitura osasungarrien berri Bigarren Hezkuntzako ikasleei.

13. Booktuber-ak eta irakurle mentoreak

Batxilergoko 1. mailako ikasleek nobela grafikoak irakurri dituzte eta DBHko 1. mailakoei aurkeztu dizkiete; hala, gaztetxoek irakurle mentore bihurtu dira, irakurketa-prozesuan

lagundu diete, eta nobelei buruzko iritziak eman dizkiete elkarri. Amaierako proiektu gisa, gomendio literario bat sortu dute Youtuben.

14. Historia binetetan

Historiako departamentuaren laguntzarekin, komiki batzuk aukeratu dira Batxilergoko 1. mailako Historiako curriculumeko alderdi batzuei heltzeko. Ikasleek, hautatutako komikia irakurri ostean, galdetegi bat bete dute.

15. Esoporen kamishibai-ak

Batxilergoko 1. mailako Grezierako ikasleek Esoporen fabula batzuk aukeratu eta moldatu dituzte. CEUko ikasleek kamishibai-ak egin dituzte testu horietan oinarrituta. Amaitzeko, ikastetxeko Haur Hezkuntzako ikasleei irakurri dizkiete kamishibai-ak, eta haiekin lotutako jarduera bat egin dute.

16. Urretxindorra Proiektua

Batxilergoko 2. mailako ikasleek boluntarioritari eta UPNAren Urretxindorra Proiektuari buruzko hitzaldi bat jaso dute. Interesatutako pertsonak, Gizarte Ekintzako Sailaren kolaborazioari esker, posta elektronikoko helbidea eman dute, haiekin harremanetan jarri eta unibertsitatean boluntarioritzaren esperientziarekin jarraitu ahal izateko.

17. Irakasten ikasten

Gure ikasleek, DBHko 3. mailatik hasi eta Batxilergoko 2. mailara arte, zailtasun akademikoak dituzten edo egoera sozioekonomiko arriskutsua duten Haur Hezkuntzako ikasleei lagundu diete. Ikasle boluntarioei entzute aktiboa, enpatia eta eskola-laguntzaren kudeaketa irakasten dizkiegu. Gero, arratsalde, eskola-laguntza ematen dute haien herrian. 70 ikasle boluntariok baino gehiagok parte hartu dute ekintza horretan, eta 8 herritako Lehen Hezkuntzako 150 haurri baino gehiagori lagundu diete.

18. Memoriaren oihartzunak

DBHko 4. mailako Musika eta Gaztelania ikasgaien bidez, belaunaldi arteko ekintza bat planteatu da, ahozko tradizioko soinu-artxibo bat sortzeko. Ikasleek beren herrietako zahar-etxeetan dauden agureak bisitatu dituzte, ondare historiko-kulturalarekin lotutako galdetegi bat egiteko. Ekintza horrek komunitatearen balioa azpimarratzen du eta belaunaldien arteko elkarbizitza-espazio bat sortzen du.

19. Familia-komunikazioa: Elkarrizketa emozionala guraso eta seme-alaben artean

Familia-harremanak sustatzeko eta familien arteko komunikazio emozionala sustatzeko asmoz sortu zen ekimen hau. Alde batetik gurasoek eta bestetik seme-alabek galdera pertsonalen multzo bati erantzuten diote.

20. Fikzioen biltegia

TNT izeneko GKE salvadortarrarekin batera egindako proposamen bat da. Irakurketa dramatizatuen audioz osatutako base bat sortzea proposatu da, unitate didaktikoekin batera, pedagogikoki aprobeitza dadin. Bi erakundeek fikzioen biltegi bat osatuko lukete,

irakaskuntza-lanetan erabili ahal izateko. Proposamen horrekin batera, nazioarteko kooperazioa sustatuko duen ekintza bat garatu nahi da.

Ondorioak

Balantze orokorra oso positiboa da, eta hezkuntzaren eta gizartearen eremua elkartzea funtsezkoa delako ustea berresten digu. Ikastetxe demokratikoaren eredura hurbildu nahi dugu; horretan, gizarteak parte hartuko du, eta, aldi berean, ikaskuntza eta zerbitzuaren bidez, parte-hartze sozialaren bidez, berdinen arteko hezkuntzaren sustapenaren bidez eta beste hainbat ekimenen bidez institutuan sortutako ekintzen hartzaille izango da gizarteak.

Proiektuak intzidentzia handia izan du komunitatean. Planteatutako ekimen guztiak eta erabilitako metodologia elkarbizitzaren, lankidetzaren eta inklusioaren estimulu izan dira.

Sareko lanak berehalako aitorpena izan du, inguruko eragile sozialak integratuz eta ahalegin koordinatu horren bidez gure ikasleen arazo zehatzei erantzun integralak eta sistemikoak emanez.

Parte-hartze soziala lortu da, eta proaktibismoa aprobetxatuz eta garatutako ekintzen bidez, gizartea komunitateko aldaketa-eragile bihurtu da. Halaber, hezkuntzako espazio ez-formalak sortu dira, esperientzia pedagogikoa hezkuntza-erakundetik kanpo aterata.

Errizomatik egindako lanak jarraipena izango du etorkizunean, interbentzio-prozesuak barne-protokolo gisa hartuko baitira, behin komunitateak onartu dituenean, eta aktibismo soziala sustatzeko ekintzak ikasturte guztietan egingo dira, Tutoretza Ekintzako Planean txertatu baitira.

Horregatik guztiagatik, uste dugu ildo horietan lanean jarraitu behar dela, irakaskuntza sistema holistikotzat hartuta, ikaskuntza-prozesua edozein unetan eta lekutan gerta dadin, eta hezkuntza gizartea aldatzeko bide nagusitzat jota, gizarte justu, demokratiko eta solidarioago bat lortzeko.

Informazio gehiago

Errizomaren web-orria: <http://iesmarcilla.educacion.navarra.es/web/rizoma>

Elkarlanean aritzea, gure ezaugarria¹

SAKANA LH IIP, Altsasu

Miren Arantza Bengoetxea Intxausti

eta Berta de Pablo Górriz (koordinatzailea)

Jon K. Bengoetxea, Patxi Garcia, Juan M. Lorente, Olatz Muñoz,

Iker Percz, Xabier Sorbet, Karlota Tober, Ohiane Unciti, Diego Yoldi.

iestexer@educacion.navarra.es

Proiektu honetan Lanbide Heziketako ikasleek lorategi bertikal bat, birtziklatzeko edukiontziak eta bizikletak aparkatzeko estruktura egin dituzte, Sakanako zenbait ikastetxetako Lehen Hezkuntzako ikasleen ideietan oinarrituz. Ikastetxe, ikasle eta irakasleen arteko lankidetzak izan da. Aldi berean, giza baloreak eta ingurumenaren jasangarritasuna landu da.

Hitz-gakoak: Ikaskuntza-zerbitzua, motibazioa, lankidetzak, proiektuak lan egin.

Nor gara?

Sakanako eskualdean kokatutako ikastetxe integratu politekniko (IIP) bat gara, eta hainbat espezialitate eskaintzen ditugu: erdi-mailako gradua mantenu elektromagnetikoan, goi-mailako gradua mekatronika industrialean, erdi-mailako gradua soldaduran eta galdaragintzan, goi-mailako gradua fabrikazio mekanikoko ekoizpen-programazioan (eskaintza duala), oinarritzko lanbide-heziketa merkataritza-zerbitzuetan, mendi ertaineko kirol-teknikaria, eta eskaladako kirol-teknikaria.

Gure helburua ikasleak profesionalki gaitzea, lan-munduan errazago txertatzea eta lanean gehiago irautea da, baita ikasleen prestakuntza integrala laguntzea ere, inguruko eskaerei erantzunez eta pertsonak eta ingurunea hobetuz.

Gure ikastetxeak hezkuntza-erreferente bat izan nahi du, antolaketa dinamiko eta berritzailearen adibide, partaide guztiak koordinatu eta inplikatzeko dituen kudeaketa-eredu batekin. CIP FP Sakana LH IIPko kideok balio hauek ditugu:

1 “Elkarlanean aritzea, gure ezaugarria” proiektua 2017ko Ikaskuntza Zerbitzua Sarira aurkeztu genuen, eta Solidaritatearen eta Giza Eskubideen Saria jaso du Lanbide Heziketaren kategorian.

<https://youtu.be/Advqhpunwso>

- Duintasuna eta denon arteko elkartasuna errespetatzea.
- Lanean ahalegintzea izatea etengabe hobetzeko bitartekoa.
- Elkarrizketaren bidez irizpide komunetara iritea.
- Hezkuntza-komunitate osoak parte-hartze arduratsua izatea ikastetxearen proiektuan, jarrera kritiko positiboak izanda.
- Etengabeko prestakuntza eta berrikuntza.

Nola hasi zen dena?

Duela hiru ikasturte, CIP FP SAKANA LH IIPko zenbait irakaslek, Proiektuetan Oinarritutako Ikaskuntzaren arloko prestakuntza jaso eta gero, ikasle batzuekin metodologia hori martxan jarriko zutela erabaki zuten. Zer proiektu abiaraziko zuten hautatzeko orduan, eta ikasleentzat erakargarria izan zedin, oso garrantzitsua izan zen Lierni Galarraga Lekuonak, Sakanako eskolen koordinatzaile zenak, egindako ekarpena. Esan zigun Iturmendiko eskola berrian, Arrano Beltza HLHIPn, bizikletak uzteko leku bat nahi zutela, eta hango neska-mutilek egindako zirriborro batzuk ekarri zizkigun.

Proposamen horrek proiektuak lan egiteko baldintza guztiak betetzen zituen, eta, horrez gain, beste osagai bat zuen: azken produktuak –kasu honetan, eraikitako bizikleten aparkalekuak– eskola-komunitatearen premia bati erantzun zion.

Hori bat zetorren ikaskuntza-zerbitzuaren metodoarekin. Ikaskuntza-zerbitzua (I-Z) metodologia berritzaile bat da, eta errealitatea aldatzea eta ikasleen ikaskuntza hobetzea du helburu. Ikasleek egiten dituzten jardueren multzoan txertatzen da, eta ikastetxeetan garatzen diren proposamen berritzaileekin dago konektatuta: gaitasunetan oinarritutako hezkuntza, proiektuan edo problemetan oinarritutako ikaskuntza, ikaskuntza kooperatibo eta kolaboratiboa, ekiten ikastea, askotariko adimenak, elkarbizitza positiboa edo gamifikazioa.

Hasierako taldearekin argi izan genuen ondo artikulatutako proiektu bakar batean nahi genitza keela ikaskuntza-zerbitzuak egiten duen hezkuntza-proposamena, ikaskuntza-prozesuak eta komunitateari zerbitzu ematekoak; proiektu horretan, partaideek lan egiten ikasten dute, inguruneke benetako premietatik abiatuta. Horixe bera proposatzen du Centre Promotor d'Aprenentatge Servei zentroak: "Konpromiso soziala eta ezagutzen, gaitasunen, jarrerren eta balioen ikaskuntza batzen dituen metodoa da ikaskuntza-zerbitzua. Trebeak izaten ikastea, besteentzako erabilgarri izanda. Erraza eta boteretsua da, ikaskuntza-metodologia bat den arren, hori baino gehiago baita. Pertsonaren dimentsio kognitiboa eta dimentsio etikoa elkartzen dituen filosofia bat ere bada; hezkuntza-kalitatea, inklusio soziala eta garapen komunitarioko estrategia bat elkartzen dituen pedagogia bat, herrien kapital soziala sustatzen baitu".

Aurrera

Gure proiektua Hezkuntza Saileko Berrikuntza Proiektuen deialdira aurkeztea erabaki genuen. Zer agiri aurkeztu behar genituen ikusi genuenean, oinak lurreen jarri behar izan genituen. Helburuak definitzeaz gain (hori izan daiteke errazena), hainbat alderdi zehaztu behar izaten dira: metodologia, landuko diren oinarrizko gaitasunak, proiektuan parte hartuko duten moduluen eta ikasgaien edukiak, tenporalizazioa, etab. Berta de Pablo Górrizek –proiektuaren koordinatzailea eta Soldadura eta Galdaragintzako irakaslea– sekulako lana egin zuen eta oraindik ere egiten du berari dagokion arloan; garrantzi handia du proiektuan, bai eta bi ikastetxeen arteko koordinazioan ere. Bertaren ahaleginari esker, hasierako proiektura irakasle eta ikasle gehiago batuz joan ziren. Horiek horrela, 2015-2016 ikasturtean proiektu bat abiarazi genuen: "Komunitatean eraikiz eta elkar eraikiz"².

Zer gertatu zen?

Proiektuak arrakasta handia izan zuen. CIP FP Sakana LH IIP ikastetxearen xedea betetzen lagundu zigun; hau da, ikasleak profesionalki gaitzea, lan-munduan txertatzea, haien prestakuntza integrala laguntzea, eta, aldi berean, inguruko hainbat eskaerari erantzutea.

Gainera, kontuan izan behar da ikastetxean oso ziklo desberdinak eskaintzen direla, ikasleen zati batek eskola-porrotaren autoirudia duela, integrazio-arazoak dituela eta haietako batzuk urte askoren ostean berriz ikasten hasi diren ikasleak direla.

Bestalde, interesgarria da gure inguruko enpresa-ehunak zer jakinarazi digun esatea: gure ikasleei gaitasun profesionalak eta ezagutza teknikoak irakasteaz gain, ekiten, autonomoak izaten, arazoak konpontzen, taldean lan egiten eta komunikatzen irakatsi behar diegu, horrek guztiak ekarpen handia egin baitiezaiokie enpresaren garapenari.

.....

2 "Komunitatean eraikiz eta elkar eraikiz" proiektua finalera iritsi zen 2016ko deialdian, Lanbide Heziketaren kategorian.

<https://youtu.be/6cMyZIGgiQA>

<https://aprendizajeservicio.net/que-es-el-aps/>

Proiektu honek gaitasun horiek guztiak lantzeko aukera eman zigun. Gainera, zerbait garrantzitsuagoa lortu zuen: ikastetxeak eta bereziki irakasle askok pentsamoldea aldatu eta inguruneari nola lagun diezaiokegun pentsatzen hasi dira, ikaskuntza-zerbitzuaren bidez ikasleei modu integralean prestatzeko aukera emanda.

Sekulako aukerak

Horrenbeste espezialitate eskaintzen dituen gurea bezalako ikastetxe batean, ugaritu egiten dira ingurunearekin elkarlanean aritzeko aukerak. Ikasleek komertzial-lanak egiten dituzte inguruko hezkuntza-zentroekin, gure ikastetxeak eskaintzen duena azaltzen diete, eta, gainera, ahoz ahokoak bere helburua betetzen du. Hori dela eta, elkarlanean aritzeko eskaera eta arazo berriak iristen zaizkigu.

Honaino iritsita, zenbait kontzeptu argitu behar ditugu. Ikaskuntza-zerbitzuan espezialista den Roser Batlle pedagogoak eman dizkigu gakoak:

- Ikaskuntza-zerbitzuak esplizituki lotzen du zerbitzu bat komunitateari, ikaskuntza esanahidun batekin.
- Ikaskuntza hori curriculumeko eduki bat izan daiteke eta ikasgai jakin batean kokatuta egon daiteke, baina beste mota bateko hezkuntza-eduki baten ikaskuntza ere izan daiteke.
- Funtsezkoa da bi alderdiak bilatzea eta ebaluatzea: bai ikaskuntza bai zerbitzua.

Oro har, proiektuan inplikaturako irakasleek gero eta argiago daukate. Zertxobait zailagoa da nola ulertzen den inguruan, ez baikara doan lan egiten duen enpresa bat, eta lankidetzaren proposamen guztiek ez baitute beti gure helburu eta edukiekin bat egiten. Oraingoan, beste ikastetxe batzuekin edo ikastetxe bereko ziklo desberdinetako ikasleekin artean adostutako proiektu txikietan ardatzen dugu ikaskuntza-zerbitzua. Baina elkarlanean aritzeko eskaerak jasotzen ditugu oraindik, eta, ahal dugun heinean, programazioetan txertatzen saiatzen gara.

Egindako jarduerak

Interesgarria izan liteke honako hauek nabarmentzea:

- Hiri-altzariak egitea Lehen Hezkuntzako ikasleen diseinuetan oinarrituta, bai eta jolastuz birziklatzeko ontziak, lorategi bertikala eta bizikleta-aparkalekuak:
 - Saskibaloiko edukiontzi-saskia, zuhaitza eta baratzea Zelandi ikastetxeko sarrerarako.
 - Freskagarri-laten edukiontzia Corazonistas ikastetxerako.
 - Bizikleta-aparkalekua Lakuntza ikastetxeko patiorako.
- Hiri-altzariak egitea Josefina Arregi fundazioarentzat:
 - Bizikleta-aparkalekua sarrerarako.
- Mantentze-lanak:
 - Konponketak Josefina Arregi fundazioan.
 - LHko ikastetxeko mantentze-lanak eta egokitzapena.
- Kohesioa eta integrazioa:
 - Etaba arteko bilerak, bisitekin, jarduerekin eta lanen aurkezpenekin.
 - Gymkhanak, mendi-irteera mendi ertaineko espezialitatekoek antolatutako orientazio-probarekin, merkataritza-zerbitzuetako oinarritzko lanbide-heziketakoei zuzenduta.
 - Mendi ertaineko espezialitatekoen asteroko jarduera bizimodu osasungarriari buruzko oinarritzko lanbide-heziketakoekin.
 - Ikastetxeko jarduerak, baterako hezkuntza, berdintasunaren aldeko gymkhanak, tratu txarren aurkako eguna.
 - Ikastetxeko taberna irekitzea, oinarritzko lanbide-heziketako ikasleek kudeatuta, ikastetxe osoarentzat.
 - Soldadurako ikasleen lan egiteko moduaren berri ematea, eta premiak eta kolaboratzaileak bilatzea Sakanako komunitate osoan.

Emaitza

Ikastetxe osoak egin du lan pertsonen ongizatea zaintzeko, eta lortu dugu ikasleak prestatuago eta inplikatuago egotea, irakasleek ikaskuntza, motibazio eta inplikazio handiagoa izatea, eta ingurunea hobetzea. Laburbilduz, konpromiso soziala eta ezagutzen, gaitasunen eta balioen ikaskuntza elkartzeko aukera eman digu ikaskuntza-zerbitzuak.

Irakasleentzat, lan egiteko modu berri horrek bere alde txarrak ditu, eta haien artetik lehenbizikoa da gure ibilbide profesionalean zehar edo ikasleekiko harremanean lortu dugun segurtasuna kolokan jartzen dela. Berriz pentsatu behar dugu zer funtzio betetzen ditugun ikasgelan. Ikasleentzat ere ez da samurra. Batzuek uste dute metodo tradizionalekin ere ez dabiltzala hain gaizki, askoren helburu bakarra gainditzea baita.

Gai horietan guztietan sakontzeko beharra sumatzen dugu, eta, batzuetan, eskura ditugun baliabideek eta araudiak ez digute laguntzen. Horregatik, nahiz eta ia irakasle guztiek onartzen dituzten komunitateari zerbitzu bat emanez ikastearen alde onak, denak ez dira proiektuan inplikatzeko.

Balorazioa

Amaitzeko, ikastetxearen balorazioa azalduko dugu, eta, horretarako, hau egin dugula adierazi:

- Balioen hezkuntza zabaldua, ikasleak erabilgarri eta komunitatearen parte sentitu dira; horrek ingurunean integratzen lagundu die, eta tresnak eman dizkie lan-munduan txertatzeko eta lanean irauteko.
- Ikaskuntza formalak hobetu ditugu, eta kasu errealetan praktikan jarriz sendotu ditugu.
- Ikasleak gehiago eta hobeto prestatu ditugu. Sentitu dute haien ikaskuntza eta lana erabilgarriak direla, harremanetan egon dira, elkarri lagundu diote, eta komunitatearen parte aktibo sentitu dira.
- CIP FP SAKANA LH IIPko hezkuntza-komunitateko kideoi pertsona eta profesional hobeak izaten lagundu digu. Aldaketarekin jarraitzeko premia hauteman dugu, bai eta ikasle, irakasle eta familien arteko harremanak hobetzen ari direla ere.
- Ikasleak motibatuago, inplikatuago, eta, azken finean, prestatuago daude alderdi guztietan. Hainbat etapa eta baldintzatak pertsonekin modu onean harremanak izaten ikasi dute.
- Erabilera sozial bat eman diogu ikastetxeari, eta hezkuntza-metodoak aldatu ditugu, eduki formalak, oinarrizko gaitasunak eta proiektuko lanak komunitatearentzako zerbitzu batean biltzen dituzten kontzeptu berrietara irekiz.
- Gure ikastetxea ezagutarazi dugu, eta gizarteko sektore batek lanbide heziketaz eta lanbide heziketako ikasleez duen ikuspegia aldatu.
- Aukera-sorta zabaltzen ahalegindu gara erreferentzia-zentroetako ikasle guztien artean ikerlan bat aukeratzean, ikuspegi hezkidetzaille batetik egiten saiatuz.
- Ikastetxeak leku atsegina eta erabilgarriago bihurtzen lagundu dugu, gure lanarekin, bakoitzak daukan onena emanda.
- Sareko lana sustatu dugu harremanen eta proiektu komun bidez. Sakanako ikastetxe, fundazio eta elkarte asko lan bikaina egiten ari dira hezteko eta lan soziala ulertzeko modu berri batean. Proiektu honekin, indarrak eta esperientziak batzen saiatu gara. Elkarri animoak eman dizkiogu bide honetan aurrera jarraitzeko.

Toki Ona: Tren Txikitoren urteurrena

Toki Ona BHI, Bera

Lorena Garciaarena Babace, koordinatzailea
lgarcia1@educacion.navarra.es

Proiektu hau Berako Toki Ona BHIko 2. eta 3. DBHko ikasleek atera dute aurrera. Informazioa jaso dute herrian eta etxekoen ahotik, eurek sortutako elkarrizketen bidez, eta internetetik, museo ibiltariko paneletatik eta informazio liburuetatik ere. Jasotako informazioa ikastetxean zabaldu dute horma-irudi batzuen bidez; herriari ere eman diote lau hizkuntzatan idatzitako diptiko baten bidez eta Xorroxin irrati saioetan eginiko emanaldiekin. Mundu osora ere hedatu dute blog bat sortuz. Azkenik, bizikletaz egiteko ibilbidea prestatu dute eta bizikletan seguru ibiltzeko arauak osatu dituzte.

Gako-hitzak: Tren Txikito, kazetaritza, elkarlana, komunikaziorako teknologiak, elea-niztasuna.

Testuingurua

1916.urtean abiatu zen Elizondo–Irun ibilbidea egingo zuen trena, Tren Txikito izenez ezagunagoa. Aurreko ikasturtean, 2016-2017, lehenengo bidaia horrek 100 urte egin zituelako proposatu zen proiektua. Gainera, gure ikasle batzuen herrietatik pasatzen zen eta euren familiako kideak ibili izan ziren garraibide honetan. Gaur egun Bide Berdea izenez ezagutzen dugu antzinako trenbidea zena eta jende anitz ibiltzen da bertan.

Helburuak

Proiektuaren helburuak eta hauek lantzeko burututako jarduerak eta balorazioak ondoko hauek dira:

- Beren betebeharrak arduraz bereganatu, besteekiko errespetua gordez beren esku-bideak ezagutu eta gauzatu; pertsonen eta taldeen artean tolerantzia, lankidetzeta eta elkartasuna praktikatuz; elkarrizketa gauzatu giza eskubideak eta emakumeen eta gizonen arteko tratua eta aukera berdintasuna sendotuz, horiek guztiak gizarte plural

batean komunak diren balioak direlako; eta herritartasun demokratikoa gauzatzeko prestatu.

- Jarduera: Bloga guztion artean eratu dute, beraz, garrantzitsua izan da hasieran lana banatzea. Irakasleak blogak eduki behar zituen atalak zehaztu ondoren, ikasleek lana banatu dute, betiere besteen iritziak kontuan hartuz. Gainera, ezinbestekoa izan da ikasle bakoitzak bere betebeharrak arduraz betetzea.
- Balorazioa: Helburua bete dugu. Demokratikoki egin genuen ideien proposamena eta lan banaketa. Hagitz ongi aritu ziren horretan. Lan batzuk ere taldeka egin dituzte eta modu horretan lankidetzeta eta elkartasuna landu dute. Gelan sei talde egin genituen eta talde bakoitzak diptiko bat egin zuen. Saio batean diptiko guztiak aztertu eta isilpeko bozketaren bidez inprimatuko zena aukeratu zen.
- Diziplina, ikasketa eta lanerako ohiturak, bakarkakoak eta taldekoak, garatu eta sendotu, ikasteko atazak egoki burutzeko nahitaezko baldintza modura eta nor bere burua garatzeko baliabide gisa.
 - Jarduera: Elkarriketak prestatzea; azalpen testuak idaztea, horma-irudiak edo informazio-kartelak; diptiko bat lau hizkuntzatan idaztea; bizikletan seguru ibiltzeko arau zerrenda idaztea.
 - Balorazioa: Helburua lortu dugu. modu antolatuan aritu dira lanean; argi zeukaten noizko egon behar zuen lana eta gehienek jarritako epea bete dute.
- Oinarrizko trebetasunak garatu informazio iturrien erabileran, zentzu kritikoz, ezagutza berriak eskuratu. Teknologien eremuan oinarrizko prestakuntza eskuratu, bereziki informazio eta komunikazioetan.
 - Jarduera: Informazioa hainbat iturritik hartzea kontrastatzeko, eta jasotako informazioa euren hitzekin idaztea; blegean hainbat baliabide erabiltzea.
 - Balorazioa: Helburua lortu dugu. Autonomiarekin egin dute informazio bilketa eta berridazketa lana. Blegean ederki aritu dira lanean, idatzi (ortografia eta aurkezpena kontuan izanik), argazkiak txertatu, argazki-oinak jarri eta web orrietarako loturak txertatu.

- Espiritu ekintzailea eta norberarenganako konfiantza, parte hartzea, zentzu kritikoa, ekimen pertsonala eta ikasten ikasteko, planifikatzeko, erabakiak hartzeko eta erantzukizunak bereganatzeko gaitasuna garatu.
 - Jarduera: Lana aurrera ateratzeko autonomia behar izatea eta erakustea. Bloga, diptikoak eta posterrak originalak egitea jendearen arreta deitzeko.
 - Balorazioa: Helburua lortu dugu. Ikasle edo talde bakoitzak hasieran banatutako lana bukatu eta entregatu du aurkezpena kontuan hartuz. Gainera, eurek antolatu dute noiz joan herritarrengana elkarrizketa egitera edo noiz egin bizikletaz ibilaldia.
- Gaztelaniazko eta euskarazko testu eta mezu konplexuak, ahoz eta idatziz, zuzen ulertu eta adierazi.
 - Jarduera: Informazioa biltzea, ulertzea eta laburtzea; jasotako informazioa modu egokian adieraztea blogean (elkarrizketa eta azalpen testua), diptikoetan eta karreteletan.
 - Balorazioa: Helburua lortu dugu; zailtasunak zituztenean hiztegia edo zuzentzaile ortografikoa erabili dute eta modu honetan kontsulta iturrietara jo dute autonomia handiz.
- Atzerriko hizkuntza bat edo gehiago egoki ulertu eta idatzi.
 - Jarduera: Ikasleak eleaniztunak dira eta diptikoa euskaraz, gaztelaniaz, ingelesez eta frantsesez idaztea.
 - Balorazioa: Helburua lortu dugu, ongi aritu dira eta laguntza behar izan dutenean eskatu dute.
- Nafarroako geografia eta historia eta Nafarroa berezi egiten duen hizkuntza, kultura eta ohituren aniztasuna ezagutu.
 - Jarduera: Garai hartako gizartearen trenak izandako eragina ikertzea; diptikoan bertako euskalkia erabiltzen saiatzea.
 - Balorazioa: Beren zonaldean garrantzitsua izan zen garraiobide baten berri izan dute: historia, izan zuen eragina. Hurbilekoa izateak motibatatu ditu eta helburua lortu dugu.

Erabilitako baliabideak

- Pertsonak: D ereduko DBH 2. eta DBH 3. mailetako ikasleak; Teknologia, Gorputz Heziketa, Gizarte Zientziak, Ingelesa, Frantsesa, Gaztelania eta Euskarako irakasleak; herriko elkarrizketatuak.
- Materialak: Hezkuntza Teknologiak eta internet; erakusketa ibiltariko informazioa; herriko inprenta (Bortzirudiak); Xorroxin irratia utzitako aukera.

Jardueraren deskribapena

Ikasleek hainbat jarduera egin dute ikasgai-artekoa den proiektua aurrera ateratzeko eta gaitasunak garatzeko. Elkarrizketa eta azalpen testuen ezaugarriak ikasi eta ereduak ikusi dituzte lan horiek egiteko. Blog, poster, diptiko eta Xorroxinen eginiko emisioen bidez eman dute ikasleek osatu duten informazioa. Diptikoetan informazioa lau hizkun-

tzatan idatzi dute. Azkenik, bizikletaz seguru ibiltzeko arau eta gomendioak landu ondoren ibilbidea egin dute Bide Berdean barrena.

Ikasleek bloga sortu dute bildutako informazioarekin: egindako elkarrizketak, lortutako argazkiak... Zeregin honekin gaitasun digitala garatu dute. Gainera, lan honek asko motibatuko die hurbileko gai bat izateaz gain, eurek egindako lana denen eskura dagoelako. Hurbileko gai bat izatearekin kontzientzia eta adierazpen kulturala piztea bilatu dugu.

Hizkuntza gaitasuna lantzeko diptiko bat sortuko dute lau hizkuntzatan: euskara, gaztelania, ingelesa eta frantsesa. Diptiko hauek Bortzirietako herrietan barrena banatu dituzte.

Lan hauek egiten ikasten ikastea gaitasuna landu dute, baita ekimena eta ekintzailtza ere. Taldeka egin dituzten jardueretan eta jendeari egindako elkarrizketetan gaitasun soziala eta zibikoa landu dute.

Zereginak eta edukiak ikasgaika

IKASGAIK	EDUKIAK	ZEREGINAK
EUSKARA eta LITERATURA	Elkarrizketa Azalpen testua Jarraibide testuak Ahoskera	Galderak prestatzea eta Tren Txikito ezagutu zuten pertsona batzuei elkarrizketa egitea Blogean, posterretan eta diptikoetan informazioa ematea Dekalogoaren ezaugarriak ezagutzeko Xorroxin irrati saioretan informazioa ematea ahoskera zainduz
GAZTELANIA	Azalpen testua	Posterretan eta diptikoetan informazioa idaztea
FRANTSESA	Hizkuntzaren arau ortografiko eta gramatikalak	Diptikoetan informazioa zuzen idaztea
INGELES	Hizkuntzaren arau ortografiko eta gramatikalak	Diptikoetan informazioa zuzen idaztea
TEKNOLOGIA	Bloga eratzea.-Ikus-entzunezko irudiak grabatzeko programa eta aplikazio batzuk ezagutu eta erabiltzea	Blogean sarrerak idaztea, irudiak eta bideoak txertatzea, loturak txertatzea... Elkarrizketetan ahotsa grabatzea eta Bide Berdean eginiko ibilbidearen bideoa grabatzea
GORPUTZ HEZIKETA	Segurtasun arauak	Bizikletan seguru ibiltzeko dekalogo sortzea
GIZARTE ZIENTZIAK	Nafarroaren historia	Tren Txikitoren inguruan ikerketa egitea

Denboralizazioa. Proiektuaren garapenaren faseak

Jarduera edo fasea	09/16	10/16	11/16	12/16	01/17	02/17	03/17	04/17	05/17
Herrian egin zen Tren Txikitoren inguruko erakusketa ibiltaria ikusi genuen gaiaren inguruan interesa pizteko. Ondoren klasean ahozko aurkezpena egin zuten euren iritzia azalduz.									
Elkarrizketaren ezaugarriak ikasi eta ereduak aztertu ondoren, elkarrizketak egin dizkiete adinekoei gaiaren inguruan.									
Informazioa bilatzen, ulertzen eta laburbiltzen aritu dira.									
Xorroxin irratia utzitako emisora erabiliz gaiaren berri, informazioa, eman dute ikasleek.									
DBH 3: kartelak prestatu dituzte ikastetxean jartzeko.									
DBH 2: Blogaz arduratu dira.									
DBH 3: Diptikoa lau hizkuntzatan.									
DBH 2: Bizikletan egoki ibiltzeko arau eta gomendioak landu dituzte; gero, trenbidean barrena ibili dira.									

Proiektuaren balorazio orokorra

- Balorazio orokorra: hagitz ona, batez ere ikasleak inplikatu direlako. Ikasle gehienak motibatu dira eta hori hagitz ona iruditzen zaigu.
- Proiektuaren eragina: elkarrizketatutako adineko jendea hagitz kontent gelditu da gure ikasle gazteen interesa ikustean; bloga ere ongi gelditu dela iruditzen zaigu, material interesgarria jarri dute denen eskura; diptikoak ere jendeak eskura ditu eta lan ona egin dute ikasleek informazio esanguratsuena hainbat hizkuntzatan emanez. Ikasleek diptikoak banatu dituzte ikastetxean (ikasle eta irakasleei) eta Bortzirietako herrietan, Kultur Etxe edo Landetxeetan.
- Ondorioak: hasieran ikasleekin proposamen ekaitza egin genuen blogean eta diptikoetan zer jarri aipatuz, motibatuak zeuden eta ideia pila zituzten; baina, lanean hasi ginenean kosta zitzaien eurek egin behar zutelako. Guk zer atal landu zehaztu genuen, eta ikasleak ohituak daude interneteko bilatzailean hori jarri eta informazio guztia agertzea; baina ez da hain erraza. Informazioa hainbat iturritan bilatu ondoren, ulertu eta euren hitzez ematea zen helburua. Lan hori egitea kosta zaie, baina aurrera egin ahala eta emaitza ikusten zutenean anitz motibatu dira. Akats ortografikoak zuzentzeko ere elkarren artean aritu dira zuzentzaile ortografikoak erabiliz, eta hau ere kosta zaie. Laburbilduz, ondorioa da ikasleek lanak autonomia handiagoarekin egiten dutela gu gidari eta laguntzaile soilak izanik.

Ebaluazioa

Bloga, diptikoak, posterrak, irrati saioak eta bizikletaz ibilaldia egin nahi genituen eta guztia egitea lortu dugu.

Diziplinarteko unitate honetan egin ditugun zereginekin kontent gaude.

Ikasleekin izandako elkarrizketetatik eta beraien motibazio eta jarreragatik proiektuaren balorazioa positiboa izan dela erran dezakegu. Ikasle batzuk gainera, beste gela batzuetako ikasleei eurek egindako lana, bloga adibidez, ahoz aurkeztera animatu dira. Beste ikasle batzuek euren lanaren iragarkia egin dute eta iragarkiak jarri dituzte ikastetxean barrena beste ikasleak euren lanak irakurtzera animatzeko.

Esker onak

Eskerrak eman nahi dizkiegu proiektu hau aurrera ateratzen lagundu diguten guztiei, hezkuntza-komunitateko kide izan edo ez, zuzenean edota zeharka aritu diren guztiei beren inplikazio, lan eta dedikazioagatik.

Sortutako materiala:

Bloga: tokionatrentxikito.blogspot.com.es/